

**НАУКОВІ ЧИТАННЯ
ІНСТИТУТУ
ЖУРНАЛІСТИКИ**

ВИПУСК ДЕВ'ЯТИЙ

**На пошану
В. В. РІЗУНУ**

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ

**НАУКОВІ ЧИТАННЯ
ІНСТИТУТУ
ЖУРНАЛІСТИКИ**

ВИПУСК ДЕВ'ЯТИЙ

Присвячено 50-літтю від дня народження
В. В. РІЗУНА
12 лютого 2007 р.

За редакцією В. І. Набруска

Київ 2007

Наукові читання. Присвячено 50-літтю від дня народження В. В. Різуна. 12 лютого 2007 р. / За ред. В. І. Набруска; Упор. І. М. Забіяки, В. М. Корнєєва. – К.: Інститут журналістики, 2007. – Вип. 9. – 148 с.

Збірник складається з матеріалів, що охоплюють основні етапи життєвого і творчого шляху науковця, професора, директора Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка В. В. Різуна.

Адресується всім, хто цікавиться історією літератури, мовознавством і журналістикознавством України.

Редакційна колегія:

Різун В. В., д. філол. н., проф. (голова); Забіяка І. М., к. і. н., старш. наук. співроб. (відп. ред.); Гоян О. Я., к. філол. н., доц.; Іванов В. Ф., д. філол. н., проф.; Коновець О. Ф., д. і. н., проф.; Мамалига А. І., д. філол. н., проф.; Мелещенко О. К., д. філол. н., проф.; Погрібний А. Г., д. філол. н., проф.; Пономарів О. Д., д. філол. н., проф.; Приступенко Т. О., к. філол. н., проф.; Серажим К. С., д. філол. н., проф.; Сидоренко Н. М., д. філол. н., проф.; Тимошик М. С., д. філол. н., проф.; Черняков Б. І., д. філол. н., проф.; Чічановський А. А., д. політ. н.; проф.; Шкляр В. І., д. філол. н., проф., Шумарова Н. П., д. філол. н., проф., Ярмиш Ю. Ф., к. філол. н., проф.

Упорядкування І. М. Забіяки, В. М. Корнєєва
Верстка І. М. Забіяки

За редакцією В. І. Набруска

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Протокол № 8 від 29 січня 2007 р.

© Інститут журналістики, 2007

© Забіяка І. М., Корнєєв В. М.

упорядкування, 2007

© Автори статей, 2007

ЗМІСТ

Коротка біографія В. В. Різуна	7
РОЗДІЛ І. ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ	13
<i>Ярмиш Юрій</i> . Триумф натхнення і волі	15
<i>Мамалига Анастасія</i> . Журналістське текстознавство у вимірах відкриттів професора Володимира Різуна ...	23
<i>Мелещенко Олександр</i> . Володимир Різун в інтер'єрі: рольове портретування	28
<i>Пристапенко Тетяна та члени кафедри періодичної преси</i> . Щедрість душі і пера	34
<i>Кафедра історії літератури та журналістики</i> . Володимиру Різуну – на золотий полудень	38
<i>Коваль Володимир</i> . εὐχαρίστησις, або вдячність	44
<i>Тимошик Микола</i> . Слово про колегу. Головні житейські дороговкази	47
<i>Мегела Іван</i> . Про “Святий Володимир” і не тільки	51
<i>Вернигора Ніна</i> . З історії створення навчально-видавничої групи	53
<i>Пономарів Олександр</i> . Цілеспрямованість, наполегливість і працьовитість	57
<i>Гоян Віта та Гоян Олесь</i> . Вийти в ефір	59
<i>Єлісovenко Юрій</i> . Право на слово від щирого серця	60
<i>Шевченко Людмила</i> . Талант жити	64
<i>Бойко Алла</i> . Рецепти його молодості	66
<i>Василенко Микита</i> . Зустріч на фоні Чорнобиля	68

<i>Бугрим Валентин.</i> Ялта. Конференція. Море... і кавун!?! (ненауковий спомин на ювілей)	70
<i>Паримський Ігор.</i> Вітаю!	72
<i>Корнєєв Віталій.</i> Про вчителя	73
<i>Школьна Олена.</i> Кілька штрихів	73
<i>Чечель Наталя</i> ... Працелюбність і завзяття	75
<i>Коновець Олександр</i> “Комп'ютерний бог”	75

РОЗДІЛ II. МЕДІА

<i>Лубченко Ігор.</i> “Право на слово”	79
<i>Колектив редакції газети “Урядовий кур’єр”.</i> Головне джерело	80
<i>Колеги з Українського радіо.</i> Радіопрোগрама Володимира Різуна “Право на слово”	82
<i>Чамара Віктор.</i> Різуну Володимиру Володимировичу – 50	84
<i>Пасак Віктор.</i> Талант зберегти тепло... ..	85
<i>Івшина Лариса.</i> Він показав себе як висококласний менеджер	87
<i>Калініченко Михайло.</i> Визнаний лідер	88
<i>Трачук Анатолій.</i> Один день Володимира Володимировича	90

РОЗДІЛ III. ОСВІТА

<i>Демченко Володимир.</i> Володимир Різун як дзеркало сучасного українського журналістикознавства (декілька небезперечних нотаток стороннього спостерігача)	95
---	----

Богданович Галина. Почётный профессор	99
Крупський Іван. Хресний батько сучасної журналістської освіти в Україні	102
Зелінська Надія. Кілька неформальних міркувань напередодні ювілею	104
Бідзіля Юрій. Полководець української журналістики	107
Колектив філологічного факультету УжНУ. Вельмишановному почесному професору Ужгородського національного університету Різуна Володимиру Володимировичу	110
Кафедра журналістики ОНУ ім. І. І. Мечникова. З вірою в себе, з повагою до аудиторії	112
Кафедра журналістики ДНУ. Вітання з ювілеєм або святковий колаж з елементами дозволеного плагіату від катедри журналістики Донецького національного університету	116
Гасєвська Надія. Людина покликана жити для добра	118
Крижанівська (Трубіна) Ольга. Хай бог помагає!	122
Лубкович Ігор. Щедрість його душі	123
Соколовська Жанна. От такий він – сам. Різ-у-у-н!	125
Галич Валентина. Належу до наукової школи професора Різуна	128
РОЗДІЛ IV	132
Бібліографія праць	132

* * *

КОРОТКА БІОГРАФІЯ В. В. РІЗУНА

Народився в селі Бахмачі Чернігівської області 12 лютого 1957 року в сім'ї залізничника Різуна Володимира Арсентійовича та Катерини Микитівни. Був єдиним сином у сім'ї.

З тринадцяти років активно друкувався в районній і обласній газетах Чернігівщини. Друкувався в газетах “Літературна Україна”, “Молодь України”, “Урядовий кур'єр”, “День”, “Факты и комментарии”, “Освіта” та ін.

У 1972 році закінчив Бахмацьку музичну школу, а в 1974 – Бахмацьку середню школу № 2 з золотою медаллю. Того ж року вступив до Київського університету ім. Тараса Шевченка на українське відділення філологічного факультету й закінчив навчання у 1979 році.

Під час навчання в університеті займався науковою роботою, відвідував літературну студію імені М. Рильського, а також, навчаючись на денній формі, працював за сумісництвом спочатку старшим лаборантом Інституту мовознавства АН УРСР під керівництвом акад. О. С. Мельничука, згодом учителем середньої школи № 56 м. Києва. Спеціалізувався з критики художнього перекладу у професора В. В. Коптілова.

Після закінчення університету згідно з направленням працював викладачем кафедри української мови Кіровоградського педінституту (1982–1982).

Після одруження переїхав до Києва, де працював викладачем української мови в Київському міському педучилищі № 1 і за сумісництвом на кафедрі стилістики факультету журналістики Київського університету.

З 1984 – і до нині – асистент, доцент кафедри стилістики (згодом стилістики і редагування, мови та стилістики), професор, завідувач кафедри спочатку журналістської майстерності, згодом журналістської майстерності та редакційно-видавничої справи, потім видавничої справи та редагування, а нині кафедри

теорії масової комунікації, директор Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Працюючи на факультеті журналістики, керував студентською науковою роботою та роботою молодих учених, був організатором і став начальником інформаційно-обчислювального сектора факультету. Цю посаду за сумісництвом займав аж до обрання директором Інституту журналістики.

Голова Науково-методичної комісії з журналістики при МОН України, член експертної ради ДАК України.

Журналістикознавець, філолог-лінгвіст, україніст, педагог. У науково-педагогічній сфері активно займається проблемами розвитку й формування професійної мовної особистості. З 1984 року готує професійних мовців – журналістів, редакторів. Є одним з провідних фахівців у науці про текст, літературне редагування. Автор першого в Україні підручника з літературного редагування для журналістів. Вагомий внесок зробив у розвиток українського текстознавства як цілісної науки про текст.

Одним із перших в українській освіті втілює ідею використання комп'ютерних технологій у процесі вивчення дисциплін гуманітарного циклу. Організатор першого комп'ютерного центру в Інституті журналістики. Автор першого підручника з основ комп'ютерного набору і коректури. Займається також питанням автоматизації редакційно-видавничих процесів. Його докторська дисертація присвячена моделюванню й технології редакторських систем, зокрема автоматизації редакторської праці.

Особливу увагу приділяє питанню лінгвістичної діагностики. Тестування мовця розглядає як важливий чинник мовного контролю й пізнання особи мовця. Визначальними у цій справі вважає знання й методи психо- та нейролінгвістики. Провів ряд досліджень з нейролінгвістики, застосувавши метод шкірно-гальванічного рефлексу для вивчення специфіки розуміння тексту.

Фахівець з питань сучасної української мови, методики викладання мови, зокрема, як іноземної. Автор кількох підручників з української мови. Перекладав з в'єтнамської. Його переклади

поетичних творів надруковані в журналах “Всесвіт”, поетичній збірці “Заграва”. Цю справу вважає своїм хобі.

Ведучий і автор кількох телепередач “Живе слово”. Автор першої та ще двох телепередач “Говоримо українською”. Нині автор та ведучий радіопрограми “Право на слово” на радіо “Промінь” (прямий ефір) та Першому національному каналі радіо.

У 1999 році відкрив спеціальність “Видавнича справа та редагування” в Інституті журналістики. У 2000 році заснував кафедру видавничої справи та редагування. У 2002 році заснував кафедру теорії масової комунікації, яку нині очолює. У 2001 році ініціював відкриття відділення менеджменту ЗМК.

17 травня 1988 року – рішенням ради при Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка присуджено науковий ступінь кандидата філологічних наук після захисту дисертації “Визначення теми тексту: проблема редакторського аналізу” (науковий консультант – акад. АН України, член-кор. АН СРСР О. С. Мельничук).

21 листопада 1991 року – рішенням Державного комітету СРСР з народної освіти присвоєно вчене звання доцента кафедри стилістики і редагування.

21 березня 1996 року – рішенням спеціалізованої вченої ради Київського університету ім. Тараса Шевченка присуджено науковий ступінь доктора філологічних наук після захисту докторської дисертації “Моделювання і технологія редакторських систем” (науковий консультант завідувач кафедри видавничої справи та редагування КПІ, проф., доктор філологічних наук Р. Г. Іванченко).

3 лютого 1997 року – рішенням вченої ради Київського університету присвоєно вчене звання професора кафедри журналістської майстерності та редакційно-видавничої справи.

У травні 1997 року – нагороджено Почесною грамотою Міністерства освіти України.

У березні 2000 року – обрано членом Національної спілки журналістів України.

У 2000 році – нагороджено відзнакою МВС України “Срібне перо”.

У червні 2001 року – нагороджено медаллю до 2000-ліття хрещення України-Руси Українською православною церквою Київського патріархату.

11 грудня 2001 року нагороджено премією та медаллю МВС України “За сприяння органам внутрішніх справ України”.

20 грудня 2002 року нагороджено Почесною грамотою Київського міського голови.

21 грудня 2002 року Президією АН ВШ України присуджено нагороду Ярослава Мудрого за значний здобуток у галузі науки і техніки.

2002 рік – визнано кращим освітянином року Радою представників установ-засновників газети “Освіта” і присуджено освітянську відзнаку “Лиш храм збудуй”.

У травні 2002 року до 55-річчя Інституту журналістики колектив інституту нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

9 квітня 2003 року Указом Патріарха київського і всієї Русі-України Філарета нагороджено Орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого III-го ступеня.

Указом Президента України від 4 червня 2003 року присвоєно почесне звання “Заслужений працівник освіти України”.

Рішенням президії “Фонду суспільного визнання” від 15 жовтня 2003 року нагороджений почесною орденською відзнакою “Суспільне визнання” 3 ступеня. Цим же рішенням очолюваний колектив Інституту журналістики удостоєний як лауреат Міжнародного конкурсу “Золоті торгові марки – 2003” Почесного звання “Золота торгова марка” .

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 10 вересня 2004 року за № 982 нагороджено Почесною грамотою Верховної Ради України.

Лауреат премії імені Івана Франка у галузі інформаційної діяльності у номінації “За кращий твір у радіомовній сфері”. Наказ

Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 5 листопада 2004 року № 237.

Рішенням президії “Фонду суспільного визнання” від 22 листопада 2004 року нагороджений почесною орденською відзнакою “Суспільне визнання” 2 ступеня.

30 червня 2005 року Указом Патріарха київського і всієї Руси-України Філарета нагороджено Орденом Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого II-го ступеня.

7 листопада 2005 року нагороджено відзнакою третього ступеня Державного комітету телебачення і радіомовлення України за заслуги в розвитку інформаційної сфери.

15 листопада 2005 року нагороджено Почесною грамотою Київського міського голови з нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку.

Рішенням Вченої ради КНУ імені Тараса Шевченка від 6.02.06 нагороджено премією імені Тараса Шевченка за монографію “Нарис з історії українського журналістикознавства” (у співавторстві з Трачук Т. А.).

23 травня 2006 року нагороджено Почесною грамотою Державного комітету телебачення і радіомовлення України.

23 травня 2006 року нагороджено нагрудним знаком Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення “За розбудову телеінформаційного простору України”.

2 березня 2006 року рішенням Вченої ради Ужгородського національного університету присвоєно звання Почесний доктор.

19 квітня 2006 р. рішенням вченої ради ТНУ ім. В. І. Вернадського присвоєно звання почесного професора ТНУ (диплом № 9).

Одружений, має двох синів: Різун Олександр, 1983 р. н., студент Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Різун Арсен, 1990 р. н., – учень.

Дружина – Радченко Антоніна Федорівна, 1956 р. н., викладач Київського педагогічного коледжу при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

* * *

РОЗДІЛ І.

**ІНСТИТУТ
ЖУРНАЛІСТИКИ**

Юрій Ярмиш (Київ)

ТРИУМФ НАТХНЕННЯ І ВОЛІ

Треба мати натхнення і волю, аби з тихого села Бахмача на Чернігівщині – із замріяними вербами, з сільською школою-десятирічкою – перейти поріг Київського національного університету. Відчутти велич храму науки, створеного архітектором Беретті, – з могутніми червоними колонами, з урочистим вестибюлем, прикрашеним старовинною кришталевою люстрою, на якій колись в урочисті свята запалювали свічки. Ступити на старовинні темні чавунні плити, по яких ходив ще Тарас Шевченко – і не розгубитися.

Тисячі абітурієнтів щороку, принишклі, несміливо переступали поріг університету і лише сотня-півтори з кожного факультету після виснажливих численних екзаменів одержували по праву перше навчальне звання – студент.

Влітку 1974 року студентський квиток з рук декана філологічного факультету КДУ урочисто одержав скромний худенький юнак з Чернігівщини – Володимир Різун. Він зачаровано дивився на той студентський квиток – щасливу вісточку у майбутнє, де по п'яти роках навчання повинна була на теренах України розпочатися педагогічна праця нового вчителя української мови – Володимира Володимировича Різуна.

Так воно, нарешті, і сталося. Молодий спеціаліст не прагнув будь-що залишитися в столиці. Та коли з'явилася вакансія викладача української мови в Кіровоградському педагогічному інституті – він охоче погодився.

То були щасливі роки. Молода сім'я. Дружина теж педагог. Мрія про синів. Благеньке житло у небагатому на житловий фонд місті. І прагнення до праці, до наукових мандрів.

Разом із студентами він мандрує до хутору “Надія” – степової оази з могутніми дубами і великим прозорим озером, до обійстя драматурга Тобілевича, його талановитої сім'ї, нащадків. Мандрує до випаленого сонцем Компаніївського степу, де дзвеніли шаблі героїв Юрія Яновського.

Володимир Різун ще в студентські роки пробує віршувати. Перекладає. Вже потроху друкується. Однак його кличе педагогічна та наукова праця.

У 1982 – 1984 роках – Володимир Володимирович – викладач Київського педагогічного училища, а з 1984 року – асистент рідного Київського університету імені Тараса Шевченка. Він викладає на кафедрі стилістики факультету журналістики, уважно вивчає лекційну методику, майстерність провідних професорів кафедри. Розуміє – факультет журналістики готує не шкільних педагогів, а творців. Факультет журналістики виховує не тільки газетярів, радіо й телепрацівників, але й письменників – поетів, прозаїків, публіцистів.

Вже у 60-ті роки ХХ сторіччя дзвінко гриміла слава поетів Василя Симоненка, Бориса Олійника, прозаїків Володимира Дрозда, Віктора Близнеця, публіцистів Степана Колесника, Олексія Дмитренка, Віталія Карпенка, Олександра Глушка, журналістикознавця і прозаїка Анатолія Москаленка, літературознавців Юрія Барабаша, Миколи Жулинського, гумористів Андрія Крижанівського, Юрія Ячейкіна, поета-пісняря Вадима Крищенка. 15 лауреатів найпрестижнішої – Шевченківської премії, а скільки іще буде!

Молодий вчений Володимир Різун успішно захищає кандидатську дисертацію ("Визначення теми тексту. Проблема редакторського аналізу"). Стає доцентом, вступає до докторантури. ...Пригадується нарада у першого проректора Київського університету професора О. В. Третяка. Пізньої осені 1993 року він зібрав від кожного факультету заступників деканів – відповідальних за створення бакалаврських навчальних програм.

На Україні починалася підготовка до триступеневої вищої освіти. Вона була міцно пов'язана з першими, ще несміливими кроками комп'ютеризації навчального процесу.

Коли на нараді зайшла мова про комп'ютеризацію навчального процесу, професор О. В. Третяк поставив питання про необхідність на кожному факультеті та інституті мати вчених, спеціалістів з комп'ютерних систем.

– От в Інституті журналістики є вдумливий докторант – доцент Володимир Різун. Його майбутня докторська, присвячена

моделюванню і технології редакторських систем, має велику перспективу! – підкреслив перший проректор.

Так воно й сталося.

Володимир Володимирович Різун успішно захистив докторську дисертацію, став професором, завідуючим кафедрою – наймолодшим керівником кафедри в Інституті журналістики!

Згідно з Уставом університету 90-х рр. ХХ ст. по виповненні 65 років директор Інституту журналістики професор А. З Москаленко мав у другій половині 1999 року піти у відставку.

Коли, в якому місяці конкретно це станеться – ніхто не знав. Розуміли – незабаром.

І тут у вирішення кадрового питання втрутилася хвороба Анатолія Захаровича, яка виявилася смертельною...

Віддавши належне організаторові Інституту журналістики (1993 р.), колектив Інституту приступив до виборів нового директора.

Ці вибори стали уповні демократичними. Була чесна передвборна боротьба, таємне голосування. Голоси за основних претендентів розділилися нарівно. Тож своє вирішальне слово мала сказати Вчена рада університету.

Вислухавши програми подальшого розвитку Інституту журналістики, викладені заступником директора з наукової роботи професором В. Ф. Івановим і завідуючим кафедрою Інституту журналістики професором В. В. Різун, Вчена рада університету віддала свої голоси програмі професора В. В. Різун.

Почався новий етап в історії журналістської освіти в Україні.

Новий директор Інституту журналістики, говорячи словами Лесі Українки, скликав усіх, “в кого думка повсталала”, бо “година для праці настала”!

Професор В. В. Різун створив нову дирекцію Інституту, з якою рішуче модернізував навчальний процес, склав нові навчальні плани. Висунув справедливі вимоги до забезпечення кожної дисципліни навчально-методичними комплексами (у паперовому і в цифровому вигляді), розмістив їх в електронній бібліотеці Інституту. Ці плани одразу помітили спеціалісти і в Україні і за її межами.

Та спочинок на досягнутому, самовпевненість абсолютно не властиві професорові В. В. Різуну.

Оновлення планів почалося з конкретного вивчення планів навчання студентів-журналістів у провідних європейських та американських університетах.

Директор Інституту разом із заступниками та завкафедрами постійно відвідує провідні центри підготовки молодих журналістів у США, Франції, Великої Британії, Німеччини, Португалії, Голландії, Польщі, Швеції. Бере краще, вводить лабораторії журналістського досвіду. Скорочує кількість лекційних годин і значно збільшує практичні та лабораторні заняття. Студенти, викладачі, журналісти-практики щиро підтримали нову дисципліну – “Практикум з фаху”. Це справді цікава творча гра, в процесі якої студенти, поділені на редакційні групи, виконують журналістські проекти – випускають молодіжні газети, журнали, радіо і телепрограми, пишуть у різних жанрах – від заміток до нарисів, створюють матеріали для студентського інформаційного агентства.

На відміну від багатьох деканів та директорів, які суворо “блюнуть” далекі дистанції від студентів, директор Інституту журналістики відкритий для молоді. Кожен студент інституту при потребі може у прийнятний день обговорити свою проблему чи творчу ідею із директором. (Пригадую, як саме це вразило мого сина, студента-економіста: “Я можу обговорити проблему, яка мене цікавить, лише з куратором академічної групи!”). Однак і куратори академічних груп в Інституті журналістики діють активно, особливо професор К. С. Серажим, доцент А. Г. Невалов, доцент І. І. Гутиря та інші.

Варто відзначити, що з року в рік в Інституті відбуваються традиційні “День знань”, “День відкритих дверей”, фестиваль “Журналістська весна”. Проводяться святкові заходи до Дня студента. Починаючи з 2000-го року в Інституті журналістики при безпосередній участі директора проходять веселі загальноінститутські конкурси “Містер Інституту журналістики”, “Міс Інституту журналістики”, футбольний турнір між викладачами та студентами на Кубок директора Інституту журналістики, Різдвяна коляда для викладачів та студентів, театралізоване привітання із Днем закоханих, веснянки, засідання “Дискусійного клубу”.

Все це у директора Володимира Володимировича Різуна вилітає від щирого серця, від широкої душі. Навчання майбутніх творців вітчизняних засобів масової комунікації в аудиторіях і поза ними набуває незабутнього характеру. Пам'ять про студентські роки залишиться у серцях тисяч і тисяч студентів як найсвітліші роки життя.

Професор В. В. Різун налагодив тісні контакти з провідними міжнародними журналістськими центрами та спілками журналістів. Інститут журналістики підтримує тісні контакти з Європейським центром журналізму в Маастріхті, з Фондом Фрідріха Еберта, Фондом Конрада Аденауера, з Британською Радою, Гете-інститутом у Німеччині.

Та не тільки директор та його найближчі помічники їздять, переймають навчальний досвід за кордоном.

З року в рік викладачі Інституту беруть участь у наукових і навчальних форумах у Німеччині, Росії, Франції, Польщі, Білорусії. Особливо варто зупинитись на міжнародних навчальних семінарах "Тренінг для тренерів". Починаючи з 2001 року, Інститут журналістики спільно з Шведським інститутом перепідготовки ФОЙО організували в місті Кальмар, Швеція, тренінгові семінари з досвіду застосування новітніх методик навчання журналістів. Не тільки викладачі Інституту журналістики, але й вчені регіональних шкіл журналістики з Дніпропетровська, Ужгорода, Запоріжжя, Львова, Одеси обмінювалися досвідом в галузі журналістської освіти в Кальмарі.

Нині, коли Україна активно приєдналася до Болонського процесу, все активніше діють вчені Інституту журналістики. Реалізується міжнародний проект Ради Європи, в рамках якого розпочато фінансування 2 млн. євро в галузі підготовки журналістських кадрів України.

Досвідом навчання молодих журналістів поділилися у Києві викладачі факультету журналістики з Дубліна (Ірландія). Перші викладачі Інституту журналістики та факультетів журналістики Сімферопольського та Ужгородського університетів поїхали на навчання до Великої Британії, а професор В. В. Різун вивчав у Лондоні практику діяльності Бі-Бі-Сі.

...І тут ми хочемо зробити у розповіді про діяльність директора Інституту журналістики деякий відступ.

Бо успіхи неможливі без міцної сім'ї, без турботливої дружини і хороших працюючих дітей. Пригадую, як при початку ХХІ сторіччя в Інституті журналістики викладачі, асистенти, студенти разом зустрічали свято Новорічної ялинки. І раптом Снігурочка запросила до виступу юного скрипаля на прізвище Різун. Школяр обережно взяв до рук скрипку і в вестибюлі Інституту журналістики полилася чарівна мелодія Вольфганга-Амадея Моцарта.

А я, колишній учень музичної школи, подумав, як повинні любити батько й мати своїх двох синів, щоб домашній спокій і тишу повністю віддавати дітям. Адже музичне навчання вимагає щоденних багатогодинних вправ – гами, етюди. А підготовка до концертів! Вивчення творів класиків. Моцарт. Бетховен. Шопен. Чайковський. Лисенко. Щодня. Тисячі годин із скрипкою в руках! За клавіатурою фортепіано!

І отже, батькові треба відшукувати затишні години увечері. Бо директорові треба бути в усьому першим. І в організації навчального процесу в Інституті журналістики, і в науковій творчості. Бути лідером!

Журналістика вимагає усього творчого життя. До останку. Щоденно!

З 2002 року професор В. В. Різун – завідувач кафедри теорії масової комунікації, яка діє на вістрі сучасних проблем журналістської науки і творчості. Він талановитий оратор. Блискуче викладає дисципліни: теорію масової комунікації, українське журналістикознавство, проблеми публіцистики.

У домашній бібліотеці професора вишикувались власні книги і журнали з ґрунтовними за змістом монографіями і статтями: “Літературне редагування”, “Основи комп'ютерного набору і коректури”, “Аспекти теорії тексту”, “Загальна характеристика масової інформаційної діяльності”, “На передовій журналістської освіти в Україні”, “Право на слово”, “Двадцятилітній досвід роботи в журналістській освіті”, “Штрихи до наукового портрета Д. М. Прилюка”, “Маси”, “Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства”, “Про автора і його творчість”, “Трансформація журналістської освіти: європейський контекст”, “Ідея журналістської освіти в контексті дискурсу про університет” та інші твори.

А ще – власна науково-публіцистична програма на Українському радіо. Численні інтерв'ю з проблем національного інформаційного простору, розвитку сучасної публіцистики. Виступи на конференціях та державних нарадах з проблем діяльності засобів масової комунікації.

П'ятдесят років – це час високих оцінок організаторської педагогічної та наукової діяльності. Це серйозні державні нагороди. Почесні звання. Престижні премії. Це час активного творення, коли вже багато зроблено і ще більше можна зробити.

...Попередники професора В. В. Різуна на посаді декана, а надалі директора Інституту журналістики М. М. Шестопал, Д. М. Прилюк, А. З. Москаленко були спочатку публіцистами, а вже у процесі роботи на факультеті журналістики ставали вченими.

Те, що професор В. В. Різун – блискучий публіцист, свідчить його проблемна творчість у ХХІ сторіччі, яка визнана читачами і радіослухачами і заслуговує на видання окремою книгою. Про це власне свідчить одноголосне прийняття В. В. Різуна до Національної спілки журналістів України.

Та автор цієї статті хоче відкрити шанувальникам наукової і публіцистичної творчості В. В. Різуна одну літературну таємницю.

Володимир Різун починав свій творчий шлях у студентські роки, як здібний поет. Знаємо його оригінальні ліричні вірші, якими він іноді наважується поділитися з аудиторією. А в моєму архіві зберігається примірник українського журналу для дітей “Веселка” – з Чехословаччини, від 23 травня 1979 року. На розвороті 6 – 7 сторінок там надруковано оповідання Василя Земляка, казка Юрія Ярмаши, вірш Григорія Різника. І один вірш у перекладі з англійської. Це твір “Левисько” Гіллера Беллока:

Жив колись на світі лев-левисько,
Мав нестрижене гривасте головисько,
Гострі ікла й пазурі він мав –
Тож ніхто з ним і не грався, й не гуляв.

Під цією блискучою за формою, веселою мініатюрою стоїть підпис: “З англійської переклав Володимир Різун”.

Так гарно дебютував 1979-го року в українській поезії 22-річний поет Володимир Різун!

Не зважаючи (а, може, – й не дивлячись!) на всю заклопотаність проблемами як директора і вченого, щиро раджу професорові В. В. Різуну пам’ятати про свій перший літературний жанр – Поезію. Нагадаю: прихильники Євгена Гуцала після 50-річчя прозаїка несподівано одержали дві нові його книги – публіцистики і поезії.

Те, що щедро подаровано людині Богом і Україною, треба дбайливо плекати, віднаходити час для натхнення.

Люди кажуть: “Час минає”.

Час говорить: “Люди проходять”.

Вітаючи доктора філологічних наук, професора, академіка, заслуженого працівника освіти України Володимира Володимировича Різуну з молодим ювілеєм, щиро бажаємо талановитому Творцеві нових наукових і публіцистичних книг, натхнення у різних жанрах, в тому числі – поетичному, слави у прийдешніх роках!

* * *

Анастасія Мамалига (Київ)

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ ТЕКСТОЗНАВСТВО У ВИМІРАХ ВІДКРИТТІВ ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА РІЗУНА

Слово Володимира Різуна в текстознавстві рясно квітує й плодоносить за всіх часів його наукової діяльності. Якими б різноманітними не були його дослідницькі зацікавлення (це крім текстології): літературне редагування, редакційно-видавнича справа, теорія комунікації, класична й структурна лінгвістика, інформатика, історія та теорія українського журналістикознавства, перекладознавство, лексикографія, педагогічні технології й трансформація журналістської освіти тощо, – він ніколи не полишає терену вивчення найважливішого засобу спілкування – тексту, за допомогою якого, на думку М. Бахтіна, “ми охоплюємо, розуміємо, відчуваємо мовленнєвий задум або мовленнєву волю мовця, що визначає мету висловлення, його обсяг та його межі” [1, 256].

Питання про текст, різні типи мовлення посідають, вважає В. В. Різун, одне з чільних місць у структурі професійної діяльності журналіста. Передусім через призму такого фахового бачення він розглядає й саме поняття “*текст*” у колі засобів і функцій журналістики [13, 185]. Поділяючи думку А. З. Москаленка щодо текстів як виразників сили журналістики, Володимир Володимирович комплексно й конкретизовано характеризує роль текстів в інформаційній діяльності:

1. Текст є продукт галузі виробництва інформації.
2. Текст є носієм різних суджень і відомостей.
3. Текст є засобом поширення інформації і перенесення її з одного місця в інше.
4. Текст є матеріал для трансляції і ретрансляції за допомогою різних технічних засобів.
5. Текст – це засіб сприймання і засвоєння.
6. Текст – зручна основа для маніпулювання інформацією.
7. Текст є засобом збереження інформації і багаторазового її використання.

8. Текст є, на жаль, і основою для руйнування інформації, її знищення, бо тексти мають здатність фізично і морально знищуватися [13, 185].

У розвиток названих характеристик учений звертає також увагу на певну відмінність газетно-журнального текстотворення від продукування усних творів на телебаченні й радіо.

Таке всебічне осмислення тексту як форми існування інформаційної діяльності значною мірою поглиблює розуміння його значущості, створює широку палітру можливостей теоретичного й практичного розвитку журналістикознавства.

На стику різних ідей, думок формувалося визнання системно-структурних методик визначення різних параметрів тексту, і не лише на теренах структурної лінгвістики [2]. Однією з причин наявності дискусійних питань у з'ясуванні багатьох особливостей будови тексту слід вважати недостатньо чітке розмежування функціонально-змістових аспектів складного системно-структурного утворення, яким є текст, і на цьому ґрунті – змішування типологічних компонентів текстових побудов. В. В. Різун переконливо показав багатопланову природу текстової організації журналістського твору в логічному співвідношенні цілої палітри системно впорядкованих структур. Логіка цієї структурованості виявилася в послідовному виокремленні як авторської, так і перцептивної (з погляду реципієнта) структури, з поділом, в свою чергу, на архітектонічну й семантичну структуру, якій в тематичному вимірі ієрархічно підпорядковуються фактологічна, композиційна, логіко-поняттєва, емоційно-експресивна, комунікативна, інформаційна, психологічна структури [13, с. 184]. Увага до полісистемності текстових явищ озброює дослідників чітким розумінням можливостей вибору наукового спрямування, шляхів об'єктивного виявлення меж і зв'язків певних змістових утворень, а також особливостей формування цілісного твору, набуття ним характерних жанрових ознак. В. В. Різун слушно висловлює думку про розрізнення понять “жанри творів” і “текстові жанри”. Зважаючи на те, що ширшим є поняття твору, виокремлення жанрово-стильової специфіки тексту впливає саме з його графічно-знакової чи знаково-звукової природи (наприклад, розповідні, описові, аргументаційні та інші різновиди текстів).

Взагалі надзвичайно важливою є позиція проф. В. Різуна щодо розрізнення самих понять “*текст*” і “*твір*”. Для наукового обґрунтування природи журналістських творів це справді є принциповим, адже вони можуть включати не лише власне текстові компоненти або їх усні відповідники, а й візуально-зображальні, образно-звукові та інші паралінгвістичні складники. До того ж інформативність тексту має подвійний характер – прямої комунікативної пізнавальності та знаково-сигнальної, асоціативної семантики, яка може виявлятися навіть через обмежене вербальне вираження, але є також необхідною в глибинному осмисленні цілісного публіцистичного (або художнього) твору. З одного боку, “семантикою тексту завжди є твір” [13, 182], з іншого – текст, наголошує В. Різун, існує як форма відчуження твору від автора [3, 7] і через те стає певним бар’єром між автором і читачем (“існує проблема: як робити так, щоб цей бар’єр ставав якнайменшим, щоб форма тексту якнайменше заважала спілкуванню автора з читачем”) [3, 7–8]. З цього приводу переконливими є й такі міркування: “На шляху від автора до читача текст втрачає або набуває побічних смислів, підтекстів, значень тощо. Цьому сприяють умови текстового комунікативного обігу, а саме: недосконалість графічно-знакової системи, покликаної виражати зміст твору (відсутність необхідного набору знаків для фіксації, зокрема, паралінгвістичної інформації, носіями якої є жести, міміка тощо, архітектонічна уніфікація текстів одного жанру, але різних за змістом, що “уніфікує” й процес сприймання та розуміння змісту твору); відірваність тексту як графічно-знакового продукту від його автора, що веде до порушення нормального, двобічного характеру комунікації; відірваність тексту також від природної ситуації, в якій, згідно зі змістом твору, він мав фігурувати і т. п.” [7, 186–187]. Такий “нелінійний, постнекласичний” підхід до текстових явищ (у дусі новітнього синергетичного спрямування) значно розширює теоретичний простір текстознавства, втім числі журналістського, долучаючи до нього нові перспективні аспекти дослідницького світобачення.

У тому ж синергетичному сенсі сформульовано думку, яка знову ж таки зосереджується на тексті як інформаційній системі, пізнавальність котрої веде до досягнення параметрів і особливостей творчого задуму автора, врешті-решт самого його твору:

“зміст будь-якого тексту принципово не замкнутий ні чіткою схемою теоретичної абстракції, ні суворим естетичним каноном, а пов’язаний із відкритою, такою, що розвивається, ситуацією реальної дійсності” [3, 10].

Дослідник глибоко аналізує також виокремлені ним типи структур журналістського твору, значною мірою це стосується багатоаспектної авторської, перцептивної, комунікативної, тематичної структур [3, 7, 9]. Визначенню теми твору в руслі редакторського аналізу була присвячена кандидатська дисертація В. В. Різуна [11], подальший дослідницький поступ у започаткованих напрямках знайшов відображення в докторській дисертації [9], у монографії “Аспекти теорії тексту” [7], в колективній монографії “Лінгвістика впливу” [6], а ще в цілій низці праць із проблематики тексту і твору, публіцистичних жанрів, природи й структури комунікативних процесів [5, 11, 12, 13, 14 та ін.].

У вимірах так званої авторської структури тексту постає образ автора, найголовнішою рисою якого має бути публіцистична позиція, і так само йдеться про позицію редакційного колективу, що є, відповідно, колективним автором видання [4, 7, 8, 10]. Дослідник не лише в стриманих наукових формулюваннях, а й зі справжнім публіцистичним запалом аналізує: “Чи може журналіст мати позицію? Не може, а повинен! Журналіст не амеба, а людина. Людина без позиції – це раб. Це маріонетка в руках тих, хто має позицію. Боятися треба не позиції, а подвійної позиції, подвійних стандартів” [8, 101].

Проф. В. Різун написав чимало праць, присвячених редагуванню і розрахованих насамперед на науковців, майбутніх редакторів, а також на редакторів-практиків. Але слід відзначити їх безсумнівну цінність, значущість і для удосконалення власне авторського редагування, так званого *саморедагування*. Недаремно епіграфами до своєї книжки “Літературне редагування” він обрав такі висловлення відомих письменників: “Я не розумію, як можна писати і не переробляти безліч разів” (Л. Толстой); “Треба, щоб після написання минув сякий-такий час, щоб потім, як повість трохи влечиться, мов груша, подивитись на неї треба ніби здалека, як на чужий, а не на свій утвір, і поглянути на неї об’єктивно, щоб мати спроможність обкритикувати її” (І. Нечуй-Левицький) [7]. Зважаючи на високий науковий рівень практичних порад, рекомендацій ученого щодо різнобічного опрацювання журналістських, наукових текстів, хотілося б закликати

наших молодих дослідників – аспірантів, здобувачів, студентів – частіше звертатися до праць В. В. Різуна як до джерел і теоретичної, і практичної досконалості.

Дозвольте привітати нашого шановного ювіляра зі значними науковими досягненнями, відомими як в Україні, так і серед зарубіжних учених. Звісно, всі ми зичимо Володимиру Володимировичу подальших дослідницьких перемог, талановитих учнів-послідовників у створеній ним науковій школі і водночас невгамовного аналітично-самокритичного невдоволення, а, отже, й постійної животворної снаги до нових вершин знань в такому непростому й напрочуд захопливому світі мас-медіа.

1. *Бахтин М.М.* Эстетика словесного творчества. – М., 1979.
2. *Виноградов В.А.* Структурная лингвистика // Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990.
3. *Різун В.В.* Аспекти теорії тексту // Нариси про текст: Теоретичні питання комунікації і тексту / В.В. Різун, А.І. Мамалига, М.Д. Феллер. – К.: РВЦ “Київ, ун-т”, 1998. – С.3-59.
4. *Різун В.В.* Журналістська освіта й наука в Київському університеті // Міжнародна науково-практична конференція “Журналістика-2004 у світлі підготовки журналістських кадрів”: Тези конференції. – К.: ін-т журналістики, 2004.
5. *Різун В.В.* Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності // Наукові записки ін-ту журналістики. – 2000. – Т. 1.
6. *Різун В.В., Непійвода Н.Ф., Корнєєв В.М.* Лінгвістика впливу. – К.: ВПЦ “Київський ун-т”, 2005.
7. *Різун В.В.* Літературне редагування: Підручник. – К.: Либідь, 1996.
8. *Різун В.В.* Маси. – К.: ВПЦ “Київський ун-т”, 2003.
9. *Різун В.В.* Моделювання і технологія редакторських систем / Автореф. дис. ... док. філол. наук. – Київ, 1996.
10. *Різун В.В., Трачук Т.А.* Нарис з історії та теорії українського журналістознавства: Монографія / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2005.
11. *Різун В.В.* Определение темы текста: проблемы редакторского анализа / Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Киев, 1988.
12. *Різун В.В.* О теме текста и тематической группе слов (теоретический аспект) // Язык и композиция газетного текста: Теория и практика. – Свердловск: Изд-во Уральского ун-та, 1987. – С. 32-37.
13. *Різун В.В.* Поняття тексту в журналістиці // Вісник Львівського ун-ту. Сер. філологічна. – Львів, 2000. – С. 182-186.
14. *Різун В.В.* Природа й структура комунікативного процесу // Наукові записки ін-ту журналістики. – 2001. – Т. 2.

* * *

Олександр Мелещенко (Київ)

ВОЛОДИМИР РІЗУН В ІНТЕР'ЄРІ: РОЛЬОВЕ ПОРТРЕТУВАННЯ

Передбачаючи, що переважна більшість авторів писатиме про Володимира Володимировича Різуна в іпостасі директора Інституту журналістики, і більшість молоді нічого не знає про “молоді літа Генріха”, вирішив написати про В. Різуна – звичайного викладача, колегу, з яким багато часу проведено разом, – у спільних роздумах, у спільному написанні наукових праць, у спільному проведенні лабораторних і практичних занять, у підтриманні функціонування головного дітища В. Різуна – комп’ютерного класу.

Отже, закінчивши журфак у 1983 році, я про В. Різуна ще нічого не чув. Попрацювавши кілька років у практичній журналістиці, вирішив зайнятися наукою про журналістику. Відтак мусив повернутися на рідний факультет, і тодішній декан А. Москаленко, який брав мене, сказав, як з’ясувалося пізніше, пророчу фразу: “Підеш до Різуна, до комп’ютерного класу”.

Я не знав В. Різуна, як і він не знав мене. Виявилось, що Володимир Різун прийшов на факультет журналістики 1984 року, і як філолог-лінгвіст, потрапив на кафедру мови та стилістики, яку він вважав своєю рідною тривалий час – до створення власної кафедри. Коли звільнився викладач, котрий читав дисципліну “Літературне редагування”, почав з цього курсу з кінця 1980-х років напрацьовувати тексти лекцій і матеріали для практичних занять. У часі це збіглося із запровадженням у навчально-методичний процес комп’ютерів, і Володимир Різун одним з перших на журфаці почав їздити на “Виставку” (ВДНГ) долати комп’ютерну неграмотність. Так окреслилися в його житті два поки що головні наукові уподобання. На тлі колег-гуманітаріїв, які дивилися (і продовжують дивитися й донині – ніде правди діти!) на комп’ютер як на щось зайве або навіть вороже, чи просто як на друкарську машинку, В. Різун вигідно вирізнявся енергійністю, заповзятливістю, підприємництвом. Завдяки цим рисам характеру він легко зайняв своєрідне, особливе місце на фа-

культеті – він уже виділився серед колег, його прізвище почали асоціювати з окремим підрозділом, найбільш перспективним на факультеті, і в комп'ютерному класі під проводом Володимира Різуна бачили новації у навчанні студентів.

ЖИТТЄВО-НАУКОВИЙ ГОРОСКОП. *Вдача В. Різуна пояснюється сприятливим розташуванням зірок на небі, адже за гороскопом ця людина – Водолій: виливаючи глечик та знову наповнюючи його водою, Водолій оновлює зміст у старій, здавалося б, формі. Крім того, за уявленнями соціоніків, Водолії входять до першої квадри, представники якої є двигунами соціального прогресу, генеруючи все нові та нові ідеї.*

Отже, поєднавши філологічні, літературознавчі та журналістські уявлення про літературне редагування, Володимир Різун 1989 року захищає, здавалося б на перший погляд, кандидатську дисертацію на банальну тему, присвячену тематичному аналізу журналістського тексту. Я й досі переконаний, що ніхто інший не зміг би отримати зі Всесоюзного ВАКу підтвердження про успішний захист такої теми. Як мені розповідали колеги, В. Різун провів численні дослідження, навіть експерименти, і його дисертацію московські професори з журфаку, котрі не дуже-то й хотіли визнавати київську школу журналістики, визнали однією з найкращих як з цієї теми, так і за останні (на той час) роки. Як пізніше зізнався мені В. Різун, допитливому викладачеві на осягнення того, як треба викладати конкретну дисципліну, потрібно в середньому 8 років. Весь час згадую ці слова, щоразу переконаючись в їхній справедливості. Що стосується теми літературного редагування, то мушу сказати, що Володимир Різун є автором оригінальної методики для журналістів-початківців, яка вигідно вирізняється чіткістю та ясністю на тлі загальних фраз інших викладачів (в основному росіян) про тему, фактаж, логічну, архітектонічну, композиційну побудову журналістського твору тощо. Його підручник “Літературне редагування” витримав кілька видань, і сьогодні служить цінним джерелом знань для студентів-журналістів. До речі, мушу зізнатись: коли я в парі з В. Різуним викладав цю дисципліну, деякі групи не хотіли, щоб у них проводив практичні заняття наш ювіляр. На питання “Чому?” відповідали просто: “Володимир Володимирович – такий

вигадник, у нього на парі не заледарюєш!” Це свідчить про високий науково-методичний рівень В. Різун.

ДОВІДКА. Володимир Різун родом з Бахмацького району, і інколи (в основному жартома) його плутають із земляком Володимиром Резуном – відомим Віктором Суворовим, розвідником і контррозвідником, який утік на Захід від радянського режиму. Подекуди це запитання ставлять перед дружиною Володимира Різун: “Як, мовляв, Вам живеться зі шпигуном?”

Риси, про які я згадував вище, розвинулися у В. Різун через необхідність без сторонньої допомоги прокласти собі дорогу в житті. Рання самостійність вивела на життєву мудрість – завжди мати вибір, і він завжди займався чимось паралельно. Так само було і з комп’ютерами.

У комп’ютерному класі, яким Володимир Різун завідував на півставки від інформаційно-обчислювального центру (ІОЦ) університету, мала працювати одна особа з технічного допоміжного персоналу зі згаданого вище ІОЦ. Головний журналістський комп’ютерник давав такі особі завдання, які регулярно не виконувались. Так з’ясувалося, що в ІОЦ працює багато ледарів. Як керівник, Володимир Різун зробив дуже просту річ: звільняв цих людей з роботи (а це повна ставка!), внаслідок чого за ним серед працівників ІОЦ закріпилася репутація: “Іти до Різун – все одно, що написати заяву за власним бажанням”. В. Різун послідовно вигнав шістьох нероб, поки його не зупинила дружина: “У нас двоє дітей, зупинись: ще, не дай Боже, проклянуть нашу родину!” І В. Різун зупинився. Звідтоді у наших комп’ютерних класах більше немає текучки.

СІМ’Я І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ІСНУВАННЯ. Ще навчаючись в університеті, Володимир Різун покохав однокурсницю Антоніну Федорівну Радченко, яка спочатку не наважувалася зв’язати з ним свою долю. Але... Поїхавши після закінчення університету працювати до Кіровограду, Володимир Володимирович не міг забути своє кохання і буквально закидав Тоню листами, в яких освідчувався у власних почуттях, писав проникливі вірші. І Антоніна Федорівна здалася. У цієї пари народилося двоє синів – Сашко та Арсен, причому другого, за словами батька, він не планував, оскільки виснажувався на численних роботах і підзаробітках настільки, що засинав, не встигаючи роздяг-

нутись. Зате багато чому навчився у цей важкий для кожного чоловіка період: перекладати з в'єтнамської та інших мов на українську, редагувати книги з... бухгалтерії, розвивати рідну мову в Міжнародній асоціації українців, водити сина до музичної школи (Сашко непогано навчився грати на найскладнішому музичному інструменті – скрипці) і т. д. і т. п. Вигадливість Володимира Різуна щодо заробляння грошей для фінансового благополуччя родини не знає меж, і це сказано не за для красною слівця. Далеко не кожний чоловік зробив для своєї прекрасної половини та дітей те, що зробив Володимир Володимирович. Тут слід сказати заради об'єктивності, що й В. Різунові пощастило: його Тоня є чудовою людиною, турботливою матір'ю, гарною господинею. Вони знайшли родинне щастя. Жартома можна сказати, що турботливість В. Різуна щодо дружини, окрім усього іншого, виявлялася в тому, що коли у молодому викладацькому колі в комп'ютерному класі обговорювалися, наприклад, питання гармонійного сексу, він, як Водолій, цікавився деякими новими для нього речами, щоб тут же поділитися досвідом з дружиною; а коли якийсь студент-жартівник перекопіював на один з комп'ютерів невеличку програму еротичного змісту, розпорядився негайно знищити її, попередньо зберігши її... в архіві. Взагалі, збереження інформації в архіві – це одна із звичок, вироблених тривалою роботою з електронними носіями. Архів у В. Різуна, а значить і в Інституті журналістики досить великий, так само як і моделі комп'ютерів різних років. Володимир Володимирович вірить, що коли в Інституті журналістики буде достатньо приміщень, обов'язково з'явиться комп'ютерний музей.

МУКОМЕЛА і ЖУРНАЛІСТИКА. *У постійній пам'яті перших моделей комп'ютерів зберігаються матеріали з історії української журналістики ХХ сторіччя. Володимир Різун своєю наполегливістю комп'ютеризувати навчальний процес спонукав О. Г. Мукомелу перевести матеріали його дисципліни в електронний вигляд, що пізніше дисциплінувало Олександра Гнатовича до видання хрестоматії зі свого курсу. Тепер ця співпраця продовжується – на рівні директора та декана Інституту масової комунікації.*

Взагалі, у кожного викладача Інституту журналістики знайдеться щось сказати про свої взаємовідносини з В. Різуним. Для

мене особисто в першу чергу йдеться про допомогу та наукову консультацію щодо двох дисертацій. Недаремно В. Різун згадав про мене, коли потрібно було знайти учнів для його наукової школи. Я не заперечував... Крім цього В. Різун – слід віддати йому належне, – почувши про деякі побутові негаразди, допоміг з безпроцентним кредитом за рахунок коштів Інституту журналістики, одержаних від укладання контрактів на навчання, знаючи, що до цього двічі була відмова з боку ректора та профкому. Тепер у просторій квартирі мешкає родина Мелешенків, серед яких – двоє дітей. Життєва ситуація повторюється...

Володимира Різуну по життю супроводжують деякі містичні речі. Скажімо, Микола Петрович Подолян (для тих, хто не знає, – багаторічний головний редактор журналу “Україна”, лауреат багатьох премій, старший викладач кафедри періодичної преси, зараз пенсіонер) якось на початку 1990-х виголосив на 8 Березня тост, який виявився пророчим: “Москаленко, сидючи на возі, батоном підганяє козаків і каже: “Гут–тиря”, “Гут–тяньська”, а приїхавши, бере Різуну, розрізає Качкана...” Так воно і сталося кілька років по тому. Володимир Качкан, який був другою особою після А. Москаленка, звільнився, а В. Різун захистив докторську дисертацію і став завідувати кафедрою замість В. Качкана.

На момент захисту Володимир Різун являв собою тип універсального науковця, котрий має ґрунтовні знання не лише у певній науковій царині, а й у багатьох суміжних: він цікавився і соціонікою, і лінгвопсихологією і т. д. Це допомогло йому пізніше, після обрання директором Інституту журналістики, змінити коло наукових досліджень: він став займатися теорією масової комунікації. Але перед тим встиг відкрити другу спеціальність для напряму “Журналістика” – “Видавнича справа та редагування”, віддавши свій проект у надійні руки іншого відомого вченого – Миколи Степановича Тимошика, який, працюючи головним редактором видавництва “Либідь”, видав не одну книжку Володимира Різуну – “Основи комп’ютерного набору та редагування”, “Літературне редагування” тощо.

На посаді директора Інституту журналістики Володимир Володимирович теж зробив чимало корисного: запровадив суто наукову підготовку магістрів журналістики, як голова Науково-

методичної ради з журналістики при Міносвіті дав дозвіл на відкриття регіональних центрів з вищої журналістської та редакторської освіти, відправив на підвищення кваліфікації за кордон ледь не половину складу викладачів Інституту журналістики, заснував численні наукові видання, збільшив випуск дисертантів...

Думаю, що для нього певним взірцем виступає Анатолій Захарович Москаленко, котрий був і прекрасним журналістом-практиком, і теоретиком, і, якщо треба, шоу-меном. У перші роки директорства якостей шоу-мена, на мій погляд, В. Різуну не вистачало, але така вже натура у Водоля, що ніщо нове для нього не є чужим. На наших очах буквально за кілька років він став дуже непоганим шоу-меном, що видно під час щорічного проведення Журналістської весни.

На відміну від шоу-мена М. М. Поплавського, який погано співає, сповідуючи принцип “Роби зі мною, роби, як я, роби краще за мене”, Володимир Різун веде на радіо передачу, яка репрезентує В. Різуну у набагато вигідніше.

Переконаний, що нині Володимир Володимирович досяг свого життєвого успіху, але ці досягнення в нашій країні не цінуються. Якби він жив в Америці, він до власного 50-річного ювілею підійшов би зовсім з іншими досягненнями, і весь світ говорив би тепер не про Руперта Мердока, а про Володимира Різуну. Але й тут Володимир Володимирович примудрився не пасти задніх: завдяки Інтернету про його полудень віку таки говоритиме весь світ. І поки є енергія, є сили та бажання, вірю, що до свого наступного ювілею Володимир Володимирович підійде з новими здобутками, з онуками та онучками, котрі перевершать і його самого, і його високоосвічену дружину, і його талановитих дітей.

* * *

Тетяна Приступенко

та

члени кафедри періодичної преси (Київ)

ЩЕДРІСТЬ ДУШІ І ПЕРА

Дві яскраві дати у 2007 році відзначає Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У лютому виповнюється 50 років доктору філологічних наук, професорові, директорові Інституту Володимиру Володимировичу Різуну, а весняного місяця травня тисячі майстрів пера святкуватимуть 60-річчя рідного Інституту журналістики.

Ці дати міцно, глибоко поєднані одна з однією. Бо професор В. В. Різун з січня 2000 року зробив найбільший внесок у розбудову Інституту журналістики, як директор-організатор науково-педагогічного процесу, вчений-творець, першовідкривач нових суспільних ідей, наукових понять та образів.

Професор В. В. Різун, створивши наукову школу підготовки журналістів, визнану державою, продовжує системну, послідовну її розбудову.

Фахова підготовка сучасних журналістів проводиться у двох напрямках: готуються творчі працівники для преси, телебачення, радіомовлення, прес-служб, рекламно-інформаційних агенцій зі спеціальності “журналістика” та редактори, організатори редакційно-видавничого процесу для ЗМІ зі спеціальності “видавнича справа та редагування”.

Діяльність професора В. В. Різуну відзначає системність, послідовність, новаторство. Вагому у житті Інституту проблему він спочатку сумлінно вивчає, бере краще, перспективне, додає свої ідеї і пропонує проблему на обговорення трудовому колективу – науково-педагогічним працівникам, вченим, аспірантам.

До наукового набутку ювіляра варто віднести його глибоку за змістом наукову розвідку про декана факультету журналістики, письменника і науковця Д. М. Прилюка, а саме – “Метод спостереження в інтерпретації професора Д. М. Прилюка як основа журналістської творчості”. Вчений творчо проаналізував погляди Д. М. Прилюка на будову публіцистичного твору, відзначив-

ши думку автора, що композиція – це складна організація художнього твору, принцип його побудови, який сприяє відтворенню цілісної картини життя відповідно з його об’єктивним розвитком і позицією письменника. Так, глибокі думки попередників повинні знати сучасні наукові навчителі і безпосередньо – майстри публіцистичного слова.

Професор В. В. Різун ґрунтовно вивчив науковий спадок свого попередника на посаді директора інституту, доктора історичних наук, професора А. З. Москаленка. Директор Інституту журналістики В. В. Різун робить значущий висновок, що у працях А. З. Москаленка, який 15 років очолював найважливіший в Україні центр підготовки журналістських кадрів, маємо все нові і нові нюанси бачення журналістики як явища однозначно суспільно самобутнього і важливого для людей. Вагомим науковим здобутком професора В. В. Різуна є його книга “Маси” – твір глибокий за змістом, сміливий за думками. Прочитуємо хоча б таку думку автора: “...Жодному деспотові, тиранові, кланові не перебороти зрештою і не применшити ролі ЗМК у житті суспільства, навіть якщо ЗМК й існують на їхні гроші: редакційний колектив завжди є сильнішим за засновника,... бо засіб масової комунікації природно, через включеність його у надособистісний, масовий простір спілкування, поза всякими політичними інсинуаціями й маніпуляціями, набуває такої сугестивної сили, яка рикошетом б’є й по тому, хто хотів би, аби та сила була для інших тільки негативною”. Це справді могутня, літературно блискуче сконцентрована думка!

Проблеми і турботи, якими живе директор Інституту журналістики професор В. В. Різун, – це Болонський процес, прагнення до побудови європейського простору у журналістській вищій освіті. Він мріє про втілення у життя мети Болонського процесу: введення двоступеневого навчання (бакалаври та магістри), запровадження системи накопичення кредитів, формування системи контролю якості освіти, сприяння мобільності студентів і викладачів, вільному пересуванню їх у Європі. Директор Інституту журналістики постійно працює над європейським підходом до вищої освіти – в Інституті розробляються нові програми, курси, модулі з “європейським” змістом.

Навчання має продовжуватись протягом усього життя! А спільна праця викладачів і студентів як активних партнерів у формуванні зони європейської вищої освіти повинна мати системний характер.

Цій меті професор В. В. Різун підпорядковує наукову діяльність вчених інституту, згуртовує їх довкола основних наукових тем: теорія і практика засобів масової комунікації; моніторинг українського і зарубіжного медіа-ринку; українська видавнича справа в умовах ствердження ринкових засад розвитку; мовно-стилістичні аспекти підвищення ефективності публіцистичного мовлення на українському телебаченні; історія української журналістики; історія української і світової видавничої справи; нові українські видавничі стандарти.

Професор В. В. Різун невтомно подорожує країнами Європи та Америки. Він вивчає досвід навчання журналістів у провідних університетах Великої Британії, Ірландії, Швеції, Франції, Португалії, Сполучених Штатів Америки. Лише у 2006 році він взяв участь у двох конференціях за рубежом. Він налагодив співпрацю з Комітетом свободи слова і преси при Раді Європи, вивчав практику діяльності у Лондоні Британської всесвітньої інформаційної служби Бі-Бі-Сі.

Професор В. В. Різун має щедру душу. Він не замикається сам на сам у вивченні світового досвіду, у баченні країн і континентів. Він прокладає шлях своїм помічникам – заступникам директора, завідувачам кафедр. А професори, доценти, аспіранти, студенти навчаються у Європі та США, беруть участь у міжнародних конференціях.

Володимир Володимирович Різун є автором вагомих монографічних досліджень, підручників та навчальних посібників у галузі журналістикознавства, теорії редагування, масової комунікації, теорії тексту, журналістської освіти. Це “Модельовання і технологія редакторських систем”, “Літературне редагування”, “Основи комп’ютерного набору і коректури”, “Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності”, “На передовій журналістської освіти”, “Про автора і його творчість”, “Трансформація журналістської освіти: європейський контекст”. “Ідея журналістської освіти в контексті дискурсу про університет” та чимало інших.

Стало звичним цитувати афоризми професора А. З. Москаленка. І вони справді варті того. А відкрийте-но ще раз книги професора В. В. Різуна “Маси”! Народжена у безпосередньому спілкуванні зі студентською аудиторією, як тексти лекцій, це першоджерело стало яскравим діамантом у сфері науки, публіцистичної думки, образного мовлення. Тож дозволимо собі ще одне цитування із цієї непересічної книги: “Сучасний журналізм – це сфера боротьби ідей, позицій зі своїм середовищем масової комунікації. Журналістика прагне вирватися з цього заболоченого середовища, але ніяк не може, бо воно її засмоктує, затягує, бо це її середовище, поза яким журналістика не може існувати, бо вона стане артефактом по відношенню до себе як явища, бо вона зникне як засіб масового спілкування, адже середовище масової комунікації – це материнське лоно для неї. Чи не безнадійною є боротьба журналістів за своє високе покликання перед людьми і людиною, покликання яке визначили собі самі журналісти? Чи не марним є їхнє прагнення зайняти в суспільстві місце суддів, вершителей справедливості, правдолюбців? Ні, не марним і не безнадійною як для будь-кого, хто стає на цей шлях у житті. Нехай бажання боротися за високі суспільні ідеали, бути носієм правди стає внутрішнім переконанням кожного журналіста – і це піднесе їх над середовищем масової комунікації, дозволить їм хоча не побороти, то зробити опір несприятливим умовам масового спілкування, що в свою чергу дозволить тримати під контролем ці умови і себе в них. Маси залишаться масами, але їхня доля – і в руках журналістів... Висока загальна і політична культура – це перша умова підвищення імунітету особистості”.

Так, сучасна журналістика і наука про журналістику – це справді мистецтво. Мистецтво високої полум’яної, сміливої думки, яскравої форми.

І талановитий майстер цього мистецтва – заслужений працівник освіти України, член Національної спілки журналістів України, академік В. В. Різун. З роси і води Вам, дорогий Володимире Володимировичу! Щастя, долі, нових творів – наукових, публіцистичних, художніх, радості у праці з молодими талантами!

* * *

*Кафедра історії літератури
та журналістики*

**ВОЛОДИМИРУ РІЗУНУ –
НА ЗОЛОТИЙ ПОЛУДЕНЬ**

Жінки відчувають чоловічу **непересічність** навіть на відстані. Так само і **обдарованість**. А оскільки відстань між нашою кафедрою і кабінетом директора інституту найменша, порівняно з іншими, то ми цю виняткову енергетику Володимира Володимировича відчуваємо найкраще. Тому сьогодні:

**Не зірвуться слова, гартовані, як криця,
І у руці перо не зміниться на спис.
Бо ми лише жінки. У нас душа криниця,
З якої Ви п'єте: змагайтесь... - і **Терпіть!!!****

**І наша шана Вам не у залізнім гімні,
У сріблі ніжних слів, у вірі в Вашу міць!**

ЕТАПИ ВЕЛИКОГО ШЛЯХУ

Дитинство моє золоте...

Він родом сам із ближніх сіл,
Десь із Бахмаччини, де стіл,
І хата, й люди всім привітні:
Зайди у лютому чи в квітні,
То хліб і сіль завжди навпіл.

І юності високі поривання...

Синій вітер, посадка, село...
Я чекаю чогось, я притих,
Наче серце моє розцвіло
І промінням під ноги лягло
У хитанні дерев золотих.
Я чекаю чогось, я притих.

* * *

Я по стежці знайомій іду,
О, чекання і споминів сум!
У вечірнім липневім саду
Я по стежці знайомій іду.
Сад шумить, ой шумить мені сад...
Не вернутись ніколи назад.

● * *
●

Та не буду я сумно зітхати,
Бо скільки ще пісень, надій!
Вперед, душа моя крилата!..
Я молодий, я молодий!

Мої університети...

Вагони рушили поволі
В дзвінкому цоканні коліс,
І невідоме, і бентежне
Аж пройняло мене наскрізь:
До столичного філфаку
Поїзд хлопчика повіз.

* * *

Бідне серденько звело
Сумом і печаллю:

Чи не закрутять голови римляни і греки,
Від книжок чийх тріщить вже бібліотека.
І чи ті професори, що студентів учать,
Сіромаху-школяра зовсім не замучать?!

Розгін!..

За свідченнями сучасників, В.В.Різун був одним із кращих студентів філологічного факультету нашого університету. Незвичайну працездатність і наполегливість свого студента до цього часу згадують викладачі, зокрема професори Кучеренко Ілля Корнійович і Кадомцева Лариса Олександрівна.

Експрес-інформація:

- Брав участь у Всесоюзних студентських наукових олімпіадах.
- На 5 курсі разом з Віталієм Радчуком відвідував гурток художнього перекладу. Дипломну роботу з питань перекладознавства професор Коптілов В.В. поцінував як виняткову: “Це - 20% дисертації”.
- Самотужки вчив в’єтнамську мову. В журналі “Всесвіт” було надруковано підбірку його перекладів в’єтнамської поезії.
- Уже в перший рік роботи викладачем Кіровоградського педагогічного інституту його студентка зайняла друге місце на республіканській олімпіаді.

- Вивчав психолінгвістику і фізіологію вищої нервової діяльності, штудіював праці академіків Гумбольдта, Лур'є, Павлова, Леонтєва. Працюючи у Київському педучилищі, створив унікальну лабораторію мовної діагностики, експериментально застосовуючи зокрема шкірно-гальванічний метод вивчення розумової діяльності людини.
- Написав сценарій першої, третьої і четвертої телепрограми Олени Косяченко “Говоримо українською”.

Успіх: Я дійшов свого зросту і сили, я побачив ясне в даліні.

Доктор філологічних наук, професор:

***Молодий я, молодий, повний сили та відваги!
Гей, життя, виходь на бій, пожартуєм для розваги! –***

42-х річний директор Інституту журналістики приступає до обов'язків.

Він завше там, де труд, де людно,
Де разом: думка й почуття.
Без чистоти творити трудно,
без творчості нема життя!

* * *

На нього звернені погляди усієї України:
“А як заговорить – вам стане тепло і ясно од його очей, а його мова здається не словом, а сталлю, що б'є об креміль і сипле

іскри. Сильна, уперта натура, яка цілою вийшла з життєвської бою”.

*...і ще про справи життєвські:
Дача ж моя, дача! Ти ж моя удача!*

“До чого ж гарно і весело у моєму городі! Ото як вийти з сіней та подивитись навколо – геть-чисто все зелене та буйне. А сад як зацвіте весною! А що робиться на початку літа – огірки цвітуть, гарбузи цвітуть, картопля цвіте. Цвіте малина, смородина, тютюн, квасоля. А соняшника, а маку, буряків, лободи, укропу, моркви!” Чого тільки не насадить наш невгамовний директор! *“Нічого в світі так я не люблю, як саджати що-небудь у землю, щоб проізрастало. Коли вилізає саме з землі всяка рослиночка, ото мені радість,”* – любить проказувати він. А ще він любить пригощати молоденькими, свіженькими та тугенькими, аж рипучими, малосольними огірочками своїх колег під час вступної кампанії. І може сорок хвилин говорити про різні способи засолювання з Президентом Національної радіокомпанії України Віктором Набрусом.

* * *

У директора Інституту

**Не цвітуть на вікні герані –
Сонний символ спокійних буднів.
Ви весь час стоїте на грані
Невідомих шляхів майбутніх.**

**І тому що в своїм полоні
Не тримають Вас речі й стіни,
Хай в душі у Вас не холоне
Молодече бажання чину!**

Бажаємо:

**Працювать, працювать, безумовно, Вам!
Кожній хвилі нема ж вороття!
Адже зовсім іще не заповнена
Золотая анкета життя!**

З Л Ю Б О В ' Ю

**кафедра історії літератури та журналістики
(а також М. Коцюбинський, П. Тичина,
В. Сосюра, А. Малишко, О. Довженко,
О. Теліга, П. Загребельний)**

*** * ***

Володимир Коваль (Київ)

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ,
албо ВДЯЧНОСТЬ**

Ясне превелебнійшому єго милости господину
професору

ВОЛОДИМИРУ РІЗУНУ,
промоторові журналістської науки на землях
українських і нестерпної слави отчизни годному
оборонці,
од спудеов і дидаскалов Інституту журналістики і його
стараннями уфундованого Інституту масової
комунікації за гойниї добродійства собі і школам
посполитим при віншованю полудня віку вельможного
нашого добродія повинне а упрейме отданая

Виголошено в Інституті журналістики
в лѣто битія Адамля ЗФЄІ (7515), мѣсяця февруарія,
дня ВІ (12).

Проодон

Одразу після хрещення киян великий князь
Володимир послав забирати у нарочитої чаді дітей і
віддавати на ученіє книжное, а матері чад своїх
плакали за ними, як за мерцями. Нині, на злеті
третього тисячоліття, щороку **каган журналістики**
новий **ВОЛОДИМИР** збирає з усієї України кращі
молоді парості духовності, і вже сльози ллють матері
тих чад, які не потрапили під патронат його милості.

Превелебнійший милостивий господине
директоре,
патроне і фундаторе наш!

Королева наук Мінерва породила за ласкою і промислом Божим не малоє гроно в українській науці українських не токмо за родом, але-сь за духом учених, которії под намет твоєї щодробливості, под упреймость твоєї к наукам зичливості зобралися. І не відають днесь, що би за симвоілін своєї ку тобі прихильності піднести.

Зішло би, по правді, яко пану, злото. Леч Ваша милость оминула нечестивий шлях обфітованя, обаче служінню всечестному точію Істині паче Україні себе отдал.

Зішло би, яко од гносис-кролеви, дорогоє каміннє. Леч наш праведний протектор уже володіє перлами многоцінними, то єст професорсько-викладацьким складом, которого зіло плекає, до найменшого і до презацного склонность проявляє. Тому впевнено тримає науковий небосхил української журналістики, яко Атлас небо на себе взяв.

Гетьман без войска що ж єст, войско тиж без нього?

Згола нічого не єст єдин без другого.

Воістину золотом єст-єсь, гди золотом погоржаєш, а вітчизняну науку любиш. Воістину єст-єсь і діамантом, гди перешкоди і клопоти за школи свої терпеливе зносиш. Єст-єсь і властелином сил Атлантових, гди в так тяжких трудах уставати не хочеш.

Умислила прето Мінерва, вельможний наш добродію, гору фільозофськую тобі піднести. Гору з Геліконом і Парнассом, на которих аби весь світ могл світло твоєї слави і телесним і душевним оком побачити.

Не дивуйся, варто твою зацну славу на гору
вдячності, от нас поставлену, вознести. Бо слава,
високо літаючи, високо сідаєт. Достойно твоїй зацной
славі на горі бути, абовім так знамениті поступки
превелебніших осіб на гору небесную впроважати
побожні люди звикли.

На тих горах учоних заклала твоя милость
Вертоград наук і умієтностей. Геліконські джерела
живлять коренія визволених наук, без которих древо
журналістики не в силі увібрати мудрість божого
слова.

По зимі часов виснажливих опанування кореній
умієтностей юж весна в Парнасськом саду наук
наступаєт. Злітаються музи, літорослі цнотних наук, і
надихають укорінених у рідній культурі спудеов
служити його величності факту.

Токмо відсікаючи од знань хоть один корінь
пізнання, множимо глупство в журналістській братії.
Прето вдячність от нас за Вашої милості позицію:
сучасний журналіст має пройти курс гуманітарної
освіти університетського рівня.

Отвори ж, вельможний патроне і фундаторе, той
горі знань ворота зичливости твоєї, которії жеби
кождому благочестивому отворялися. Борони
національну школу журналістики, ач не в обфітних
глобалізованих шатах, єднак же правдиву і не
облудну, поневаж цнотливість і щирость, хоч в
наубожших оздобах, великої завше у тебе поваги єст.

Дал би то Бог, гди би-сьми чужих криволіогов
Понехавши, слухали своїх **РІЗУ**ноліогов
Всегда нині і прісно і во вік грядущій
Без конца сущій.

*Найменшій з братії общежительной Інституту журналістики,
превелебности Вашої милости послушник, многогрішний асистент*

* * *

Микола Тимошик (Київ)

СЛОВО ПРО КОЛЕГУ. ГОЛОВНІ ЖИТЕЙСЬКІ ДОРОГОВКАЗИ

Писати про колегу до ювілейних збірників, особливо коли ці ювілеї є не вельми поважні й далеко не підсумкові за відстанню пройденого житейського шляху (50-річчя вважаю саме таким), – річ вельми делікатна. Надто ж коли колега є керівником інституції, в якому працюєш сам. Тут мимоволі чатує кожного спокуса зійти на манівці недоречного славослів'я й нещирості, що природно легко відчує в якусь мить і сам ювіляр, і читач такого панегірика.

З іншого боку, варто-таки відроджувати давню традицію саме української наукової школи дорадянської доби, коли на пошану відомих у галузі тієї чи іншої науки учених з нагоди їх ювілейних дат колеги, учні та послідовники часто готували до друку солідні видання. Першою частиною таких збірників, як правило, ставали власне невеликі за обсягом, але щиро написані панегірики, а другою – солідні наукові дослідження з того напрямку наукових досліджень, на якій працював чи працює сам ювіляр. Не можна не погодитися з тією думкою, що підготовка збірників “на пошану” завжди спонукала колег по цеху говорити про людину добрі слова саме за її життя, як і те, що в житті нам усім треба бути добрішими, уважнішими, доброзичливішими.

З огляду на це, виокремлю одну сторінку з майбутнього життєпису ювіляра, зовсім не пов'язану з Інститутом журналістики, але певною мірою промовисту й визначальну для формування його як ученого й керівника.

Перше моє знайомство з Володимиром Володимировичем відбулося на початку 90-х років минулого століття у видавництві “Либідь” при Київському університеті, де авторів цих рядків,

волею долі, випало попрацювати неповних десять літ на посаді головного редактора. На той час це видавництво, вийшовши з-під опіки штучно створеного свого часу об'єднання “Вища школа” й набувши статусу всеукраїнського, розвивалося особливо динамічно. Зініціювавши видання значними накладками не одного десятка томів праць видатних діячів українського відродження (М. Грушевського, М. Костомарова, М. Драгоманова, І. Огієнка), що всі підрадянські роки з ідеологічних причин були заброньованими й добившись від тодішнього міносвіти грифів на ці твори як на навчальні посібники, “Либідь” підготувала собі міцне підґрунтя для того, аби стати провідним в Україні видавництвом з видання нового покоління підручників для вищої школи, яких тоді гостро бракувало.

Значний корпус таких підручників було створено в рамках програми “Трансформація гуманітарної освіти в Україні”, організованої Міністерством освіти спільно з Міжнародним фондом “Відродження”. Серед рясного списку майбутніх видань з цієї програми, які за тендером отримала право видавати “Либідь”, значився й оригінал “Літературного редагування” Володимира Різуна.

Редактори видавництва охоче взяли до редакційної підготовки саме цей оригінал, оскільки він був на часі. В Україні тоді почала формуватися нова видавнича мережа, чи не щодня в центрі й на місцях реєструвалися нові видавничі підрозділи, але фахової літератури вкрай бракувало. Підручники професорів Романа Іванченка та Мартена Феллера з літературного редагування і коректури стали вже бібліографічною рідкістю. Та й суцільна комп'ютеризацію видавничих процесів внесла певні зміни в організацію редакційно-видавничого процесу, на чому виникла потреба орієнтувати не лише студентів, а й видавців-практиків.

Цікаво, що й класики теорії та практики редагування на українських теренах Роман Григорович та Мартен Давидович, добре знані своїми працями у практичному видавничому світі, прекрасно розуміли це. Тому й дали прихильні рецензії на цей підручник, тому професійними порадами та доброзичливими побажаннями й сприяли його якнайшвидшій появі. Пригадую, що й на захисті дисертації свого молодого колеги ці вчені були такими ж одностайними в своїх позитивних оцінках зробленого своїм послідовником.

Володимир Володимирович тоді проявив особливу чуйність до своїх учителів. Слід такої чуйності авторові хотілося залишити також і в цьому підручнику. Щоправда, його настійна пропозиція вмістити до розділу з теорії редагування портрети Р. Іванченка, М. Феллера, а також Д. Григораша, яких ми сьогодні за-служено називаємо засновниками української школи редагування, йшла врозріз із тодішніми вимогами союзного Держкомвидаву не подавати до навчальних видань фотографій місцевих учених за їх життя. Видавництву довелося порушити інструкцію, оскільки аргументи автора виявилися переконливішими. Та й часи вже наставали кращі для перегляду застарілих і багато в чому рудиментарних інструкцій.

Не могли не помітити видавничі працівники на одну з характерних рис, яка була притаманна новому, досі незнайомому, авторові, – його толерантне й досить уважне ставлення до зауважень і пропозицій редактора. Зазвичай переважна більшість авторів сприймає видавничого редактора всього лише як грамотного філолога, який зобов'язаний “виловити” в майбутній книзі граматичні помилки та правильно розставити розділові знаки. Пан Володимир бачив у редакторі висококваліфікованого фахівця, який має здатність, не лише виявити, як на рентгені, сильні й слабкі сторони видавничого оригіналу, а й запропонувати варіанти поліпшення структури майбутнього видання. Як автор самодостатній, він умів прислухатися до слухних порад досвідчених редакторів, бачити раціональне зерно в аргументах співрозмовника.

Пізніше я мав безпосередню причетність до появи в світ довідника “Сучасна українська мова”, де розділ В. Різуна як співавтор, був чи не найбільшим за обсягом, як і до ще однієї його українознавчої праці, призначеної вже для іноземних – навчального ілюстрованого посібника “Українська мова щодня”. Працелюбність, творчий пошук, ретельна увага до деталей, намагання знайти свій власний почерк і виокремити своє слово в науковій ніші, яка швидко заповнювалася, орієнтація на цінності як національної так і світової культури – ось головні риси, які виділяли молодого автора видавництва з-поміж інших. І від того справді творчого, справді професійного співробітництва залишилися в мене лише приємні спогади.

Хто зна, чи не з часу того захопленого й результативного співробітництва з редакторами “Либіді”, видання там своїх солідних навчальних праць з’явився у Володимира Володимирова згодом ентузіазм щодо створення й ствердження в Шевченковому університеті спочатку спеціалізації, а згодом і повнокровної спеціальності “Видавнича справа та редагування”, яка, за його ж підтримки, як Голови науково-методичного об’єднання при Міністерстві освіти та науки України, стрімко розвивається в останні роки, особливо в регіонах нашої держави. Нині покійні вже наші вчителі, про яких ішлося вище, висловили б Володимирові Різуну особливу вдячність за таку його своєчасну ініціативу. Хоча той же Роман Григорович Іванченко водночас не міг би вибачити, напевне, своєму колишньому учневі його певної невимогливості й часом надмірної добродушності щодо поцінування окремих кваліфікаційних робіт з теорії видавничої справи та редагування, які або вихолощували дух творчості з редакторської професії, заганяючи її в рамки вигаданих норм та математичних формул, або свідомо відходили від набутків національної школи, “одягаючись” у шати чужомовних і зовсім не вмотивованих з точки зору українського термінотворення так званих наукових дефініцій. Це те, з чим рішуче й принципово боролися наші вчителі. І це те, що нині рішуче загрожує авторитету наших новітніх наукових досліджень у цій царині.

Особисто мені “либідівська пора” співпраці з Володимиром Володимировичем завжди згадується з легким присмаком щемкого смутку, з відчуттям теплоти в серці від непідробної щирості, відвертості й доброти у взаємостосунках. Мабуть, передусім тому, що нас тоді так багато об’єднувало: походження з чернігівського придесення, бідарське сільське минуле, відсутність будь-якої помочі на непростих дорогах професійного, побутового і просто житейського самоствердження, малі діти (майже ровесники), яким ще належало ставати дорослими в нашому чимраз аморальнішому, цинічнішому суспільстві...

Чи змінюють людину посади, владні повноваження? Безумовно, що так. У нинішніх українських реаліях, перебуваючи на будь-якій керівній посаді у будь-якій владній вертикалі важко залишатися самим собою, важко зберегти те, що дісталось тобі у спадок від простих і мудрих сільських батьків, головними жи-

тейськими дороговказами для яких були давні християнські цінності – добротворення, любов до ближнього, чесність і порядність у помислах та діях. Однак віриться, що цей безцінний бацьківський набуток професор Володимир Різун пронесе достойно через усе своє життя.

* * *

Іван Мегела (Київ).

ПРО “СВЯТИЙ ВОЛОДИМИР” І НЕ ТІЛЬКИ

Життя людей, на долю яких випало керувати великими творчими колективами, не назвеш легким. Коли щодня вирішуєш масу різних виробничих проблем, поточним справам, здається, немає кінця, нерідко втрачаєш відчуття гостроти, радості від спілкування з підлеглими. Це, так би мовити, аксіома. Хоча я поміняв за своє життя не так то вже й багато робочих місць, зате мав можливість працювати в різних наукових установах і набачився різних стилів керівництва та форм спілкування начальства з підлеглими.

Без перебільшення можу сказати, що мені поталанило, коли я сім років тому отримав можливість працювати викладачем в Інституті журналістики. У мене на той час був певний досвід викладацької роботи у вузі, але я мав до цього справу спочатку зі специфічною творчою аудиторією (Інститут театрального мистецтва), а згодом з іноземною студентською аудиторією (працював гостьовим професором у Віденському університеті). Повертатися до академічної праці в Інститут літератури мені не хотілося, особливо після реформування Відділу літератур слов’янських та інших соціалістичних країн Центральної і Південно-Східної Європи, але й робота з підготовки майбутніх журналістських кадрів теж викликала певні хвилювання і навіть побоювання. І через те я щиро вдячний проф. В. В. Різуну за те, що він надав мені змогу працювати в такому чудовому творчому колективі, де я швидко адаптувався, зустрів багато однодумців, і, що особливо є цінним для мене, знайшов щиру, вдячну студентську аудиторію. І все це завдяки неформальному, творчому підходу директора щодо підбору кадрів. Маючи непогане ім’я в

науці, я, звичайно, міг легко влаштуватися в будь-якому гуманітарному вузі, і такі запрошення стали надходити вже швидко. Доходило навіть до того, коли мене ставили майже перед докнаним фактом; негайно переходьте до нас на філфак, навіть не роздумуйте. Безумовно, у таких випадках вирішальне слово залишається завжди за самим претендентом. Але і в такій ситуації поставлене проф. В. В. Різуном як директором Інституту тактовне запитання “А хіба Вам у нас погано?”, відкрило мені ще одну якісну грань цієї людини як вдумливого керівника, якому не байдужа доля його працівників. На жаль, наше спілкування є радше спорадичним, насамперед, через постійну зайнятість директора. Але є в цьому й певний позитив, раз не викликають на “килимок”, значить все нормально і проблем немає.

Проте є одна особлива ланка у нашій співпраці – видання літературно-мистецького студентського альманаху “Святий Володимир”, де наші зустрічі регламентуються виробничою необхідністю. З легкої руки проф. В. В. Різуна як шеф-редактора, я став головним редактором альманаху, починаючи з п’ятого випуску, саме в той період, коли це видання перебувало в дуже невизначеному становищі. Мій попередник доц. М. О. Сорока пішов на пенсію, а доц. О. Г. Мукомела, підготувавши четвертий випуск, з певних причин не виявив ентузіазму, щоб продовжувати займатися цією справою, отож вибір випав на мене. Як нині жартує проф. Ю. Ф. Ярмиш (якого директор виділив мені за помічника у заступники разом з О. К. Глушком), мабуть, для того, щоб з’ясувати, чи зможе потягнути цю справу новий викладач, чи ні. Нині, коли вийшло друком вже 10 число, а 11-ге перебуває на виробництві, можу констатувати той факт, що з боку шеф-редактора я постійно відчуваю не просто живе зацікавлення змістовим наповненням кожного випуску, але й водночас дуже вимогливе, і разом з тим тепле, чисто читацьке сприйняття. Якщо говорити відверто, то по великому рахунку у наш меркантильний час, коли на культуру не вистачає грошей, видавати такий альманах – це своєрідна розкіш. Нам багато хто з колег з інших вузів так і заздрить, нас не раз запитують, а як це вам вдається, звідки у вас кошти на видання і т. п. В тому, що альманах “Святий Володимир” витримує свою періодичність (а то й збільшив її вдвічі), в тому, що нині – це одне з найпомітніших видань студентської художньої творчості, є значна заслуга шеф-редактора проф. В. В. Різуна. Від імені редакцій-

ної колеґії щиро здоровимо його з нагоди ювілею і зичимо йому міцного здоров'я, творчих успіхів і всяких гараздів в ім'я процвітання журналістики. Віват король!

* * *

Ніна Вернигора (Київ)

З ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ВИДАВНИЧОЇ ГРУПИ

Суть людини найкраще пізнається по її справах та напруцюваннях – це споконвічна і непорушна істина.

Створення навчально-видавничої групи Інституту журналістики – лише один із важливих і посутніх проєктів В. В. Різуна. Певно, що ідея створення цього підрозділу, виникла щойно Володимир Володимирович обійняв посаду директора інституту. Потреба в підручниках і посібниках, необхідність інформування про результати журналістичознавчих досліджень молодих науковців та наукових напруцювань патріархів української журналістичознавчої науки, врешті-решт розробка нових курсів, впровадження нових дисциплін зумовлювали необхідність видання великої кількості навчально-методичної літератури. Самої лишень поліграфічної бази, що її мав інститут, було замало. Необхідно було створити редакційний відділ, де б опрацьовувалися та готувалися до друку матеріали науковців. Тож, розпочинаючи розробку нової структури, паралельно провадилася й концептуальна розробка необхідних для наукового й навчального процесу періодичних видань.

На той час Інститут журналістики мав тільки одне наукове періодичне видання – “Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Журналістика”, історія якого теж заслуговує на те, щоб бодай кількома словами сказати про неї у цій статті. Оскільки саме В. В. Різун і був ініціатором відновлення та оновлення цього збірника після того, як його ви-

пуск припинився в зв'язку з організаційними змінами 1993 року, коли видавництво “Либідь”, на базі якого виходив збірник (тоді він називався “Журналістика: Преса, телебачення, радіо”) [1], вийшло зі структури Київського державного університету. Володимир Володимирович на той час очолював філію Інформаційно-обчислювального центру університету на факультеті (в Інституті) і запропонував керівництву Інституту відновити видання, власноруч змакетувавши та розробивши видавничу марку зі знаком захисту авторського права [2]. Чотири випуски вісника було підготовлено на базі Навчально-видавничого комп'ютерного центру Інституту журналістики. У 1997 році підготовку видання до друку було перенесено на базу Редакційно-видавничого центру “Київський університет” (тепер Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет»). Вісник змінив формат і вдосконалив назву, оскільки “віріс” у загальноуніверситетську серію, та відновлений збірник був саме в стінах Інституту журналістики з ініціативи та за безпосередньої участі В. В. Різуна.

Та на 2000 рік одного “Вісника” для інформування про результати наукових досліджень уже було замало. Тож, 13 червня 2000 року в Державному комітеті інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України, реєструється одразу кілька наукових та навчальних періодичних видань. Це – наукові часописи: щоквартальний збірник “Наукові записки Інституту журналістики” обсягом до 30 ум. друк. арк., журнал “Українське журналістикознавство” (річник, до 10 ум. друк. арк.), бюлетні “Актуальні питання масової комунікації” (річник, до 5 ум. друк. арк.), “Образ” (річник, до 5 ум. друк. арк.), “Стиль і текст” (річник, до 15 ум. друк. арк.) та навчальні видання: журнал “Світ комунікації”, газети “Молодий журналіст”, “Редактор”.

Вийшло так, що наукові та навчальні видання вдалося зареєструвати раніше створення структури навчально-видавничого підрозділу. Тому Володимир Володимирович вів активні консультації з ректором та керівництвом університету, аргументуючи необхідність та шукаючи можливість створення штатної ро-

бочої групи. Врешті-решт 16 січня 2001 року до Інституту журналістики надійшло розпорядження про створення на його базі навчально-видавничої лабораторії. Згодом, у зв'язку з реорганізацією, назву було змінено, тепер – це навчально-видавнича група Інституту журналістики з трьома штатними посадами.

Перші видання довелося верстати у програмі Word на комп'ютері, що був геть не пристосований до верстки власними зусиллями без професійного верстальника. То був нелегкий, але цікавий і змістовний період загартування, перевірки на міцність. Багато виникало організаційних питань, багато технічних проблем тощо. Доводилося бути частим відвідувачем кабінету директора. Й усі проблеми вирішувались, на питання з'являлися відповіді, поряд з'являлися кваліфіковані й небайдужі люди. Про той період можна багато і цікаво розповідати, бо в кожного видання з'явилася своя власна історія. Надзвичайно цікавими, талановитими і творчими виявилися й щойно створені студентські редакції, які на той час готували видання до друку на аматорських засадах (а не у межах дисципліни “Практикум з фаху”), та як світилося їхнє натхнення, якими емоційними і змістовними були їхні дискусії стосовно концептуальних напрацювань.

Видання вийшли всі і вчасно, включаючи й студентські (а варто сказати, що обов'язковою умовою підтвердження доцільності реєстрації, була необхідність прозвітувати готовими виданнями у Державному комітеті інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України до 13 червня 2001 року, інакше виникала загроза ліквідації свідоцтв про реєстрацію).

На сьогоднішній день навчально-видавнича група Інституту журналістики має значні напрацювання, нормальне технічне забезпечення, власний неоціненний досвід і власну традицію – кожну нову справу розпочинати з відповідальністю, натхненням і любов'ю, бо в цих складових сконцентрована запорука успіху.

Щороку збільшується кількість наукових періодичних видань. Сьогодні їх вже вісім – додалося відновлене проф. Н. М. Сидоренко видання з історії журналістики та публіцистики “Журналістика” та зареєстроване 2005 року видання з реклами та

менеджменту “Інформаційне суспільство”. Редакцією навчально-видавничої групи підготовлено до друку багато підручників та посібників, навчально-методичних комплексів, монографій, бібліографічних видань. З ініціативи Володимира Володимировича започатковано серію “Лекційний фонд Інституту журналістики”. Зусиллями видавничої групи за підтримки дирекції налагоджено зв’язки з науковими бібліотеками України, напрацьовуються зв’язки з навчальними закладами, де готують журналістів, впроваджуються проекти з книгообміну та забезпечення електронних бібліотек тощо.

Структурний підрозділ працює. Досить злагоджено і досить професійно. І на сьогоднішній день складно уявити Інститут журналістики без навчально-видавничої групи. Але навряд би цей проект став реальністю, аби в розробку його була закладена лише зумовлена часом потреба та сухий прагматизм. Значну, якщо не основну роль, відіграли небайдужість, прагнення до швидких і якісних змін, негамовна любов до справи, за яку береш на себе відповідальність. На мій здогад саме це передувало розробці концептуального плану видавничої структури, бо я відчула це натхнення, коли вперше переступила поріг тоді ще не існуючого видавничого відділу. Хочеться побажати ювіляру, аби посіяне ним світло завжди давало сонячні врожаї.

1. *Б. І. Черняков, І. М. Забіяка*. Фрагмент українського журналістикознавства // Вісник Київського національного університету. Серія: Журналістика. Показчик змісту 1993–2002. – К., 2003. – С. 3

2. Там само. – С. 4

* * *

Олександр Пономарів (Київ)

ЦІЛЕСПРЯМОВАНІСТЬ, НАПОЛЕГЛИВІСТЬ І ПРАЦЬОВИТІСТЬ

Основними рисами Володимира Різуна є цілеспрямованість, наполегливість і працьовитість. Сімнадцятирічним юнаком вступив на філологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, після закінчення якого викладав українську мову в навчальних закладах Кіровограда та Києва. Від 1984 року пов'язав свою долю з рідним університетом. На факультеті (згодом в Інституті) журналістики пройшов шлях асистента, доцента, професора, завідувача кафедри.

Наприкінці 1999 року перед Інститутом журналістики постає проблема обрання нового директора. Кандидатур було кілька. Усі – цілком придатні для такої роботи люди. Але колектив Інституту журналістики віддав перевагу саме академікові АН Вищої школи України Володимирові Різуну. І не помилився. З новим директором підвищилася вага Інституту журналістики в межах університету і в українському суспільстві. Засновано нові відділення, відкрито нові спеціальності й спеціалізації. Частіше проводяться університетські, загальноукраїнські та міжнародні наукові конференції, налагоджено співпрацю з багатьма університетами України та зарубіжжя. І все це – за безпосередньої участі директора.

Володимир Володимирович, приділяючи багато уваги виконанню своїх адміністративних обов'язків, очолюючи кілька наукових рад, не припиняє дослідницької роботи, видає нові праці з журналістикознавства, літературного редагування, української мови тощо. Веде телевізійні й радіопередачі, що користуються популярністю серед слухачів та глядачів.

Разом із дружиною Антоніною Федорівною виховує двох синів. Володимир Володимирович чуйний до студентів, до викладачів, які працюють, і до тих, що вийшли на пенсію. Любить

свою велику Вітчизну – Україну і малу Батьківщину – чернігівське Полісся, про яке завжди розповідає зі зворушливою теплою.

Полудень віку – час підбиття життєвих і творчих підсумків. Володимирові Різуну є чим звітувати перед собою й громадою. Хай Вам, дорогий Володимире Володимировичу, щастить і далі! Успіхів Вам у всіх починаннях та невичерпної творчої наснаги!

* * *

ВИЙТИ В ЕФІР

Вперше вийти в прямий телерадіоэфір – справа непроста, для когось взагалі неможлива.

Професор Різун це зробив. Майже п'ять років тому він вперше вийшов у прямий національний радіоэфір із програмою “Право на слово”, і сьогодні, без перебільшення, гордо додає до своєї посади директора Інституту журналістики та інших поважних регалій, що є також і радіожурналістом.

Хоча міг цього й не робити, бо його знають в Україні й закордоном як впливового фахівця – науковця, освітянина, педагога... Він міг би цього й не робити ще й тому, що є солідний статус, визнання, повага й авторитет, а робота в прямому ефірі – це своєрідний лакмус, певне одкровення...

Однак, це в характері Володимира Володимировича – зрозуміти нове, освоїти, навчитися самому й передати свої знання іншим. Нові фахові видання в Інституті журналістики й оновлена телевізійна та радіостудія; відкриття нових наукових спеціальностей, нові навчальні плани й впровадження Болонської системи – це все так як уперше вийти в прямий ефір – це певний життєвий драйв, який властивий Володимирові Різуну, й допомагає йому творити і створювати впевненість в інших. Очевидно, це і є той позитивний приклад застосування творчого менеджменту в освіті, який на практиці демонструє професор Володимир Різун. Він провів важливі реформи в Інституті журналістики, має свою наукову школу, повагу колег і студентів, зрештою – рейтингову радіопрограму, бо все якраз у житті й починається з того, щоб максимально воєдино зібрати волю, емоції й мудрість, і вийти в ефір.

* * *

ПРАВО НА СЛОВО ВІД ЩИРОГО СЕРЦЯ

Про талановитого вченого-журналістикознавця й лінгвіста, досвідченого педагога й журналіста я вперше дізнався від своїх знайомих колег-філологів ще десь на початку дев'яностих років тепер вже минулого століття. Тоді, почувши його ім'я – Володимир Різун, я ще не знав, що через кілька років доля подарує мені щастя пересвідчитись особисто у тому, що він дійсно є людиною непересічною.

Десь у 1993 році, готуючись до захисту кандидатської дисертації, я вже познайомився з його працею Сучасна українська мова [1], створеною в співавторстві з Л. Ю. Шевченко та Ю. В. Лисенком. З того часу вона не тільки зайняла почесне місце в моїй бібліотеці, а ще й стала настільною книгою, до якої я й до цього часу часто звертаюсь, про що свідчать непоодинокі посилання на неї в моїх друкованих працях [2]. Це енциклопедичне видання, на мій погляд, і донині не втратило своєї актуальності. Іншими працями, що теж передували особистій зустрічі з їх автором стали кілька його науковими статей та відомі “Нариси про текст” [3] у співавторстві з А. І. Мамалигою та М. Д. Феллером.

Так сталося, що в кінці 1999 року за рекомендацією відомого мовознавця Івана Пилиповича Юшука, мене ввели до складу організаційного комітету з підготовки Київської міської молодіжної науково-практичної конференції “Молодь і державна мова” (К., 2000). Тоді завдяки І. П. Юшуку, А. І. Мамалізі, О. М. Пазяк, які завжди вирізнялися неабиякою активністю, доброзичливістю й комунікабельністю, я мав величезну приємність особисто познайомитися з Володимиром Володимировичем Різуним.

Як стверджують психологи – перше враження людини є найсильнішим. Напевно це дійсно так, бо мене в цій людині тоді справді сильно вразили кілька додатних рис, що й донині повсякчас простежуються в усій діяльності Володимира Володимировича, й у спілкуванні, й у ставленні до людей і до справи, якій

він присвятив своє життя. Насамперед це людяність і доброта, здається їх випромінює кожен його погляд, ними наповнено кожне його слово, кожна мить його життя.

Напевно з огляду на мій науково-педагогічний та телевізійний журналістський досвід, Володимир Володимирович згодом запросив мене на роботу в Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Десь у перші дні роботи я зайшов до приймальні тепер уже й не пам'ятаю в якій справі. Там двоє відвідувачів очікували прийому. Я зайняв чергу, хоча й не був упевнений у тому, що встигну дочекатись зустрічі впродовж перерви. Через мить з кабінету в приймальню вийшов Володимир Володимирович. Він дружньо привітав усіх і звернувся до мене з запитанням:

– Ви до мене?

Так, – відповів я.

Я на 5 – 10 хвилин відійду в справах, – сказав директор, – якщо маєте можливість зачекайте мене.

Не пригадую, чи пояснив я тоді, чи ні те, що маю лекцію і напевно не зможу дочекатись. Дзвоник на пару покликав мене до роботи і я відразу пішов із приймальні.

Наступного дня я прийшов на кафедру близько дванадцятої. Через мить пролунав дзвінок кафедрального телефону.

– Кафедра телебачення і радіомовлення, – повідомив я.

– Юрію Петровичу, добрий день. – Почув я знайомий голос Володимира Володимировича. – Вчора Ви до мене не потрапили, заходьте зараз, поговоримо.

Уважність і шанобливість у ставленні до підлеглих вирізняє Володимира Володимировича Різуна з поміж багатьох відомих мені керівників трудових колективів. Особисто я переконаний, що це прояв природної інтелігентності, який свідчить про високу культуру людини. Вона проявляється щодня у мудрому, дбайливому й спокійному керівництві колективом, що проходить спокійно, без надривів і крайнощів, без пещення одних і знущання з інших.

Звичайно, всі ці прекрасні людські риси В. В. Різуна позначаються на його захоплюючій журналістській творчості. Створена ним авторська радіопрограма “Право на слово” безсумнівно заслуговує того, щоб присвятити їй ціле наукове дослідження. Певен колись це так і буде, а зараз, за браком часу хочеться бодай побіжно згадати про неї й від щирого серця висловити своє захоплення.

Право на слово в ній щотижня надається всім тим, хто має в тому нагальну потребу. Герої програми – наші сучасники – від Лауреатів державної премії імені Тараса Шевченка – до вуличних повій. Що поробиш? Таке життя, а в ньому, як відомо поруч з добром існує ще й зло. Та чим меншою буде питома вага останнього, тим кращим, здається, буде саме життя. І ким би не була людина в ньому, вона має право на слово, принаймні, в однойменній програмі Володимира Різуна. Здається саме такою є концепція радіопрограми.

Щотижня “Право на слово” присвячується новій злободенній темі, яка турбує й автора, й громадськість. До студії запрошуються герої, причетні до означеної теми, причому представлення протилежної позиції в програмі є, здається, обов’язковим. Мені відомо, що навіть ті поодинокі випадки відмови деяких “героїв” від свого права на слово, автор програми сприймає з жалем. Бо саме так, неупереджено, з усіх боків у ній розглядається будь-яка тема. Недивно, що радіопрограма викликає жвавий інтерес у слухацької аудиторії. Певен, вона не залишає людей байдужими ані до теми, ані до її героїв, ані до її автора й ведучого. Його людська щирість і доброзичливість, професійна майстерність і допитливість, журналістська безсторонність і об’єктивність, інтелігентність та вишуканий художній смак ніколи не зраджують. Перекоаний, що саме тому, ось уже п’ятий рік ця програма залишається взірцем української радіопубліцистики.

І хоча цей невеличкий нарис про моє особисте враження від справді хорошої людини написаний з нагоди її ювілею, не варто сприймати його як панегірик, хоча б тому, що всі викладені в

ньому факти відповідають дійсності, а його автор не переслідував корисливої мети і не вдавався до надмірного вихваляння.

То ж дозвольте й мені скористатись правом на слово та від щирого серця привітати ювіляра з нагоди його п'ятдесятиріччя.

Володимире Володимировичу!

Зичу щастя, здоров'я, творчої наснаги, світла і радості Вам і Вашій родині! Многії літа, многії літа!

1 Сучасна українська мова: Довідник / Л.Ю.Шевченко, В.В. Різун, Ю.В. Лисенко; За ред. О.Д. Пономарева. – К., 1993.

2. *Єлісовенко Ю. П.* Інтонаційна диференційованість інформаційного, аналітичного та художньо-публіцистичного теле – і радіомовлення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Журналістика. – 2006 – № 14. – С.47–50.

3. *Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д.* Нариси про текст: Теоретичні питання комунікації і тексту. – К.: редакційно-видавничий центр “Київський університет”, 1998. – 336 с.

* * *

Людмила Шевченко (Київ)

ТАЛАНТ ЖИТИ

У спічах на пошанівок ювіляра зазвичай з'являються слова високого звучання, що природно. Адже сутність людини і завжди приємно підкреслити її найкращі, високі вияви.

У своє повноліття Володимир Володимирович Різун (далі – В. В.) увійшов з чудовим життєвим доробком, бо він людина талановита і працьовита. Словом, є про що сказати, а йому є що показати.

Директор нашого рідного Інституту журналістики – таку довіру виявили колеги вже двічі. Переймаючись станом української журналістики, В. В. з натхненням взявся приміряти новітні освітні технології до виховання майбутніх кадрів. А як журналіста директора щотижня можна почути по Державному радіо. І ось за рейтингом у вступників університету ми посідаємо одне з перших місць.

Зазвучали наукові школи професорів В. Різуна, О. Пономарева, Н. Сидоренко, інших наших знаних науковців. Виплекано когорту кандидатів і докторів наук. Статті, монографії, наукові Вісники й Записки, підручники, посібники, виступив ЗМІ...

В. В. ревно продовжує добрі інститутські традиції й засновує нові, що відповідають духові часу. На наукових конференціях і круглих столах Інституту зустрічаються й обмінюються досвідом викладачі вишів і журналісти з усіх куточків України. Значить, їм у нас цікаво.

Про це напевне згадуватимуть ті, хто захоче свій спогад “за-рамкувати” в живу текстову картинку.

А я, дозвольте, перейду до інтимного, щоб відчути як талан і талант можуть іти поряд у житті.

Отже, мала батьківщина В. В. – кафедра мови та стилістики. Тут у нього, між іншим, зародилася ідея відкрити спеціалізацію “Видавнича справа і редагування”, яка втілена в життя...

Але я про інше. Закарбована в пам'яті картинка – на неофіційній частині кафедри В. В. несподівано для всіх дістав сопілку, інтимно усміхнувся й заграв. Лірична мелодія, а тим більше со-

підчина, та ще й у стінах кафедри, щемно заповонила наше невелике приміщення в жовтому корпусі. Усі зачудовано слухали. У нашій філологічній уяві виринали Мавка з Лукашем, згадувалася пісенька “Заграй мені, дударіку, на дуду” і вже зовсім з іншої опери таке собі філософське, Лініне: “Оця реальна мить вже завтра буде спомином, а післязавтра – казкою казок”. Так ми вперше доторкнулися до особистісно-мистецького в душі В. В. А коли на дитячі ранки приходили його сини вже зі скрипочкою, всім стало зрозуміло, що в цій родині душа співає.

Картинка друга. Епіграф – знову з Ліни: “Я пам’ятаю Вас. Ми з Вами в Татрах танцювали вальс”. Перший рік директорства В. В., Новорічний бал в Інституті. Деякі чоловіки ледь не в смокінгах і фраках з не менш екстравагантними дружинами. В. В. – в ударі. Як він розкрився також і в вальсі, галантно ведучи викладачку фізкультури! А коли вже й Ніна Филімонівна, накинувши на плечі барвисту українську хустку (тобто – шаль), палко запрошувала його вийти на середину зали під “Очи черные”, то від цього дійства ми не могли відвести очей. Увесь колектив танцював разом з директором.

Картинка третя. Душі В. В. іноді стає затісно в гуманітарних рамках, і тоді він робить “вилазки” до суміжних світів. Маю на увазі його експериментальне дослідження “Використання шкірно-гальванічного рефлексу як методу вивчення компонентної будови теми”. Цей дотик до природничої сфери, можливо, вплинув і на фаховий вибір старшого сина – він став біологом. І чи не батькова сопілочка лунає в душі молодшого, коли він планує обрати собі творчу професію?

Картинка четверта в стилі ретро з проекцією на сучасність. Ніна Іванівна Тоцька досі зберігає серед кращих студентських праць і курсову роботу Володі Різуна.

Так тримати, дорогий Володимире Володимировичу, – багатогранно і творчо!

* * *

Алла Бойко (Київ)

РЕЦЕПТИ ЙОГО МОЛОДОСТІ

Сподіваюсь, що ті, хто навчився уважно спостерігати за людьми, погодяться із словами Льва Толстого про те, що людина зберігає молодість доти, доки здатна емоційно ставитися до життя. Тому й у будь-якому віці відкрита, щира, доброзичлива людина залишається молодою. І старіє, коли увесь час ховає свої справжні почуття, дивиться на світ “скляними очима” і боїться бути вільною, стає агресивною, жорстокою, неправдивою тощо.

Не важливо, що заважає людині бути самою собою – відчуття власної значущості чи самоприниження, зарозумілість чи страх бути незрозумілим, психологічні комплекси, які закладені у дитинстві, чи набутий за довге життя не зовсім щасливий досвід спілкування з іншими.

Мені уявляється, що Володимир Володимирович Різун є саме тією людиною, яка зберегла безпосередність і відкритість, доброзичливість і здатність щиро радіти і сумувати, не боячись осуду.

Я ніколи не бачила, щоб він, ховаючи емоції, розмовляв з колегами чи студентами – завжди зацікавленість, жвава розмова, посмішка, слова підтримки.

Колись мені вкрай необхідно було підписати якийсь папірець у директора Інституту журналістики, а він вже третю годину приймав іспити. Наважилась зайти в аудиторію. Сидить перед професором В. В. Різунем студентка-першокурсниця, знає небагато, та ще й відповідає невпевнено. Він поставив одне питання, друге, третє, дівчина лише хитає головою – не знає відповіді. Типова сценка, чи не так? Володимир Володимирович підказав їй два-три приклади – студентка подумала і почала відповідати правильно, розумно й грамотно. Так, як завжди буває з людиною, якій дали поштовх для розвитку думки. Всім відомо, що здатність мислити виникає тільки в емоційно сприятливих умовах.

Можна писати про позитивний психологічний мікроклімат на лекціях та іспитах, який зміг створити професор В. В. Різун, а

можна й зробити висновок про те, що щира і вільна людина допомагає іншим, особливо молодшим, не лише продемонструвати знання, але й емоційно розкріпачити себе. А це, на мою думку, є головним не лише з позицій педагогіки, а й з позицій людяності. Це не лише педагогічна майстерність, це риса характеру і людської вдачі, притаманна лише сильній людині з розвинутим відчуттям власної гідності

У день ювілею хочеться бажати здоров'я, щастя, плідної роботи, наукових досягнень, успіхів у кар'єрі тощо. А я особисто хочу побажати Володимирі Володимировичу зберегти здатність щиро радіти, ставитися доброзичливо до людей, бути відкритим світові. Що й значить залишатися молодим.

* * *

Микита Василенко (Київ)

ЗУСТРІЧ НА ФОНІ ЧОРНОБИЛЯ

Це було дуже давно. Це було до трагедії в Чорнобилі. Автор цих рядків став студентом другого курсу стаціонару філологічного факультету Київського ордена Леніна державного університету імені Т. Г. Шевченка – так тоді називався наш навчальний заклад. Ходив на лекції з української мови, історії КПРС, української літератури, курсу “Ленініана в творах радянських письменників”, вивчав “неполную сборку и разборку” автомата Калашникова і вряди-годи відповідав на семінарах із старослов’янської. Коротше кажучи, буденний розклад студента епохи розвиненого соціалізму.

Але була в університеті і відрада: літературна студія імені Максима Рильського, куди охоче ходили філологи, які мріяли стати не вчителями, а, принаймні поетами чи, в крайньому випадку, прозаїками.

Серед студентів познайомився я і з Володею Різуном, який вчився на курс молодше. Він писав вірші, які я із задоволенням “критикував”. Слово “критикував” спеціально взяв у лапки, бо сам себе записав до “критиків”, хоча навіть увявлення не мав про жанр літературної рецензії.

Зустрічалися ми по середах, після пар. І було нас дуже багато. І читали ми вірші, прозу, “критикували” одне одного дуже запозвзято. Та одного разу куратор студії, викладач з гарним прізвищем Дубина запросив всіх поїхати з виступом на якусь Чорнобильську станцію, що тільки будувалася під Києвом.

Чого б не поїхати? Зібралися, сіли в сучасний тоді автобус марки “ЛАЗ”... Та виявилось, що через певні організаційні ускладнення (письменники на чолі з Дубиною затримали експедицію, здається, щоб хильнути по дорозі коньячку) – до самого Чорнобилю ми приїхали, коли вже сутеніло.

Роботи на гігантському майданчику завершилися, і нас взявся супроводжувати штатний комсомольський активіст – за сучасною термінологією – “фахівець по зв’язкам з громадськістю”. Комсомолец довго і пристрасно розповідав про величні перспе-

ктиви побудови третього реактора, перед яким стояла група зляканих філологів...

Чому “зляканих”, спитаєте ви? Та тому, що перед нами був не котлован, не будівельний майданчик, перед нами зіяла величезна прірва у землі, кінця краю якої ми не бачили. Щось на зразок дна великого штучного моря, в яке ще не запустили воду.

...Злякані масштабами соціалістичної новобудови студенти мовчали. Вірші потім читати нікому вже не хотілося.

Отакі мої спогади про перші студентські роки, зустріч з молодістю, Володимиром Різуном. Все – на фоні Чорнобиля – символу і прокляття нашого покоління.

* * *

Валентин Бугрим (Київ)

ЯЛТА. КОНФЕРЕНЦІЯ. МОРЕ... І КАВУН!?!

(ненауковий спомин на ювілей)

Здавалося б – ми всі знаємо один одного. В основному і узагальнено. Так би мовити, іміджево-домінантно. Але у певних ситуаціях, звісно, визнаємо один про одного чогось набагато більше: конкретного, вагомого, змістовного, а то й детального. І головне – людського...

Наукова доля звела мене з Володимиром Різуном – на одній конференції, на одному морі, в одному місті і місці – в одній кімнаті (так нас поселили). Це була дуже цікава (певне, до цих пір чи не єдина такої тематики, хоча й минуло вже років із 15-ть) міжнародна науково-практична конференція “Українська мова як іноземна”. Були вчені з Великобританії, Канади, інших країн. З Інституту журналістики – ми вдвох. Але не офіційно, а за науковими інтересами. Ми виступали з великими і (даруйте) оригінальними доповідями... Самі розумієте – проблема така. Вони, до речі, опубліковані в однойменних конференційних збірниках (за редакцією відомих науковців І. Осташа і М. Гримич)...

Та що цікаво і важливо... Ми пересувалися на тій конференції, фактично, постійно вдвох і, звісно, ж не мовчки ходили... Володимир Володимирович і на конференції, і в кулуарах, і в міжособистому спілкуванні був дуже науково-комунікабельною людиною, висловлював оригінальні твердження про вивчення української мови не лише іноземцями в Україні, а щоби вони вже приїжджали до нас на навчання чи працю з базовим знанням нашої мови... Тобто, щоб вони там, за рубезем, у своїй країні – її максимально вчили... Можна тепер сказати, що він заклав основи стратегічно-мовної діяльності Міністерства закордонних справ України і міждержавної лінгвістики... Як відомо, вже при небагатьох (шкода і поки що, звісно!) європейських університетах відкрито українські кафедри.

Думаю, що варто розповісти й про те, як Володимир Володимирович особисто (здійюючи почасти й мене) елегантно допомагав літнім професорам (учасникам конференції) потрапляти на

море (підтримуючи за руку), оскільки найпряміший спуск до нього був дуже крутий (та ще й не із зовсім цивілізованим перепазом. – Уявляєте!?), здійснюючи водночас філософсько-лінгвістичні чи краєзнавчі екскурси, особливо для іноземців...

А в останній день (від'їзду) ми, звісно, вдвох відвідали ялтинський базар. Спершу дещо розійшлися – побродити індивідуально... Домовилися у певний час зустрітися і, коли він настав – я ... був шокований. Володимир Володимирович ніс такого кавуна (що я ледве здогадався, що це мій колега, оскільки його самого було видно лише наполовину), промовляючи! – більшого не було. Ледве довели його до Києва...

Можливо, отой кримський кавун став своєрідним талісманом, бо інколи – тепер вже Директор – балує нас ними на початку навчального року. Для здоров'я і наснаги...

* * *

ВІТАЮ!

У п'ятдесят життя лише розпочинається, настає період справжнього розквіту, мудрості, розуміння того, де ти знаходишся на суспільному, духовному і на професійному рівні. Разом з тим, людина вперше проводить серйозний аналіз здобутків і невдач, прожитого і омріяного, по-справжньому задумується над концепцією майбутніх орієнтирів.

До цієї дати кожен проходить і часто успішно, або не проходить випробування різними спокусами. Якраз тепер ми залишаємось лише зі справжніми друзями і рідко знаходимо собі нових.

Саме Володимир Володимирович Різун успішно пройшов ці всі шаблі. Він сприймається у соціумі, насамперед, як чуйна людина, товариш, друг, вчитель, вчений, а потім вже як керівник, бо посад буває багато і різних, а порядних людей чомусь менше.

Мабуть з молоком матері він одержав ту порядність, людяність, справжню інтелігентність і це ніхто не буде заперечувати. Він себе віддає людям, а потім вже думає про особисті життєві проблеми, які теж кожен з нас вирішує. І якщо вже далі говорити у такому філософському форматі, то починаєш думати: скоро п'ятдесят, завтра п'ятдесят, вже п'ятдесят, а проснувшись наступного дня розумієш – життя прекрасне, ти знову у польоті, в думках, турботах, у любові і це головне.

А саме основне, у тебе є справжні друзі, вони були з тобою вчора, сьогодні і будуть завтра. І це, мабуть, більше всього за-спокоеє і надає наснаги.

В народі кажуть (а він у нас мудрий) у житті як на довгій ниві, то ж хай ця життєва нива для Вас, Володимире Володимировичу, у наступні п'ятдесят років буде щедрою на щастя, на добро, на кохання і на справжніх друзів.

* * *

Віталій Корнєєв (Київ)

ПРО ВЧИТЕЛЯ

З Володимиром Володимировичем я познайомився влітку 1999 року, перед вступом до аспірантури. Згодом він став моїм науковим керівником, і з того часу, на щастя, керівником і залишився. Не буду повторювати численні “оди про вчителя”, де часто славослів’я переростає горизонти дійсності, а людина перетворюється на портрет, з якого іноді здмухують пил. Професор Володимир Різун вартий більшого. Скажу про те, що рухає рукою написати слово “Учитель” з великої літери: передусім – мудрість ставити такі завдання, виконання яких змушує працювати в повну силу, і тому – не зупинятися на досягнутому вчора; а ще – цінувати зроблене. І хай не часто можна зустрітися і просто поговорити, а в приймальні – густо людей, і у всіх справи, для багатьох його учнів, як і для мене завжди знаходиться слово підтримки і поради. Гарних Вам, Володимире Володимировичу, учнів, щедрих на перемоги і звершення років, здоров’я і добробуту.

* * *

Олена Школьна (Київ)

КІЛЬКА ШТРИХІВ

В день ювілею людини, яка займає значну посаду, лунає багато-багато слів...

Додам кілька штрихів, які підкидає мені пам’ять.

Під час однієї з літніх сесій складаємо залік з літературного редагування. Поруч зі мною однокласниця, яка пару тижнів як народила і мало тямить як в редагуванні, так і в тому, що навколо відбувається, хто ці люди, і що вони від неї хочуть. А викладач у гарному гуморі і крім знань хоче витягти з новоспеченої мами ще якусь інформацію, а саме: “як мене звать?”. Студентка в “ступорі”. Він докоряє: “От запитають у вас колись, як звали

викладача літературного редагування, і що ви скажете?”. Студентка на межі колапсу. Відчуваю, слід втрутитися. Видаю фразу: “Ваше прізвище так багато говорить, що й імені уточнювати не доведеться”. Пан Різун розпливається в усмішці, одноклассниця отримує залік, всі задоволені і ніхто ще не знає, що настане час, коли зазначене прізвище не просто стане відоме всім журналістам, а й для наймолодшого їх покоління буде синонімом журналістської освіти.

Перебуваючи в аспірантурі, звісно, мала інтерес до процедури захисту дисертацій. Їх відбувалося значно менше ніж зараз і кожен був подією, на яку аспіранти прагнули потрапити обов’язково. Перший подібний захід, на якому побувала – захист докторської дисертації В.В.Різун. І що пам’ятаю досі – маленького хлопчика, який на такому поважному зібранні явно нудився, і сидючи на кріслі і роззираючись навколо, жваво чеберяв ніжками. Зараз аспірант біологічного факультету Сашко Різун, відвідуючи захисти своїх викладачів, мабуть поводитиметься гречніше.

Люблю я зі студентів трошки покепкувати, а коли ще є гарний привід... Приходжу на заняття на перший курс (нині – п’ятий) в день 12 лютого. Після взаємних вітань перше питання до аудиторії: яке сьогодні свято? Дитячі мізочки риплять, скреготуть, миготять! Версій безліч, а я всі відкидаю, ще й наголошую, що дуже соромно такого не знати! Дітки майже в розпачі, але ж я не можу залишити їх в незнанні. Повідомлення про день народження Різун викликає невимовний захват!

А ще В. В. дуже природний в ролі Діда Мороза! Кожного року він так чемно роздає подарунки і вітання!

Хай в низці тих численних слів, які прозвучать в день ювілею, мої будуть в категорії щирих!

* * *

Наталія Чечель (Київ)

... ПРАЦЕЛЮБНІСТЬ І ЗАВЗЯТТЯ ...

Ми можемо багато сперечатися про те, що вимагає від нас професія журналіста, доходячи висновку про універсальність цієї сфери людської діяльності та про необхідність комунікабельності й комунікації, лідерства й лідера. Володимир Володимирович Різун одразу вразив мене живою динамічністю свого еста, оперативністю підходів й рішень, конкретністю й оригінальністю мислення.

Природна сприйнятливість й чутливість, працелюбність і завзяття дозволили Володимирі Володимировичу посісти чільне місце не лише серед національної журналістської, професорсько-викладацької та управлінської еліт, а й органічно інтегруватися в сучасний цивілізаційний простір, долучаючи Інститут журналістики до Болонського процесу на шляху побудови громадянського суспільства в Україні.

Отже, віншуючи Володимира Володимировича в день його славного ювілею, маємо в його особі сучасного лідера для якого лідерство полягає не в адмініструванні та доктринерстві, а в толерантності й повазі до Людини.

* * *

Олександр Коновець (Київ)

“КОМП'ЮТЕРНИЙ БОГ”

Це було у липні-серпні 1991 року, напередодні проголошення Україною незалежності. У нинішньому корпусі Інституту журналістики, на вул. Мельникова 36/1, розмістилася Міжнародна школа україністики. Її директором був Ігор Осташ – нині відомий громадсько-політичний діяч, теперішній посол України в Канаді, а в колі його найближчих помічників – Володимир

Різун, який обіймав посаду завідувача лабораторії комп'ютерної техніки.

Тоді Володимир розкрився як умілий організатор інформаційно-комп'ютерної діяльності. Починаючи від розробки символіки, створення буклетів і до текстового набору навчальних програм і редагування та підготовки статей і прес-релізів – усе це технологічно забезпечувалося ним та його помічниками. Я відповідав за зв'язки з пресою та організацію прес-конференцій і пам'ятаю, яку копітку роботу виконував Володимир, аби вчасно забезпечити школу інформаційними матеріалами.

Слухачами Міжнародної школи україністики були представники української Діаспори з понад 20 країн світу – студентів, аспірантів, науковців, активістів молодіжних і громадських організацій. У процесі освоєння українознавчих дисциплін спілкування слухачів і викладачів відбувалося і на рівні між культурного дискурсу, і на рівні фаховому, академічному. І тут без комп'ютерної підтримки обійтися було неможливо. Але тоді, чесно кажучи, мало хто з них та і, зрештою, з нас, організаторів школи, знав, що таке персональний комп'ютер, умів працювати з ним. Хіба що слухачі із США та Західної Європи. І Володимир багатом нам здавався, образно кажучи, “комп'ютерним богом”.

Завжди усміхнений, привітний, ініціативний, завзятий до справ, молодий кандидат наук Різун подавав приклад допитливості і творчого сприйняття нових ідей, модерних засобів навчання. Він охоче консультував, навчав, показував на практиці можливості нових інформаційних технологій. І, мабуть, оці креативні риси натури Володимира і визначили у подальшому його творчий шлях і фахову кар'єру.

Вітаючи від щирого серця професора Володимира Володимировича Різуну з першим півстолітнім ювілеєм, хотілося б побажати йому й надалі тримати високу планку лідера і новатора журналістської освіти!

* * *

РОЗДІЛ II.

МЕДІА

Ігор Лубченко (Київ)

“ПРАВО НА СЛОВО”

Колись Володимир Володимирович завів мені список своїх публікацій, починаючи з шкільних літ і до теперішніх часів.

– Переглянули? – поцікавився згодом.

– Читав, – кажу, – і сльози текли по щоках.

– Чому? – здивувався Володимир Володимирович.

– Бо школярем Ви бодай раз на місяць, але друкувалися у якійсь газеті, а з студентської пори – лише наукові статті пишете.

І тоді він розповів: поїхав здавати документи на факультет журналістики Київського університету, але помилився дверима, потрапив до приймальної комісії філологічного. А там уже хлопця переконали, що філологія – серйозна наука, престижніша, ніж журналістика...

Та історія, як давно помічено, рухається по спіралі – і волею перебірливої дами Володимир Володимирович очолив Інститут журналістики.

І не лише розвиває у своїх вихованців потяг до журналістики – з’явилися у стінах закладу створені студентами газети, але й сам активно долучився до журналістики. Ось уже кілька років веде у прямому ефірі Національного радіо авторську передачу “Право на слово”.

Як слухач і учасник деяких з цих передач свідчу: це дійсно цікаві і гострі передачі, у студію постійно телефонують чимало слухачів. Без купюр ці передачі йшли у прямий ефір і під час горезвісних “темників” і, звичайно, після Майдану.

Коли виник Майдан, мені неодноразово доводилося говорити, що з’явився він не на порожньому місці – суспільство значною мірою до усвідомлення його ролі у процесі державотворення готували і журналісти – скажімо, колектив “Сільських вістей”, який підняв своїх читачів на активний спротив утискам свободи слова, і позиція телевізійників 5-го каналу, і прямий ефір Національного радіо.

Недаремно передачі Володимира Різуна відзначені державною премією імені Івана Франка.

* * *

ГОЛОВНЕ ДЖЕРЕЛО

Бути керівником – це завжди складно і відповідально. Бути директором Інституту журналістики, колектив якого формує свідомість тих, хто згодом стає посередниками між владою і суспільством, а тим паче у час трансформаційних процесів у державі, удесятеро складніше і відповідальніше.

За роки керівництва Володимира Володимировича Різуна потужно розправив творчі крила й кадрово зміцнів Інститут журналістики. При цьому ВУЗ не лише зберіг найкращі традиції вищої школи журналістикознавства, а й розширив наукову базу новими актуальними дослідженнями, вкрай потрібними для розвитку і становлення громадянського суспільства, демократичної України. Крім того, за цей час стала значно ширшою географія зв’язків із зарубіжними факультетами журналістики.

Чимало зроблено і для оновлення матеріально-технічної бази. Адже ні для кого не секрет, що сучасна журналістська освіта потребує новітнього технічного забезпечення. Завдяки організаційним здібностям Володимира Володимировича відтепер в Інституті працюють сучасні навчальні телерадіостудії, які сприяють здобуттю вищої освіти, підвищенню кваліфікації журналістів, перепідготовці викладачів.

Водночас стараннями професорсько-викладацького колективу відкрито і піднято на вищий щабель справжні таланти – майстри Слова. Саме під дахом Інституту журналістики майбутні мас-медійники роблять перші проби пера, а згодом стають відомими і провідними журналістами, редакторами, видавцями.

На наш погляд, Володимиру Володимировичу вдалося зробити чи не найголовніше – побудувати місток між студентами, Вузом та засобами масової інформації. Адже саме за його ініціативи у стінах редакції “Урядового кур’єра” відбулось кілька зустрічей, де обговорювались болючі проблеми освітньо-практичного характеру. І, наскільки нам відомо, подібні зустрічі директора Інституту журналістики відбуваються і з редакторами

інших провідних видань, який дбає про працевлаштованість своїх випускників.

Одне з головних завдань інституту – допомогти кожному студенту знайти себе на професійній стежині. Якщо ж говорити про кадрове забезпечення будь-якого видання, то кожен редактор мріє про те, аби до його колективу прийшла талановита молодь, яка б не лише вміла гарно написати і сказати, а була б готова до тематики і специфіки ЗМІ. І де її шукати, якщо не в Інституті? А для студентів практика – то найкраща школа. Головне, не втомлюється повторювати Володимир Володимирович, аби вона не шкодила навчанню в інституті. Саме тому студенти мають можливість під час весняно-осінньої практики спробувати свої сили у будь-якому виданні, на будь-якому каналі радіо і телебачення, іміджмейкери, піарники, прес-секретарі тощо, на власні очі побачити журналістську “кухню”. Тобто, коло діяльності широке. Було б бажання.

Щороку в редакції газети “Урядовий кур’єр” проходять практику кілька студентів, які здобувають фахову професію у різних вузах. Якщо порівняти їх знання і навички, то, безперечно, вихованці Інституту журналістики стоять на щабель вище. Вони не лише сповідують міжнародні етичні норми, стандарти і принципи журналістів, а й приходять з основами спеціальних знань – мовних, економічних, політичних, міжнародних тощо. Саме таких фахівців насамперед хочуть бачити у своєму колективі урядовокур’єрці.

* * *

**РАДІОПРОГРАМА ВОЛОДИМИРА РІЗУНА
“ПРАВО НА СЛОВО”**

- 1 програма Українського радіо –
кожна друга п'ятниця 16.30**
**2 програма Українського радіо “Промінь” –
кожний другий четвер 16.10**

“Це програма “Право на слово”. З вами Володимир Різун...” Так розпочинається передача, яка ось уже впродовж п'яти років щотижня звучить в ефірі Українського радіо. Почувши знайомий голос ведучого, радіослухачі впевнені, зараз буде цікаво, вони стануть свідками народження нової думки, палкої дискусії. І ніколи не помиляються, бо передачу веде Володимир Різун.

Він не називає в ефірі свої високі посади та звання – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. На радіо він просто журналіст. Але, чуючи в ефірі свого наставника та колегу, сотні його студентів та їх викладачі можуть переконатися, що досвід Володимира Різун – вченого особливо цінний тим, що помножений на досвід журналіста-практика.

Володимир Різун провів на Українському радіо більше ста випусків “Права на слово”. Їх героями стали багато відомих людей – державотворців, вчених, артистів, спортсменів серед яких, зокрема, Василь Кремінь, Рауль Чілачава, Віктор Скопенко, Патріарх Філарет, Ніна Матвієнко, Марія Бурмака, Анатолій Паламаренко, Віталій Кличко та багато інших знайомих постатей. Про високий рейтинг програми свідчать понад 600 листів та більше п'яти тисяч телефонних звернень.

Один з ключових секретів успіху “Права на слово” В. Різун є глибоке відчуття ним специфіки радіо, володіння живим словом, використання виражальних засобів мовлення.

Справжнім навчальним посібником для майбутніх радіожурналістів могла б, наприклад, бути одна з його передач, присвячена роботі столичного таксі. Окрім фахівців у студії на прямо-

му зв'язку з нею були диспетчери, водії машин, кореспонденти в автомобілях, радіослухачі. Майже година ефірного часу промайнула непомітно не лише через те, що йшлося про гостру проблему мегаполісу, а насамперед завдяки тому, як це було зроблено. Ведучий відтворив у прямому ефірі справжню драматургію сьогодні, зумівши розкрити характери своїх співрозмовників, їх емоційне, зацікавлене ставлення до теми.

Або ще одна передача, про тварин у великому місті. Здавалося б, не дуже важлива проблема на тлі інших столичних. Але наскільки вона постала виразною та актуальною у справжньому словесному поєдинку учасників передачі завдяки, звичайно ж, майстерності ведучого.

Подібних прикладів можна було б наводити багато, коли в ефірі вирує реальне життя, справжній накал пристрастей, як буває завжди, коли з приймачів лунає: “Це програма “Право на слово”. З вами Володимир Різун...”

* * *

Віктор Чамара (Київ)

РІЗУНУ ВОЛОДИМИРУ ВОЛОДИМИРОВИЧУ – 50

50 років – пора творчої і життєвої зрілості, полудень віку, що поєднав знання, великий професійний досвід, виваженість і мудрість. Піввіку зовсім небагато для пройденого Володимиром Володимировичем шляху, але набутки його вагомі. Сказане своє слово у журналістиці, у педагогіці, науці. І найцінніше, що на цьому шляху означено особисту причетність не тільки до долі десятків юнаків і юнок, які обрали за професійне кредо журналістику, а й до формування національного інформаційного простору. За підручниками ювіляра студентство пізнає істинну ціну Слова, шліфує редакторське перо, долучається до невичерпної криниці рідної української мови. Знаходять підтримку зиніційовані нові погляди і оцінки стосовно сучасного комунікативного середовища, адаптації у ньому як молодих спеціалістів мас-медіа, так і звичайного споживача інформаційної продукції.

Життя і службова діяльність Володимира Володимировича Різуна, зокрема, на посаді директора Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка – зразок системного наукового підходу з врахуванням світових тенденцій до журналістської освіти, виховання кадрів, взірць справжнього ставлення до справи, інтересів молодих людей, приклад високої відповідальності, порядності, сумлінності. Немало зроблено ним для розвитку вітчизняної журналістики, для формування громадянської позиції, національної самосвідомості молоді, утвердження духовності і високих моральних цінностей у незалежній Українській державі.

Укрінформ високо поцінує співпрацю з Інститутом журналістики, рівень підготовки молодого поповнення, завдячує дирекції за взаєморозуміння і сподівається і в майбутньому на зміцнення та результативність партнерства.

50 – це зовсім небагато, і душа сповнена молодечого розвою, у жилах по-юнацьки нуртує кров, попереду ще стільки перспективних задумів, гарячих планів, результативних проєктів.

З роси й води, шановний ювіляре!

* * *

Віктор Пасак (Київ)

ТАЛАНТ ЗБЕРЕГТИ ТЕПЛО...

Чомусь відразу асоціативно пригадався епізод-антитеза. Було це ще в докоаліційний час. Заходжу якимось до кабінету керівника приміського району, а назустріч мені виходить в супроводі своєї команди колега-журналіст з комерційного каналу. Привітались, попрощались. Запитую потім у господаря – з якими планами заходив пан “ікс”. Бо опуститись з загальнонаціональної телеорбіти до рівня районного, хоч і при-столичного – має бути якась вагома причина. “Так, є”, – почув у відповідь. Виявляється, не телевізійна, а суто побутова. Купив в районі чоловік дачу – добротну, капітальну, двоповерхову. Однак, на подив сусідів, за якийсь день, загнавши на вже пристойно обжиту попередником садибу потужну техніку, зрівняв зведене з землею. Натомість за його проектом майстри підняли нове обійстя – ще могутніше, капітальніше. “А тепер озеро хоче спорудити. Тож за дозволом заходив”... “А навіщо зносив такий дім?” “Каже, щоб духу колишніх мешканців не було”.

Оце така не зовсім оптимістична історія-спогад прийшла на думку, коли мій комп'ютер виписав перший рядок – назву цього слова про ювіляра.

Так, мені здається, що це особливий талант. Вміти зберегти чиєсь добре тепло, зберегти той мікроклімат, який створив у свій час засновник Інституту журналістики Анатолій Захарович Москаленко – постать більш ніж відома в суспільному, науковому і журналістському житті України, особливо знана в демократичних колах багатьох країн світу, улюбленець студентів і звичайно ж – студенток-журналістів Київського державного університету імені Тараса Шевченка, зберегти той мікроклімат в стінах новоствореного вузу – справа дуже й дуже непроста. Якими б іншими талантами не володів би (а він ними таки володіє) Володимир Володимирович Різун, все ж кожен його крок на директорському посту і колеги, і студенти-старшокурсники, і журналістичної практики, особливо на перших порах, коли Анатолій Захарович відійшов за межу, критично приміряли до можливого в цій ситу-

ації кроку Москаленка. А чи так би він зробив? А чи так би відреагував?

Якби молодий директор став копіювати свого потужного попередника, переконаний, що це був би хибний шлях у завоюванні авторитету в інститутському середовищі. Бо копія завше гірша оригіналу. Володимир Різун йшов і йде до сердець і юних першокурсників, і поважних докторів і кандидатів наук своєю дорогою, не відкидаючи при цьому всіх добрих традицій, закладених Анатолієм Москаленком. І що найголовніше – зберіг тепло його пам'яті, яке тепер передається від курсу до курсу, від випуску до випуску.

Пригадую першу (після Анатолія Захаровича) журналістську весну, коли у великій актовій залі інституту Володимир Різун оголосив рішення вченої ради заснувати студентську премію імені Москаленка, і дружина Анатолія Захаровича Анастасія Макарівна вручила цю першу почесну відзнаку. І надалі жодна вузівська акція, жоден поважний захід не проходив тут без духовної присутності патріарха журналістики, за участю його дружини. Молодь вбирає той настрій до серця, ветерани подумки належно поцінують невідомий таланти *пам'ятати*.

Не віриться, що у Володимира Різуну – вже полудень віку. Бо якщо вам випадало бачити директора серед студентів, спадає на думку, що йому стільки ж як і їм.

Дай, Боже, щоб таке враження не змінювалось ще довго-довго! Віка і здоров'я Вам, ювіляре!

* * *

Лариса Івшина (Київ)

ВІН ПОКАЗАВ СЕБЕ ЯК ВИСОКОКЛАСНИЙ МЕНЕДЖЕР

Хочу розповісти про один випадок, після якого, власне, я відкрила для себе Володимира Різуна. В той час я багато їздила по університетах, розповідала студентам про серію книг “Україна Incognita”. І ось раптом мені в редакцію зателефонував Володимир Володимирович, і каже: “Ларисо Олексіївно, як це так вишло, що ви їздите по Україні, а ще жодного разу не були в Київському Університеті...” То була така людська, невимушена реакція, що вся офіційність телефонного спілкування відступила. З того часу я кожного року виступала перед студентами Інституту журналістики. Розповідала, що в газеті зроблено за рік, відповідала на запитання. І мені під час цих зустрічей було дуже приємно відчувати ту прекрасну атмосферу вільного обміну ідеями, яка не виникає сама по собі, а підтримується зусиллями. Володимир Володимирович, показав себе як висококласний менеджер, чудовий організатор. Не кажу вже про те, що він дуже талановитий викладач. Він вчить студентів думати, критично мислити, а це, погодьтесь, найголовніше для журналіста.

Хочу зазначити, що зараз ВНЗи переживають не прості часи: з’явилась певна девальвація в гуманітарній сфері, дуже не просто утримувати викладачів, реалізовувати нові ідеї. Це вдається людям з сильним внутрішнім стрижнем. Володимир Різун, я вважаю, саме з таких. Впевнена, що всі журналісти і старших поколінь, і нової генерації визнають, що Інститут журналістики в надійних руках.

“День” від щирого серця вітає Володимира Різуна з молодим, але й зрілим ювілеєм. Бажає здоров’я, наснаги. Ви робите дуже важливу справу для майбутнього України.

* * *

Михайло Калініченко (Черкаси)

ВИЗНАНИЙ ЛІДЕР

Володимир Різун. Постать. Особистість. Індивідуальність. Глибокий сутнісний вчений. Так. Це коротка характеристика, яку миттєво висловлюємо коли заходить розмова про директора Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Але коли починаєш глибше аналізувати феномен пана Різун, зразу ж впливає у свідомості уявлення змістової, системної, внутрішньо-дисциплінованої і духовно-багатої людини. Це той випадок коли, всі, хто його знає, говорять про Володимира Володимировича, як про життєвий талант, тобто ця особистість ввібрала найкращі чоловічі і людські якості. Найголовнішим з яких є шанування і любов до кожної особи, її глибинне розуміння. Спілкування його з колегами, студентами, журналістами завжди викликає неабияке задоволення. Адже вміння коректно вести дискусію, бути переконливим і компетентним, концентруючи на головному, – характеризує пана Володимира, як яскравого вченого, справжнього наукового велета. Мені, як і багатьом генеральним директорам неодноразово доводилось спілкуватись із керівником інституту з різних тем. Але насамперед про зв'язок навчального закладу з телерадіокомпаніями нам небайдуже, які фахівці сьогодні і завтра прийдуть до електронних засобів масової інформації. І тут знову відчувається ритм його життя. Наскільки Володимир Володимирович відповідальний перед майбуттям журналістики, наскільки кожна пропозиція переломлюючись у його свідомості знаходить своє втілення у теоретичній та практичній журналістиці. Він, синтезуючи кожную деталь навчально-виховного процесу, успішно веде, як лоцман, журналістський корабель серед рифів і мільйон життєвих проблем, удосконалюючи систему цінностей підготовки дійсно високих професіоналів.

Тепер про його потужність позиції, яка не менш важлива для посади, яку обіймає пан Різун. Я переконаний, що він є чи не найбільшим поборником життєстверджуючих ідеалів творення демократичних процесів в українському суспільстві та її дієвого

джерела – свободи слова. Адже гасло Інституту журналістики “Тут живе свобода слова” вилієсне ще в часи далекі від демократії, ним завжди підтримувалось та й ініціювалось. Тобто пан Володимир є не лише моральним керівником престижного навчального закладу, а й політиком державної ваги, що мріє про прекрасне, зможе майбутнє нашої Батьківщини. Своєю активною позицією, всім своїм змістом і діями реально впливає на хід і розвиток держави – Україна.

Кажуть, що кожна людина вибирає свою долю. Інколи навпаки – доля вибирає людину. Не знаю, як ця формула закодована в небесах, але точно переконаний, що вона подарувала мені можливість спілкування з високо освіченою, інтелегентною, моральною, глибоко духовною, порядною і світлою людиною. Її ім’я – Володимир Різун.

Півстоліття минає з дня народження багатогранної особистості. Що це для неї, для його друзів, колег, знайомих і загалом для суспільства означає? Як на мене це епоха – відрізок часу, насичений та наелектризований думками і духом Володимира Різуна. А це значить, що ми всі підживлюємось його сутністю, тобто наша свідомість і підсвідомість в загальній мозаїці життєвих істин зафарбована його ідеями і переконаннями. Кожний знає те, що спілкування з паном Володимиром викликає в наших душах магичність його знань, умінь, навичок і принципів, які допомагають ширше розуміти значимість і глибину його світу.

Отже, наша світоглядність має різунівські вкраплення, які додають глибиннішому сприйняттю життя і допомагають удосконалюватись.

Дай, Боже, Вам, Володимире Володимировичу, – в здоров’ї – міцності, в житті – удачі, в спілкуванні – поборників, у науці – відкриттів, у зносінах – розумних і вдячних студентів та доброзичливих колег...

Віршую я про життя величне,
Про класику глибокого митця.
Він п’ятдесят прожив і далі кличе
До світлих істин Різуна-творця.

З великою шанобливістю.

* * *

Анатолій Трачук (Хмельницький)

ОДИН ДЕНЬ ВОЛОДИМИРА ВОЛОДИМИРОВИЧА

Якось літнього дня В. Різун вирішив відвідати найвизначніші місця нашого краю.

На Хмельниччині їх чимало, то ж я запропонував йому лише ті, у яких він мав би побувати неодмінно.

Із мальовничого Сатанова, де пан директор у ту пору оздоровлювався, пив у санаторії цілющу мінеральну воду “Збручанська”, ми взяли курс на старовинний Кам’янець-Подільський.

Долаючи стокілометрову віддадь, ми захоплювалися мальовничими подільськими краєвидами, вели мову про історичне минуле цих земель, торкалися теми їх сьогодення, насущних проблем села і, зокрема, сільськогосподарського виробництва.

Оскільки у більшості сіл, які ми проїжджали, приміщення колишніх колгоспних ферм були дощенту зруйновані: розібрані дахи, а то й стіни, повбивані вікна й зняті двері, і все позаростало високими й густими бур’янами, Володимир Володимирович глибоко обурювався:

– Історія не простить нинішнім горе-реформаторам цієї біди, цієї ганьби ...

У Кам’янці-Подільському, а саме в Старому місті, настрої нашого гостя змінився. Адже тут, як ніде більше, відчуваєш подих героїчної історії рідного народу.

Старовинні вулиці й майдани, фортечні вежі і мури, турецький міст через Смотрич-ріку, багаті експозиції численних музеїв повністю полонили увагу Володимира Володимировича.

Він усім цікавився, розпитував екскурсодів, знайомився з людьми, час від часу відкриваючи свій блокнот для нотаток, просив сина Арсена зафотографувати он те та й оте он ...

Проходячи біля Кам’янець-Подільського державного університету, В. Різун згадав, що його ще у 1918 році заснував видатний український політичний діяч і письменник Іван Огієнко, дослідженням життя і творчості якого займається Микола Тимошик, один із професорів Інституту журналістики.

Володимир Володимирович багато розповідав мені про інститут, своїх колег-викладачів, студентів, говорили ми і про нищівний стан української журналістики ...

Із Кам'янця-Подільського поїхали у село Божиківці Деражнянського району, на батьківщину Дмитра Прилюка.

– Легендарною людиною був Дмитро Михайлович, – зауважив, коли ми вїхали у село, В. Різун. – Талановитий письменник, публіцист, учений-журналістикознавець, один з найвидатніших деканів нашого колишнього факультету журналістики...

Як мені здалося, село Володимиру Володимировичу сподобалося: зелене, чепурне, надто мальовничо виглядала захована у сосновому борі стара школа, у якій колись навчався Дмитро Михайлович.

Поруч із школою – сільська бібліотека-музей Д. Прилюка.

На жаль, завідувачка бібліотекою-музеєм цього дня була відсутня. Як нам пояснили, поїхала у справах до Хмельницького. Довелося шукати сільського голову. Та оскільки в нього ключа не виявилось й усі зусилля відкрити замок були безуспішними (пробували навіть сокирою підважити двері, а вони не піддалися), Володимир Володимирович почав жартувати (а може це було сказано й серйозно), що візьме шефство над бібліотекою-музеєм Д. Прилюка, зокрема купить новий замок, один ключ від якого зберігатиме сам. Щоб представники Інституту журналістики могли безперешкодно відвідувати музей свого колишнього керівника.

Врешті-решт через прилегле приміщення сільської ради ми потрапили у музей.

Тут всюди – Дмитро Прилюк. Його портрети, численні фотознімки, бронзовий бюст, особисті речі і книги, книги, книги ...

В. Різун уважно розглядав кожен з експонатів, вчитувався у матеріали стендів, довго і вдумливо викладав свої враження у книзі відгуків, напевне, звіряючи свої життєві, журналістські і директорські кроки з громадянським поступом одного з найвидатніших теоретиків української журналістики Дмитра Прилюка.

Послухавши розповідь сільського голову про те, як щороку у селі проходить “Прилюківські читання”, В. Різун висловив думку про можливість проведення тут науково-практичної конференції журналістикознавців України.

На прощання залишив у дар музею свої книги з автографами.

У той же день ми побували ще в одному музеї. У сусіднє село Слобідку-Шелехівську колись неодноразово приїжджала, відвідуючи свою матір, яка тут проживала, видатна російська поетеса Анна Ахматова.

У її музеї Володимир Володимирович розмірковував про спорідненість української і російської культур, про те, скільки видатних імен дала російській культурі українська земля.

Багато думок викликала у нашого гостя і старовинна козацька Меджибізька фортеця, неподалік якої у 1648 році війська Богдана Хмельницького вщент розбила польські полчища у Пилявецькій битві.

Своїми враженнями від відвідин цих визначних місць нашого краю Володимир Володимирович поділився на зустрічі із колективом нашої ОДТРК “Поділля-центр”. Журналісти, режисери, інженерно-технічні працівники телерадіокомпанії з великим інтересом слухали київського гостя, знаного науковця і педагога.

Надто уважними були, коли професор аналізував наші телевізійні передачі, які впродовж двох тижнів дивився у сатанівському санаторії, аналізував їх стиль, жанри, мову, підбір фактів, інтерактивність і багато чого іншого.

Зауваження були суттєвими, інколи навіть дошкульними. Отже не все, що він говорив, було приємно слухати і мені, і моїм колегам.

Але корисно!

Бо цей аналіз ми ще довго згадували – обговорювали на своїх летучках. І багато з вимог Володимира Володимировича лягли в основу подальшої роботи журналістів нашої телерадіокомпанії.

Напруженим і, як мені здається, цікавим видався той літній день на Поділлі для Володимира Різуна.

Я ж був щасливий від такого тривалого безпосереднього спілкування з цією непересічною людиною, значним ученим і педагогом, відомим журналістом, керівником найпрестижнішого навчального закладу з журналістського фаху.

* * *

РОЗДІЛ ІІІ.

ОСВІТА

Володимир Демченко (Дніпропетровськ)

**ВОЛОДИМИР РІЗУН ЯК ДЗЕРКАЛО
СУЧАСНОГО
УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА
(ДЕКІЛЬКА НЕБЕЗПЕРЕЧНИХ НОТАТОК
СТОРОННЬОГО СПОСТЕРІГАЧА)**

Хоч я не Ленін, а професор В.В. Різун зовсім не Лев Толстой, я перефразував назву колись відомої статті колишнього вождя без всякої іронії. Так вийшло, що Володимир Володимировичу у досить молодому для керівника такого рівня віці довелося очолити Інститут журналістики провідного університету України. Якщо врахувати, що починав він з видавничої справи та редагування і в журналістикознавство поринав у ході його кардинальних змін, реформ та трансформації і був причетним (мусив бути!) до всіх цих метаморфоз, то можна уявити складність завдання яке перед ним стояло.

До того ж йому довелося на початку керівної кар'єри ще й знаходитись у тіні справді визначного попередника. Не скажу, що я добре знав Анатолія Захаровича Москаленка (мир праху його), але й тих зустрічей під час фундації у нашому університеті відділення журналістики, а потім у двох-трьох зарубіжних відрядженнях було досить, щоб відчути, з якого калібру особистістю ти маєш справу. А там, де ось така непересічна особистість, обов'язково одноосібний і доволі жорсткий стиль правління: “Какое время на дворе...”. Згадую, як я якось не вкладаючись у призначений ним термін і вважаючи, що випита разом з ним чарка в Маастріхті дає мені вже якісь особливі права я спробував телефоном перенести зустріч. До сьогодні у вухах звучить холодний та металево-суворий голос: “Значить зустрічі не буде!”

Віддам належне Володимир Володимировичу. Вихований в трошки інший час, інший за темпераментом, толерантний і схильний не до нав'язування своєї думки і волі, а до пошуків консенсусу (не компромісів, як здалося комусь на початку), він і не пробував копіювати старшого наставника. Та й до чого це могло

привести? Стати блідою тінню і постійним нагадуванням про того, кого втратив Інститут, то вже точно було не для В. В. Різуна.

Мені, людині сторонній і далекій від інститутських справ, важко сказати, як він утверджував себе у, так би мовити, внутрішньо інститутському середовищі. А ось те, що справді з'явилося з перших кроків діяльності молодого директора поза його межами, це інтерес до тих, хто займається підготовкою журналістів в інших університетах, спроба об'єднати їх сили та консолідувати заради спільної роботи. Можливо, я помиляюсь, але Анатолія Захаровича не дуже цікавило те, що відбувалось за стінами Інституту в інших куточках України. Без зайвої скромності скажу, що я відчував його особисту симпатію до мене, тож він розпорядився, щоб заступники надали мені всіляку допомогу. Але я був свідком, коли на міністерській дзвінок про відкриття журналістики ще десь (а це був вже 9-й чи 10-й навчальний заклад) непохитно твердо сказав: “Тільки через мене”, – і поклав трубку.

А ось при В. В. Різунові провінціали можливо вперше відчували не просто зацікавленість в них, а й потребу в їх думках, ідеях, пропозиціях. Науково-методична комісія вперше включила у свій склад представників всіх ВНЗ, що вели підготовку журналістів, незважаючи на їх ранг і статус. Поряд із ще живим тоді патріархом українського журналістикознавства професором В. Й. Здровогою, який, можливо, саме тут (окрім невеликого кола львівських учнів і сподвижників) отримав справді широку, благодатну і вдячну аудиторію, сиділи інколи випадкові особи з різнокаліберних приватних інститутів та університетів.

Голова НМК відразу відмовився від ролі пастора і наставника, натомість взяв на себе функцію справжнього модератора, що давав висловитись всім, а потім пробував генерувати та узагальнювати їх ідеї. І якщо для львів'ян ця ситуація не була дивною (адже два журфаки вважались рівними у всьому), то для інших провінційних неофітів подібна ситуація була і дивною, і незвичайною. Проте скоро голоси “з місць” зазвучали все впевненіше, і ми отримали справді працездатний колективний орган.

В. В. Різун вдумливо слухав інших і ... вчився разом з ними. З роками це помітити вже важче, хоча увага до чужої думки залишилась і до сьогодні.

Для мене особисто здатність людини вчитись все життя завжди була однією з найважливіших рис її характеру. Ось, наприклад, В. В. Різун починає вести авторську програму на радіо, встановлює тісні зв'язки з редакціями газет та часописів, куди ходить разом зі студентами. Здавалось би, не аспірантські вже роки і “не царское это дело”. Він вважає інакше. Мені ця риса здається ще притаманною сільським дітям (суджу виходячи з себе), які звикли до всього доходити самі, пробуючи все, як то кажуть, і на зуб, і на смак.

Теж саме і з науковими та викладацькими інтересами. В “репертуарі” професора, що вже має солідний авторитет серед видавців і редакторів, з'являється курс з “Теорії масової комунікації”, він активно вивчає соціальну функцію ЗМІ і випускає несподівану і цікаву книжку “Маси”. Навіть по “Основах журналістики”, де, здається, встигли відмітитись підручниками та посібниками добрі два десятки науковців (у тому числі і найбільш авторитетні), він зумів сказати своє, несхоже на концепції інших, вибравши, на перший погляд, просту, а разом з тим дохідливу форму питань і відповідей. Не знаю, як у інших, а ті декілька примірників посібника, що є в нашій кафедральній бібліотеці, першокурсники за два роки затерли до дірок. А у нас, між іншим, дуже пристойна бібліотека...

У американців є вислів: “sels made man” – “людина, яка сама себе зробила”. Він як найкраще підходить для Володимира Володимировича, бо сьогодні він не лише один з найавторитетніших, фахівців у всій сфері масової комунікації, а й визнаний лідер. Тут треба було б сказати Інституту журналістики, але я сказав би інакше. Мені здається, що В. В. Різун давно і, головне, добровільно взяв на себе відповідальність за підготовку журналістів по всій Україні.

Можна, звичайно, закинути, що це саме за його часів кафедри, відділення і просто якісь “закутки” журналістики з'явилися чи не в півсотні українських ВНЗ. Ось, мовляв, і розгрібає цю “гримучу суміш”. Але так можуть сказати лише ті, хто ніколи не був причетний до ліцензування та акредитації. Якось Володимир

Володимирович наочно продемонстрував декільком членам НМК як працює і сьогодні “телефонне право”. Один з найкоolorитніших наших ректорів посилався у розмові про ліцензування мало не на все керівництво країни, і, судячи з того, що спеціальність в його закладі відкрита, небезпідставно.

Проте це не вина голови НМК, а наша спільна біда. З того часу, коли освіта стала не просто престижною, а й почала приносити непогані дивіденди, зупинити цей потік практично неможливо. Але Різун не був би Різун, якби і в цьому випадку терпляче не брав “новоліцензованих” під крило Інституту, допомагав зміцнювати їх кадровий потенціал, залучав до семінарів, передавав пакети навчально-методичної літератури. І тому всякий раз при черговому “прориві” нашого спільного фронту згадуються знамениті слова: “втрачено все, окрім честі”.

За часів директорства В. В. Різун особливого розмаху та інтенсивності набрали зарубіжні зв'язки Інституту. І головне навіть не в тому, що світовий досвід поступово адаптується до наших умов у головному журналістському закладі країни, а й у тому, що до нього щедро залучаються інші університети. У складі груп київських викладачів на закордонних стажуваннях побували представники Одеси, Ужгорода, Сімферополя, Дніпропетровська, Запоріжжя та інших центрів сучасної підготовки журналістів.

Мабуть найбільш грандіозним проектом є нинішній: розробка оригінальних навчальних планів, які б дозволили інтегрувати вітчизняну освіту у Болонський процес. Тут разом працюють практики Бі-Бі-Сі, викладачі відомих європейських університетів та об'єднана команда представників провідних українських вищих навчальних закладів. Від його успіху багато в чому буде залежати, чи зробимо ми рішучий крок до нових принципів журналістської освіти, чи будемо косметично обновлювати старі форми.

Символічно, ще очолює цю справу професор В. В. Різун, який досяг всього лише полудня віку. Він уособлює тип керівника нової формації – демократичного, відкритого, толерантного, уважного до чужої думки. З ним легко спілкуватись, він охоче вступає в полеміку, але його надзвичайно важко переконати в своїй правоті. І не тому, що він вважає себе носієм істини в

останній інстанції, а через те, що сьогодні він має свої чіткі, аргументовані та доказові уявлення про масову комунікацію, її теорію та практику. Підґрунтям цієї концепції стали здобутки самобутньої київської школи журналістикознавства, ідеї та дослідження вчених інших вітчизняних університетів, зарубіжний досвід (ретельно вивчений і перевірений на придатність до наших умов). А ще глибоке переконання в тому, що спілкування Вчителя та учня має бути процесом, який дає студентам можливість відчувати потребу в науці, а не викладати їм науку, безрезультатно примушуючи відчувати потребу в ній.

* * *

Галина Богданович (Сімферополь)

ПОЧЁТНЫЙ ПРОФЕССОР

Для Крыма подготовка студентов-журналистов – дело очень важное, но вместе с тем совершенно новое. Поэтому, естественно, когда в Таврическом национальном университете им. В. И. Вернадского решили обучать специалистов-журналистов, за помощью сразу обратились в Киевский национальный университет. Где, как не в Институте журналистики, возглавляемом доктором филологических наук, профессором Владимиром Владимировичем Ризуном, сконцентрированы все сведения об интересующих нас проблемах? А кто же этот директор? Известный ученый в области журналистики и филологии, грамотный коллега, вдумчивый и справедливый руководитель.

Несколько шагов навстречу журналистскому образованию ввели нас в мир человека, который даёт мудрые советы, проявляет деятельное участие, мгновенно реагирует на работу в совместных проектах. Благодаря вниманию и участию В. В. Ризуна развитие журналистского образования в Таврическом национальном университете приобрело совершенно другие горизонты, позволяющие нам по-новому оценить то, что сделано, и наметить пути дальнейших преобразований. Поэтому неслучайно, что в 2006 году решением Ученого Совета Владимиру Владимировичу Ризуну присвоено звание Почётного профессора Таврического национального университета им. В. И. Вернадского.

Научно-методическая комиссия, возглавляемая Владимиром Владимировичем, позволяет учебным заведениям, где готовят журналистов, быть корпоративно востребованными, участвовать в переосмыслении методики журналистского образования и просвещения, готовить студентов в свете реализации идей Европейской интеграции. А для этого, несомненно, важным выступают коммуникативные отношения, успешность которых зависит от правильно подобранных слов. И без лингвистики здесь обой-

тись, конечно, невозможно. Мы знаем Владимира Владимировича также известного специалиста в области лингвистических знаний, коммуникативных технологий, ведущего радиопрограмм, организатора науки и ученого широко диапазона.

Дело, к которому Вы прикасаетесь, обречено на успех, поэтому нам хочется быть рядом с Вами!

* * *

Іван Крупський (Львів)

ХРЕСНИЙ БАТЬКО СУЧАСНОЇ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Із становленням незалежності України в державі зріс попит на журналістські кадри. До цього в Україні їх готували лише у двох вищих навчальних закладах – Київському та Львівському університетах. Тому чи не кожний університет хотів мати у себе якщо не факультет, то хоча б кафедру журналістики. А для цього треба “пройти” чисельні бюрократичні узгодження, підготувати стоси різних паперів. Передовсім необхідно узгодити навчальні плани, робочі програми. За статусом ця нелегка місія випала на директора Інституту журналістики Володимира Володимировича Різуна. Він перший вивчає документи, до нього приходять, приїжджають або й прилітають на співбесіду майбутні керівники журналістських кафедр і факультетів, ректори та проректори, які мріють готувати у “своїх” Університетах, Інститутах чи Академіях ще й журналістів. Тому у приймальні Ювіляра завжди людно: окрім працівників Інституту чи не щодня тут немало відвідувачів зі Львова і Запоріжжя, з Ужгорода і Криму....

З усіма ж треба не лише поговорити, не лише дати “добро” на підготовку фахівців нової для них спеціальності, а й нерідко відмовляти. А скільки сил і часу забирає переконування їх у недоцільності чи неможливості готувати майбутніх журналістів там, де для цього немає відповідних умов чи кадрів!

... Відтак підтвердити готовність навчального закладу готувати майбутніх журналістів мусить Державна акредитаційна комісія, що діє при Міністерстві освіти та науки України. Секцію ж журналістики у ній також очолює В.В.Різун. І не лише тому, що Він директор найавторитетнішого в Україні навчального журналістського закладу, а й тому, що визнаний усіма лідер, чий авторитет не піддається жодному сумніву.

В. В. Різун лідер й у науковій сфері, про що свідчать його чисельні статті, брошури, монографії, навчальні посібники і підручники. Він є прекрасним організатором, який ревно дбає про якість журналістської освіти в Україні: послухайте хоча б Його виступи на Науково-методичних радах! Яка логіка викладу, яка переконливість і емоційність!

Така вже, очевидно, вдача в Ювіляра – за що б не взявся, усе намагається зробити так, щоб нікого не образити: якщо вже відмовить у чомусь, то неодмінно зробить це тактовно, обґрунтовано. При цьому обов'язково порадить, що треба зробити для того, аби виправити ситуацію. Однак коли бачить, що хтось намагається нечесним шляхом, різними манівцями щось “вициганити”, якось пролізти через сито різних, але таки справді об'єктивних вимог і домогтися можливості готувати журналістів там, де це справді недоцільно, – тут Він стає непоступливим. Скільки ж здоров'я і сил забрали в Ювіляра різні суди, на яких мусив доводити свою правоту! Та ніколи В. В. Різун не скаржився: мовляв, свою відповідальність ні на кого перекладати не буду.

Якось В.В.Різун запропонував і мені стати членом ДАКу. І хоча це додаткове навантаження, я не розчарований, бо працювати з таким авторитетним вченим, доброзичливою, справедливою людиною справді легко і приємно.

Коли я назвав Ювіляра хресним батьком сучасної журналістської освіти в Україні – це не перебільшення. Адже саме з легкої руки В. В. Різуна маємо нині в Україні непогано продуману систему підготовки журналістських кадрів. До того ж, Він чи не найбільше переймається якістю підготовки журналістів – адже безпосередньо причетний до навчального процесу в Інституті журналістики, тобто сотні випускників Інституту мають право вважати Ювіляра своїм хресним батьком у їхній професії. А скільки кандидатів і докторів наук захистили свої дисертації в спеціалізованій вченій раді, яку очолює професор В. В. Різун. Звісно, і вони можуть вважати своїм хресним батьком на науковій ниві Голову ради В. В. Різуна. Так само і в навчальних закладах,

де відкрилися відділення чи факультети говорять про професора В. В. Різуна.

Очевидно, кожний ювілей змушує поглянути на зроблене, оцінити свою працю. А зроблено справді багато: є авторитет, є повага, є добрі справи. Тому тиснучи Вашу руку і вітаючи з першим 50-літтям, щиро зичу Вам, шановний Ювіляре, і надалі тримати штурвал журналістської освіти в Україні так само міцно, вести його вивіреном курсом до нових і нових горизонтів.

* * *

Надія Зелінська (Львів)

КІЛЬКА НЕФОРМАЛЬНИХ МІРКУВАНЬ НАПЕРЕДОДНІ ЮВІЛЕЮ

Якби мені треба було схарактеризувати нинішнього ювіляра одним словом, це було б слово **ЧІТКІСТЬ**. Чіткі значення його висловів, чіткі реакції, чіткі дії. Він чітко мислить і чітко пише, віддає чіткі розпорядження і прагне чітких відповідей. У нинішньому світі переважно непевних явищ, розмитих вражень і не окреслених стосунків, чіткість стає рідкісною, мало не унікальною, а тому дуже дорогою рисою. З людиною, що володіє нею уповні, не просто легко спілкуватися, – легко порозумітися. І ще – усвідомлювати, що носій чіткості завжди передбачає її наявність також і у співрозмовникові (що вже само по собі дисциплінує останнього), а задаваний ним рівень чіткості мимоволі примушує підтягатися навіть найбільш нечітких та неорганізованих.

Якщо би його характеристика мала складатися з двох слів, це прозвучало би як **ЧУТТЯ НОВОГО**. Традиційний в освіті та початкових наукових інтересах, він не побоявся ступити у глибоку воду нової для себе, та й загалом малопізнаної, стихії – літературного редагування, – саме у ній відчувши потужний потенціал концептуального розвитку. А невдовзі у поле його допитливого дослідницького зору потрапила ще одна – зовсім нова (як для українських реалій середини 90-х) – галузь прикладного застосування та теоретичного дослідження – комп'ютеризація видавничого процесу. Один із перших українських науковців, хто не лише почав безпосередньо використовувати можливості комп'ютерної техніки для удосконалення інформаційного продукту, а й досліджувати та описувати ці можливості, він дуже швидко усвідомив, що у цьому процесі варто передоручити “ідеально розумній” машині, а що категорично, і назавжди, закріпити за позірно недосконалим людським розумом (він і досі, за моїми спостереженнями, продовжує залишатися на цій “консенсусній” вершині, попри істеричні хвилі комп'ютерних ілюзій, що плюскаються довкола підніжжя). Чуття нового, що не увійшло у конфлікт з вірністю традиціям та, вочевидь вродженим, прагма-

тизмом, на щастя, не зробило його заручником модної білянаукової метушні, з її природними похідними – наукоподібною тарбарщиною і багатозначною безсенсовністю. Чуття нового він реалізує у конкретних справах оновлюваного сьогодення, а також у доволі романтичних пошуках поки що не вловлюваного іншими, але добре чутного ним поклику новизни.

А от з дефініцією, що розростається до трьох слів, виникають труднощі. Труднощі вибору. І справді, що правильніше і точніше: ДОКТОР ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК? ПРОФЕСОР, ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ? ДИРЕКТОР ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ? ГОЛОВА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ РАДИ? БАТЬКО ДВОХ СИНІВ? АВТОР БЕСТСЕЛERA “МАСИ”? – про мене ж, найкращій варіант той, що об’єднує і поглинає всі попередні, – ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ РІЗУН. І ще: йому сьогодні п’ятдесят. Читко і вагомо.

* * *

Юрій Бідзіля (Ужгород)

ПОЛКОВОДЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Володимир Володимирович Різун, директор Інституту журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, – людина успішна, динамічна, оптимістично налаштована. Саме такого типу особистості, яка разом з тим є взірцем інтелігентності, професіоналізму, конструктивності й масштабності мислення, новаторських прагнень, громадської активності потребує сучасне суспільне життя.

Високі титули й звання, авторитет у європейських наукових та журналістських колах не заважають Володимирові Володимировичу залишатися відкритим, доброзичливим, щирим як у спілкуванні з колегами та студентами столичних вузів, так і під час фахових зустрічей у Львові, Сімферополі, Ужгороді. Кожен його діловий візит на кафедру журналістики Ужгородського національного університету спонукає до нових наукових пошуків, реформаторських дій, прагнення професійного самовдосконалення. Як знакову подію, як справжнє свято згадують викладачі й студенти церемонію вручення Володимирові Різуну Диплома почесного професора УжНУ, яка була не просто формальною процедурою, а щирим ушануванням людини, гідної найвищих звань, поваги, визнання.

Професор В. В. Різун очолив провідний навчальний та науковий заклад нашої держави саме тоді, коли розпочалися кардинальні зміни в українській журналістиці. Масова комунікація перестала називатися просто масовою й бути вузькою та корпоративною, журналістика перестала обслуговувати одну політичну силу й бути агітатором та пропагандистом утопічних ідей. Нарешті вона починала виконувати в Україні свої основні функції – інформувати й бути четвертою владою. Проте цей період злему й становлення був нелегким, а подеколи й драматичним. Реалії життя диктували необхідність визначення нової стратегії підготовки студентів, формування журналістської генерації, готової приймати виклики сьогодення, усвідомлювати складність, від-

повідальність, ризики й переваги обраної професії. Біля витоків доленосних змін у системі журналістської освіти в Україні стоїть постать професора В. В. Різуна.

У середині 90-х років минулого століття лавиноподібно відкриваються нові відділення журналістики по всіх регіонах України. Рівень матеріально-технічного та кадрового забезпечення в багатьох з них був не дуже високим, частина їх не витримала конкуренції, але жоден керівник новоствореного відділення не може нарікати на відсутність фахової, методичної та моральної підтримки з боку очолюваного професором В. В. Різуну Інституту журналістики. Володимир Володимирович започаткував регулярні засідання науково-методичної комісії з журналістики при Міністерстві освіти і науки України з метою розроблення єдиних вимог, єдиних підходів і стандартів до підготовки висококваліфікованих фахівців. Засідання НМК відбуваються не лише у Києві, але й у Львові, Ужгороді, Дніпропетровську, Сімферополі.

В. В. Різун очолює експертні комісії з акредитації спеціальності “журналістика” в навчальних закладах України, вивчає матеріально-технічне та кадрове забезпечення нових відділень, цікавиться їхньою науковою діяльністю, вникає у специфіку регіональних інформаційних просторів. Одним із найважливіших аспектів підготовки журналістів проф. В. В. Різун уважає зв’язок із практикою, а саме тому ініціює зустрічі студентів з відомими журналістами-практиками, аналізує відгуки та поради після проходження студентами виробничих практик.

Розуміючи, що сучасна журналістика збагачується новітніми технологіями, Володимир Різун робить ще три важливі речі, які стали для журналістської освіти в Україні знаковими. По-перше, він сам виходить у прямиий ефір і регулярно веде на радіо “Промінь” свою авторську програму. По-друге, зважаючи на те, що за технічними можливостями журналістика у розвинутих європейських країнах значно випереджає вітчизняну, він активно шукає шляхів спілкування з журналістами Європи, внаслідок чого українські викладачі постійно збагачуються досвідом журналістської діяльності та викладання журналістики за кордоном. І, нарешті, для Володимира Різуна найважливішою складовою професійної діяльності є етика. Плюралізм журналістської думки не

може бути обмежений нічим, крім професійної етики, – така думка не раз проголошувалася директором Інституту журналістики.

Якою буде наша українська журналістика завтра? Важко однозначно відповісти на це питання. Проте я впевнений, що професор В. В. Різун як справжній професіонал вирішуватиме всі проблеми достойно, кваліфіковано, конструктивно, без популізму та оковамилювання, докладатиме всіх зусиль для розвитку й процвітання журналістської науки й освіти в Україні. Викладацька та студентська громада відділення журналістики Ужгородського національного університету бажає ювілярові творчої снаги, невтомного професійного пошуку, народження нових ідей та безмежних сил для втілення їх у життя. З роси і води Вам, шановний Володимире Володимировичу!

* * *

*Колектив
філологічного факультету УжНУ*

ВЕЛЬМИШАНОВНОМУ
ПОЧЕСНОМУ ПРОФЕСОРУ
УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
РІЗУНУ ВОЛОДИМИРУ ВОЛОДИМИРОВИЧУ

На штурм Карпат з саменької столиці
Мчить пан Різун – єдиний у трьох лицах
(І це – не лестощі, а лиш піар!);
Він – журналіст, професор, ювіляр.

Підкорювач Він просторів медійних,
Творець натхненних виступів радійних,
Прямий ефір – і слухають усі
Сьогодні “Промінь”, завтра – “Бі-Бі-Сі”.

В освіті пан професор – не аматор!
Фонтан ідей, і лідер-реформатор,
Директор Інституту – а відтак
Об’їздив світ й вітає наш філфак!

Ви, піонер Болонської системи,
Підсолодіть нам найгіркущу тему,
Не відмовляйте у такий момент –
Візьміть нас всіх у свій експеримент!

Поїдьмо разом з вами до Болоньї,
Студентам від Ужа до Оболоні
Дипломи європейські вручать всім –
Й відчуймо, що Європа – рідний дім!

Наш гість залишив в Києві дружину,
Бо вчителює пані Антоніна,
А ще синів – Арсена і Сашка, –
Така вже доля татова тяжка!

Взірець Він елегантності і стилю,
Розповідає анекдоти милі,
Ні, не брутальні, адже Він – педант
І вишуканість – це його талант.

У ювіляра хобі є незвичне,
Бо пиріжки пече Він фантастично
З капустою і з яблуками... Так,
Напрошується в гості весь філфак.

У ректораті, на Великій раді,
Все урочисто – ніби на параді.
Демократичний висновок такий:
Вітаймо – і йдемо на пиріжки!

Та, звісно, Вам лякатися не варто,
Усе це – фіглі-міглі, тобто жарти,
Всерйоз – і мантия, і шана, і знання,
Й Почесного професора звання!

З повагою колектив філологічного факультету УжНУ

* * *

З ВІРОЮ В СЕБЕ, З ПОВАГОЮ ДО АУДИТОРІЇ

У викладачів кафедри журналістики Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, як у будь-якої професійної спільноти, свої фахові вподобання і визнані авторитети.

Серед них чільне й заслужене місце посідає директор Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка професор Володимир Володимирович Різун.

Про що б він не писав – а тематичний діапазон його наукових інтересів просто вражає – завжди дивуєшся новаторській думці автора, його Слову, сильному за смислом, хвилюючому професійними пристрастями.

Нетрадиційною й цікавою видається нам створена Володимиром Різуним історична класифікація українського журналістикознавства в співавторській монографії “Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства”.

В цьому ж науковому доробку з неприхованим інтересом читач ознайомлюється з інтерпретацією В. Різуним поглядів професора Д. Прилюка на канонічно традиційні проблеми публіцистичного твору.

Здається, не існує жодного наукового жанру, в якому б Володимир Різун не пробував би своїх творчих сил: численні наукові розвідки. Анотації, рецензії, передмови вражають прозорістю і якістю думки, незвичним, зухвалим поглядом на проблему, глибоким розумінням перспективи для журналістики того чи іншого суспільного явища.

Та мабуть настільною книгою будь-якого журналіста – професіонала, а тим більше викладача фахових дисциплін журналістики стане невеличка за обсягом, але варта десятків томів наукових розвідок, есеїстична книга Володимира Володимировича “Основи журналістики у відповідях та заувагах”.

Відразу зазначимо: чимало тверджень у цій книзі не можуть не викликати бажання подискутувати чи не погодитися з автором, але той, хто уважно цю книгу прочитав, не може не погоди-

тися, що вона – свого роду маніфест свободи думки, свободи слова і вибору чесної позиції. А це – сутність справжньої журналістики.

Журналіст, – прокламує Володимир Різун, – не може бути аполітичним. В цій заяві – код до розкриття суспільного покликання журналістики й громадянських обов'язків журналіста.

Напевне найбільше різночитання викликає концептуальність авторських поглядів на проблеми і визначальну долю публіцистики. “Публіцист – це не професія, це соціальний статус” – стверджує автор.

Володимир Різун посягнув на здається непохитне в класичних поглядах журналістикознавства з приводу публіцистики. Достатньо згадати такі імена, як Володимир Здоровега і Євген Прохорів, щоб зрозуміти, про що йдеться.

Афоризми Володимира Різуну на кшталт “Кожен журналіст має бути публіцистом, але не кожен публіцист є журналістом” примушують не тільки до глибинних роздумів, але й утверджують беззаперечну істину, що і журналістика, ця неординарна сфера людської діяльності, теж повинна мати і справжню науку, і сміливих далекосяжних науковців.

Погортайте сторінки багатьох підручників і посібників з журналістики, в тому числі й зарубіжних авторів. Почитайте роздуми стосовно журналістського професіоналізму. Іноді згадуєш, що запам'яталося – трафаретні думки, переспіви давно сказаного залишають байдужим до намагань бути оригінальним на пустому.

В “Основах журналістики у відповідях та заувагах” теж знаходимо рядки про журналістський професіоналізм, – пише Володимир Різун, – включає з самого початку визначеність журналіста як особистості щодо свого суспільно-політичного профілю, морально-етичних засад діяльності. Яка лаконічна і яка ємна формула сутності фаху, який народився в боротьбі, за суспільні інтереси, демократичні засади державності.

Для нас, Людей, покликаних формувати нові генерації журналістів, напевне найбільш привабливими є роздуми Володимира Різуну про шляхи і методи підготовки спеціалістів мас-медіа.

На що орієнтуватися тим, хто готує журналістські кадри? Автор однозначно і переконливо відповідає: на виховання у журна-

лістів громадянського “Я” – не любові до влади, а поваги до держави. В цьому, якщо узагальнити все сказане у згаданій книзі, концептуальне кредо Володимира Різуна – керівника, педагога, Людини.

І якщо перейнятися його турботами про майбутнє української журналістики, тоді стають ще зрозумілішими твердження автора про соціальну відповідальність, бо “Безвідповідальність журналіста – Чорнобиль у соціальному вимірі”. Хіба можна сказати сильніше?

Інколи замислюєшся: звідкіля у Володимира Різуна така жагуча любов до Слова, така прихильність до лаконізму високого смислу, така повага до чужої думки?

І все стає зрозумілим, коли дізнаєшся, що Володимир Володимирович закінчив Київський університет за спеціальністю “Українська мова та література”, захистив дисертацію з української мови, викладав її в Кіровоградському педінституті.

То й постає питання, яке настійно підказує журналістська практика: чого варта журналістика без досконалого володіння рідною мовою?

В передмові до українського видання книги М. Капаріні, Д. Рельїка та ін. “Масс-медиа, сектор безопасности и власти” Володимир Різун, зокрема, пише: “Відмовляючись від хибних принципів співпраці з владою, українська журналістика немов немовля вчиться ходити в світі демократії і свободи. Не її вина, що на шляху виявляються всілякі перешкоди і пастки, вона тільки вчиться ходити – іноді необережно, припускаючись помилок, втрачаючи віру в себе і довіру аудиторії.

Бажання бути “четвертою владою” в суспільстві не тільки підносить журналіста в його прагненні служити суспільству, громадянину, але й покладає на нього величезну відповідальність за свої дії, висуває надзвичайно високі вимоги до його особистісних якостей”.

Видається, що виховувати такі якості у журналістів – свята місія української школи журналістики.

Створюючи нову філософію журналістської освіти в Україні, Володимир Різун надзвичайно багато робить для практичного втілення своїх ідей. Як голова науково-методичної комісії з журналістики він творчо та принципово підходить як до розробки

освітніх стандартів, так і до відкриття журналістських спеціальностей у регіонах. Завдяки цьому в Україні з'явилися нові центри журналістської освіти.

Зокрема, одеська школа журналістики виникла при послідовній підтримці Володимира Володимировича, який повірив у наші сили та завжди допомагав. За ці роки ми полюбили Володимира Володимировича як відкриту, доброзичливу, енергійну людину.

Вітаючи професора Володимира Володимировича Різуна з нагоди п'ятдесятиріччя, ми бажаємо йому усього найкращого – міцного здоров'я, довголіття, творчої наснаги, щастя.

З любов'ю – кафедра журналістики Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова.

* * *

Кафедра журналістики ДНУ

**ВІТАННЯ З ЮВІЛЕЄМ,
АБО
СВЯТКОВИЙ КОЛАЖ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ДОЗВОЛЕНОГО ПЛАГІАТУ
ВІД
КАТЕДРИ ЖУРНАЛІСТИКИ
ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ШАНОВНИЙ ВОЛОДИМИРЕ ВОЛОДИМИРОВИЧУ!

Бахмач, Чернігів, Кіровоград, Київ, а перш за все Донецьк – усі раді й щасливі вітати Вас зі славним ювілеєм! Щиро бажаємо здоров'я, щастя, радості, злагоди, усіляких гараздів й добробуту! Від усього серця зичимо Вам творчого натхнення й наснаги у науці, захоплення та задоволення від викладацької та керівної роботи, відчуття душевного спокою й затишку в родині!

Українська мова і стилістика, журналістська майстерність, видавнича справа й редагування, теорія масової комунікації – це не тільки перелік Ваших катедр, але й ті галузі теорії й практики сучасного медіа простору, які без Вашої участі сьогодні вже не можна уявити.

Ви для нас – авторитетний **“Довідник”** не тільки в **“Сучасній українській мові”**. Саме з Вашими порадами ми засвоювали **“Основи комп'ютерного набору і коректури”**, виходили на вищий рівень **“Моделювання і технології редакторських систем”**, піднімались до сяючих вершин **“Літературного редагування”**.

Завдяки Вам ми глибоко пізнали **“Текст і твір у журналістиці”**, оволоділи **“Нарисами про текст”**, розібралися у проблемі **“Редактор і тема”**, до того ж у **психо-лінгвістичному аспекті**.

Ви сам – немов втілення стрункого **“Синтаксису”**, структури і порядку, **“Української мови щодня”**, майстерного **“Мовлення в структурі професійної діяльності журналістів”**, і тепер ми всі **“Говоримо українською”**.

Ви вмієте, як ніхто, вести за собою “Маси”, і тому саме з Вами хочеться говорити **“Ще раз про журналістську освіту і не тільки про неї”**, бо Ви допомогли нам зорієнтуватися і не загубитися у тенетах **“Болонської системи щодо журналістської освіти в Україні”**.

Ваша діяльність, як і робота всього Інституту журналістики, очолюваного Вами, служить маяком для всіх, хто працює на ниві виховання журналістських кадрів XXI століття. Чекаємо нових творчих звершень і сподіваємось на подальшу тісну співпрацю!

* * *

ЛЮДИНА ПОКЛИКАНА ЖИТИ ДЛЯ ДОБРА

Ім'я Володимира Володимировича Різуна нині знає в наукових та громадських обшарах нашої країни та й за її межами.

Філолог, доктор наук, професор Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, він же директор цього Інституту.

Талановитий педагог, пристрасний публіцист. Людина публічна, авторитетна серед своїх колег, викладачів, науковців, студентів.

Автор численних солідних праць, серед них монографії, посібники, статті та рецензії. В особі Володимира Різуна українська філологічна наука має її серйозного фахівця.

Дозволю собі лише декілька штрихів до життєвої і творчої біографії Володимира Володимировича Різуна.

Пригадується середина 80-х років. Саме в той час випускник філологічного факультету Київського університету Володимир Різун вперше зайшов в аудиторію Кіровоградського, тоді державного, педагогічного інституту імені О. Пушкіна і розпочалась його блискуча кар'єра вченого.

Я працювала на сусідній кафедрі – кафедрі української літератури цього ж інституту і можна було спостерігати і лишень дивуватися надзвичайній працьовитості цієї людини.

Не дивлячись на свій молодий вік, Володимир Володимирович читав досить серйозні мовознавчі курси (працював на кафедрі української мови). І вже тоді, як кажуть “вчорашній випускник” вражав всіх блискучою ерудицією, ґрунтовними знаннями; надзвичайною захопленістю своїх предметів, залюбленістю в слово.

Я б сказала, любов до слова і до людей – це ті риси, які характеризували і характеризують Володимира Різуна.

Як талановитого і перспективного викладача Володимира Володимировича Різуна згодом було направлено на навчання до аспірантури в Київський університет, яку він блискуче закінчив.

І той величезний науковий багаж дав можливість одразу після закінчення аспірантури взяти тему докторської дисертації й успішно її захистити.

Пригадую свої зустрічі і розмови з Володимиром Володимировичем у Жовтому корпусі на бульварі Шевченка, 14. Хочу відзначити надзвичайну зацікавленість і увагу Володимира Володимировича до кожної людини. Він завжди цікавився і радів успіхам (виходу нової книги, статті колег і завжди давав виважену, об'єктивну і досить коректну, сказати б, доброзичливу оцінку).

Володимир Володимирович відзначається надзвичайною мобільністю і організованістю. Це людина, яка чітко ставить завдання і вчасно їх виконує, за будь-яких умов.

Спадає на думку ще одна зустріч. Тільки почали з'являтися комп'ютери і я випадково зустрілася якось із Володимиром Володимировичем. І він каже, що за цією технікою майбутнє і хоч не хоч її слід опановувати. На той час то були перші і не досить досконалі, в порівнянні з нинішньою технікою, комп'ютери, але Володимир Володимирович досить швидко опанував ту техніку. І нині, я інколи спостерігаю як чітко і вміло він сам працює за комп'ютером і будь-яку хвилину може допомогти, підправити колегу.

Ні в житті, ні в науці Володимир Володимирович ніколи не вибирав і не вибирає легкої долі. Він вчений, викладач, керівник престижного інституту – завжди об'єктивний, справедливий і “чесний сам із собою” і з оточуючими.

Я б могла навести чимало прикладів на підтвердження цих слів. Але ще один спогад.

Якось після закінчення однієї з нарад, події відбувались напередодні вихідних днів, один із колег ненароком сказав, що, мовляв, завтра субота, далі – неділя і розмова перейшла в річище театрального Києва.

Мова зайшла про один з театралізованих виступів. Почали обмінюватися думками, хто хотів би піти на цю виставу. Я якраз сиділа поруч з Володимиром Володимировичем і кажу, що хотіла би піти саме туди, але не маю квитка. Він каже: “Я маю саме цей білет і Вам віддам. Але сьогодні його зі мною немає, а завтра я Вам занесу”. Мені, чесно кажучи, було не дуже зручно, бо

ніби “напросилася”, “випросила” той білет. Субота, начебто вихідний. А в мене був саме в ту суботу робочий день. Ми домовилися здзвонитися. Я не сподівалась на білет. На мій подив Володимир Володимирович сам приніс мені квитки прямо в аудиторію, а я в той момент якраз вийшла. Він, як завжди, з гумором зазирнув в аудиторію й запитав: “Де ж Надія Марківна?”. Я саме в цей час підійшла до аудиторії. Вийшла комічна ситуація. Ми всі разом посміялися. Ось такий він звичайний, простий, розумний, надзвичайно людяний чоловік, який ніколи не шукав легкого шляху, радше навпаки – вибирав непрості дороги.

Мене особисто найбільше вражає в Володимирі Володимировичі надзвичайна людяність, увага до інших, зрештою, бажання робити добро, жити в ім’я добра. Це відзначають колеги Володимира Володимировича, ті, що працювали і ті, хто щоденно з ним працює сьогодні.

І хоч пройшло чимало часу, але мої зустрічі з колегами з Кіровограду нині вже університету імені В. Винниченка, свідчать про те, що Володимира Володимировича пам’ятають, завжди згадують добрим словом, передають вітання; розпитують “Як там наш Володя”, так його завжди називали на кафедрі, бо був наймолодшим і найрозумнішим, і таким залишився, не дивлячись на титули і звання.

Нині Володимир Володимирович поважна людина. Його праці зробили б честь кожному, хто належить до славетної філологічної школи Київського університету імені Тараса Шевченка; друкується в найсолідніших наукових збірниках, академічних виданнях, він виступає з доповідями на найпрестижніших наукових конференціях, керує кандидатськими і докторськими дисертаціями, читає оригінальні спецкурси та спецсемінари, активно працює в річищі журналістики.

В розквіті сил Володимир Володимирович дарує людям радість, бо спілкування з ним справді – радість; робити людям добро, дарувати студентам свій досвід, свої знання, свою любов, радість.

Бо людина покликана жити для добра. І та людина, яка його робить, є щасливою, вона відбулась, бо кажучи словами Ліни Костенко

А що таке життя? Чи те, що переждалось?
Чи все-таки життя – це те, що відбулось?

Володимир Володимирович відбувсь!

Хай щастить, колего! Добра, здоров'я, творчих успіхів Вам на
многії літа!

* * *

Ольга Крижанівська (Трубіна) (Кіровоград)

ХАЙ БОГ ПОМАГАЄ!

Володимир Володимирович Різун прийшов викладати стилістику української мови, коли ми навчалися на випускному курсі. Пам'ятаю, як представляли його, вчорашнього випускника столичного університету на рік-два старшого від більшості з нас, а від кількох навіть молодшого.

Ми швидко звикли до енергійного, рвучкого, емоційного інтелектуала, який був близьким нам не тільки за віком, а й за місцем проживання: він мешкав у сусідньому гуртожитку, до нього ми ходили колядувати й посівати, а він частував нас чаєм і печивом. Володимир Володимирович міг піти з нами в театр, а на другий день – вражати емоційною лекцією з великими цитатами англійською мовою, змістовним семінаром, на якому змушував аналізувати канонічні підручникові твердження, сумніватися в написаному в академічному виданні. Він думав сам і заохочував нас до цього.

А ще через горе Володимира Володимировича (він саме на нашій лекції отримав сумну звістку про смерть останнього з батьків) ми чи не вперше зрозуміли сумну філософію життя: в одну секунду ти можеш у такому юному віці лишитися сиротою...

Ми – студенти й колеги – завжди знали, що Володимир Володимирович буде доктором і професором, бо він завжди багато працював. І ця робота була не для годиться, не для звітності, а приносила йому радість і натхнення. Мені мало доводилося бачити людей, які б працювали так піднесено творчо.

Зараз ми зустрічаємося дуже рідко. Але пам'ятається й випадкова зустріч у московській бібліотеці, і короткочасний “забіг” Володимира Володимировича на рідну кафедру в Кіровограді. Зате ми слухаємо його радіопередачі, слідкуємо за науковими, а тепер уже й адміністративними злетами. Радіємо, що все в нього вдається. Хай Бог помагає!

* * *

Ігор Лубкович (Рівне)

ЩЕДРІСТЬ ЙОГО ДУШІ

Відомо, що час і посади змінюють людей. Либонь це правило має винятки, бо Володимир Володимирович Різун у нього не вписується. Відтоді, коли я познайомився з ним, тоді керівником поліграфічної лабораторії, він піднявся посадовими сходами на якісно вищий рівень – і залишився таким же уважним, ввічливим і доброзичливим до людей, які його оточують.

Так, звичайно, його талант менеджера вищої школи зараз розкрився незмірно повніше і тепер в особі В. В. Різуна ми маємо безсумнівного авторитета в цій галузі. А от людські якості лишилися незмінними.

Тож сьогодні я думаю: може, саме тому, що він, збираючи по всьому світу кращий досвід навчання журналістів, застосовує його не тільки в себе в інституті, а й пропагує колегам у регіонах, допомагає їм вирішувати найрізноманітніші проблеми – від стосунків з ректором до організації виробничої практики студентів – не може, а саме тому він завжди має підтримку в усіх регіонах – від Сімферополя до Рівного, від Ужгорода до Луганська.

Хтось інший, можливо, ставши керівником провідного в Україні осередку підготовки журналістських кадрів, дбав би проте, щоб інші не досягли високого рівня, щоб, не дай Бог, не перевершили. Така позиція – не для В. В. Різуна. Зі своєї відповідальної (і вирішальної) посади голови Науково-методичної комісії при Міністерстві він благословив народження десятків відділень і факультетів журналістики. Розвивайтеся, мовляв, тільки на високому професійному рівні.

Хтось інший, можливо, на його місці пропагував би університетську освіту журналістів як досконалу і єдино можливу, а він у травні 2005 року ініціював спільну з журналістами-практиками всеукраїнську конференцію з цих питань, а у вересні – журналістський тренінг для деканів усіх факультетів і сам взяв у ньому участь.

Хтось інший, можливо, на посадах Володимира Володимировича Різуна був би до краю зайнятою людиною. А він знаходить час і для своєї радіопередачі (бо це потрібно людям), і для того, щоб подолавши на автомобілі тисячу кілометрів провести в останню путь Володимира Йосиповича Здоровегу. Приїхати, виступити, як завжди, щиро і блискуче, і тут же повернутися до Києва. Навряд чи Володимир Володимирович думав про якісь дивіденди від цього вчинку (та й які тут дивіденди можуть бути?), однак інакше вчинити він не міг. Бо йому властиве оте, що можна коротко охарактеризувати як щедрість душі і моральна відповідальність за все, що діється довкола.

Коли я думаю про все це, приходжу до висновку, що вищій школі журналістики, та й журналістиці практичній, сьогодні дуже потрібні такі люди, як Володимир Володимирович Різун. Він у нас є. І за це йому спасибі. І йому, і його батькам.

* * *

Жанна Соколовська (Київ)

ОТ ТАКИЙ ВІН – САМ РІЗ-У-У-Н!

...Роки минають, минають... Час спливає... І майнула якась думка, спочатку десь на підсвідомості: Чи ж молоді ще пам'ятають? Чи вже й ні... Та яке там... пам'ятають... Життя таке карколомне... Але думка вже засіла, вже й до свідомості вместилася... Дістаю записнички різних років. Один, другий, третій... Ось: Різун Володимир Володимирович, доктор наук, професор, директор Інституту. До телефонів! Змінилися. На новому – невблаганні, суворі секретарки: “Представтеся! З якого питання?” Представилася. Чую: “У нього люди! (аж соромно стало: люди, а я ж хто?). Лише за тиждень у вівторок, з першої до третьої. Хочете під'їхати? Ви в Києві? (а голос сухий, без «теплинки»)”.

Подумала: може й не їхати, не занурювати заклопотану людину у минуле.

Але все обійшлося, “вдалося” – навіть через суровий нагляд і пильну увагу «приймальної” (у цьому вже точно переконалася, коли виходила: “До побачення”, – так, у повітря сказала, бо ніхто навіть уваги не звертав, голови не підняв, поки одягалася; де там допомогти, але (цілком несподівано) навіть кілька голосів: “До побачення! – от тобі й масш...)

Так от: двері до кабінету були відхилені, я це зразу “запримітила”, коли виходив фотограф; пан директор – за столом, зосереджений, щось пише. Відхилити й обізватися? Незручно: на черзі жіночка та й ті його «берегині». Але доля таки посміхнулася. Зайшла співробітниця і – до кабінету, стала на порозі (секретарка, заспокоюючи “чергу” “Це співробітниця”). Але я вже тут не стрималася і голову таки “просунула”. І зразу ж почула – радісне: “Жанна Павлівна, заходьте!” Поки вони про щось говорили, я – до кабінету... Пам'ятає.. Той же самий Володимир Володимирович...

Звідколи ж “той самий”?.. І чому пам'ятає? І моя пам'ять чому зберігає?

...Початок вісімдесятих років того сторіччя, що вже зайняло своє місце у часовому просторі. У Кіровоградському педінституті на кафедрі загального мовознавства готувалися до першої конференції “Семантика мови і тексту”. Відремонтовано приміщення: кімната з височенними стелями (жіноча гімназія до 1917 року), білі фіранки, заслони, світло-зелено-салатові; завезено меблі: нові шафи, столи, стільці з м’якими – червоними – “сідалами”. Гарно, красиво. Але найдорожчим для “газдині”, що готувалася зустріти колег-семасіологів з усієї країни та з-за кордону, були... Були...каталожні шухлядки. У шухлядках – картки, поки ще небагато – тридцять дві тисячі прикметників. Коли нікого не було, або, здавалося, ніхто не бачить, “газдиня” пестила ті шухлядки: “Картотека! Кафедральна картотека!” Колеги, аспіранти, студенти, що заходили, сприймали спокійно, навіть не виділяючи серед останніх “меблів”. Меблі як меблі...

Але ось до кімнати зайшов молодий асистент – Різун Володимир Володимирович. Він не побачив нічого: ні фіранок, ні заслонів, ні стільців, ні столів – він дивився тільки на оті «шухлядки», він бачив тільки картотеку. Як засяяли очі, як засвітилося обличчя: “Яка краса! Яке чудо...” І до тепер (третя зустріч, 2006 рік) пам’ятаю, як тепер бачу (і навіть рукою повів навколо).

“А чи збереглися?” – “Вони збереглися, але як «раритети»”.

Що ж то була за радість і що то було за світло з очей молодого асистента? Світло Пізнання, відчуття Причетності. До клану, ложі – Дослідників, Учених. Знак Причетності до Праці Думки, такої виснажливої і такої дорогої.

З тої самої миттєвості став тій «газдині» Володимир Володимирович рідною людиною. Назавжди залишився в душі. З тим його Світлом і Радістю, з отим його Розумінням, “Співпереживанням”.

...Життя так “се повернуло”, “так сі стало”, що вже аж на початку 21 сторіччя я знову зустрілася з Володимиром Володимировичем Різуну. Це вже був відомий у Світі професор, директор Інституту. І зустрілися ми в ситуації, якщо дозволено додати їй такий “епітет”, – “пікантній”: йшлося про припинення діяльності певної “інституції”. Тремтіло усе, навіть стіни, здавалося, шепочуть: “Сам Різун!” Йдучи у своїх справах коридором, побачила, вже в спину: Володимир Володимирович! Чи то з несподі-

ванки, чи теж, скоріше, від радості й гукнула: Пане Володимире! Обернувся і – радісно – привітався. У кабінеті, де відбувалася “процедура”, сів збоку, біля мене, та й каже: “Оце почувую себе не «перевіряючим», а асистентом Жанни Павлівни”. Й – переломив ситуацію, зламав “кригу страху”. Зняв напруження.

Як на мене, так повести себе могла людина дуже, дуже добра, від Природи, від Бога; людина, яка відчувається дискомфортною серед тих, що не можуть “тримати м’яча” (не знаю, чи то доречний вираз); людина, яка органічно не переносить самого образу приниженості. Спонтанний порух підтримати людей. Не втрачати гідність! Це – простота. Високої проби. Простота, але не милість. Простота від усвідомлення своєї Особистості, своєї Самодостатності.

...Отакі три зустрічі...

...Спогади є спогади... Майнули, промайнули, пролетіли...Примхливі, мерехтливі... Що в душу запало, роками зберігалось, у пам’яті залишилося, ще й на папір вилилося...

З нагоди ювілею такого ще “маленького”, бажаю Володимирі Володимировичу здоров’я, щастя і усіляких гараздів.

* * *

Валентина Галич (Луганськ)

НАЛЕЖУ ДО НАУКОВОЇ ШКОЛИ ПРОФЕСОРА РІЗУНА

Перехрестя моєї долі освячені світлим словом і підтримкою моїх наукових пошуків Олесем Терентійовичем Гончаром та його дружиною Валентиною Данилівною. Поворотним моментом у моєму житті була й зустріч з Володимиром Володимировичем Різуном у травні 2001 року ...

Прочитавши в “Літературній Україні” оголошення про набір до докторантури Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, я, філолог з понад двадцятирічним стажем педагогічної роботи у вищому навчальному закладі, непереборно захотіла спробувати свої сили на ниві журналістикознавства. Очевидно, спрацювала не здійснена ще з дитинства мрія бути журналістом. Оскільки мої наміри збіглися з планами керівництва Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка, де я завідувала кафедрою, відкрити нові спеціальності журналістського профілю, то воно радо відправило мене до Києва на співбесіду з директором Інституту журналістики Володимиром Володимировичем Різуном.

У день мого приїзду виявилось, що він дуже зайнятий – заклопотаний прийомом високоповажних гостей із-за кордону. Тривале чекання в приймальні директора було порушене швидким мовленням невисокого, стрункого, руського чоловіка з виразними, проникливими очима, який жваво давав розпорядження секретарці. “Володимир Різун”, – промайнуло в думці. У хвилину паузи я подала голос: “Володимире Володимировичу, я з Луганська, давно вже чекаю на Вас. Чи не могли б Ви приділити мені п’ять хвилин уваги?”. “О, ні, якщо Ви вже так довго чекали, то підждіть ще трішки, треба поговорити”, – сяйнув променистими очима Директор і зник за дверима, що виходили в коридор. Незабаром я вже була в його ошатному кабінеті. “А знаєте, я беру Вас до себе в докторантуру”, – завершив нетривалу розмову Володимир Володимирович. – Готуйте обґрунтування теми, план-проспект дисертації і приїздіть”.

“Але ж у мене немає базової журналістської освіти!” – захвилювалася я. “Нічого, ми тут усі здебільшого філологи”, – заспокоїв мене мій майбутній консультант.

Линучи думками в недалеке минуле, згадується все добре, зроблене цією людиною. У поворотні моменти мого навчання в докторантурі, багато важило авторитетне слово професора Різуна. Відчутно було, з якою незаперечною повагою ставляться до нього колеги, як вони прислухаються до його думки. У спогадах-зблисках – затвердження теми, коли сумніви вчених щодо наукової спроможності дисертації, написаної на матеріалі публіцистичної творчості одного автора, були розвіяні рішучим запевненням Володимира Володимировича: “Постать Олесь Гончара того варта!”; обговорення монографії, коли дискусія навколо її змісту була припинена стиха промовленим Володимиром Володимировичем: “Я читав дисертацію Валентини Миколаївни. Це такі тексти, такі тексти ...”. У тому, що моя наукова праця після першого обговорення була відразу рекомендована до захисту, теж заслуга мого глибокошановного наукового консультанта.

Володимир Володимирович не зводив своє консультування до дріб'язкової опіки. Він був вимогливим до мене й скупим на похвалу і разом з тим умів тримати дистанцію. Та я й сама, знаючи велику завантаженість Володимира Володимировича, витримувала ту дистанцію. До цього зобов'язувала й віра в мої творчі сили, з якою поставився до мене професор Різун з перших хвилин знайомства з ним. Можливо, завдяки отій дистанції, яка вимагала надзвичайної відповідальності, були підготовлені до друку й видані мною в “Науковій думці” 816-сторінкова монографія “Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності” та кілька десятків наукових праць, що друкувалися в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Львові, Кривому Розі, Донецьку, Луганську, вчасно захищена дисертація “Публіцистична творчість Олесь Гончара: історія, поетика, прагматика”, а також підготовлений до друку 9 том 12-томного зібрання творів Олесь Гончара, куди увійшла його публіцистика.

Пригадується, як у день одержання диплома доктора філологічних наук, я знову побувала в Інституті журналістики. І першим, кого зустріла там, – був Володимир Володимирович. Мою щиру подяку за підтримку він, усміхаючись, перебив словами “А Ви були в мене гарною докторанткою!”, які стали для мене справжньою нагородою й компенсацією за удавану суворість мого наукового консультанта.

Мені доводилося спостерігати, як Володимир Володимирович проводить засідання кафедри, головує на засіданнях Вченої ради Інституту журналістики, спеціалізованої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, науково-методичної комісії з журналістики при Міністерстві освіти і науки України, – скрізь він діловито організований, коректний у стосунках з колегами, уміє прислухатися до їх раціональних пропозицій.

Я пишаюся тим, що належу до наукової школи професора Володимира Різуна. Для мене він взірець проникливого й сумлінного вченого, талановитого педагога й організатора, який багато зусиль докладає для розвитку журналістознавства в Україні та медіаосвіти в різних її регіонах. На моєму робочому столі його книжки – “Літературне редагування”, “Маси”, “Основи журналістики у відповідях та запитаннях” та видані в співавторстві – “Нарис з історії та теорії українського журналістознавства”, “Лінгвістика впливу”, які постійно використовую у своїй роботі. А схвальні відгуки моїх студентів – “написано доступно й просто”, “так цікаво!”, “хочеться подискутувати з автором”, “він захоплює до полеміки, роздумів” – можуть послужити їх високою оцінкою.

Глибокошановний Володимире Володимировичу!

Ваша доля – щаслива. Здається, сам Всевишній вирішив, у який час Ви маєте народитися, творити, писати, говорити, переконувати, вести за собою. Ваші книги виховуватимуть не одне покоління журналістів вільної України. Вірю у Ваші нові творчі здобутки. Ви є незаперечним лідером у науковому світі українського журналістознавства. Переконана, що в цей ювілей серця багатьох Ваших учнів зі Сходу і Заходу України переповною тепла та глибока повага до Вас. Жаги Вам у творчості, здоров’я

міцного, сил і натхнення ще на довгі роки праці для розбудови
нашої держави!

Щиросердно вітаю Вас із прекрасним ювілеєм!

*Спинити час ніхто не в змозі:
І грає ліс, і квітне сад,
На Вашім сонячнім порозі
З'явилося мудрих 50.*

*50 – це не так уже й багато.
Це тільки 20 після 30.
Отож бажано у це
прекрасне свято –
Здоров'я,
щастя,
вічної снаги.*

* * *

РОЗДІЛ ІV

БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ

1970

Різун В. Готуємось старанно // Радянське село. – 1970. – 9 грудня.

1971

Різун В. Січень // Радянське село. – 1971. – 9 січня.

Різун В. Не забудемо свою вчительку // Радянське село. – 1971. – 21 січня.

Різун В. Шлях мужності // Радянське село. – 1971. – 4 лютого.

Різун В. Заспівай мені // Радянське село. – 1971. – 9 березня.

Різун В. Журавлі // Радянське село. – 1971. – 6 квітня.

Різун В. Проліски // Радянське село. – 1971. – 1 травня.

Різун В. Паша Антонівна // Радянське село. – 1971. – 8 травня.

Різун В. Шкільна стіннівка // Радянське село. – 1971. – 18 травня.

Різун В. Пісня про доярку // Радянське село. – 1971. – 22 травня.

Яковенко Г. [Різун В]. Людина з черствим серцем // Радянське село. – 1971. – 5 червня.

Різун В. Золоті руки // Радянське село. – 1971. – 22 червня.

Різун В. Діти допомагають батькам // Радянське село. – 1971. – 10 серпня.

Різун В. Струмочок // Радянське село. – 1971. – 21 серпня.

Різун В. Берізка // Радянське село. – 1971. – 20 листопада.

Різун В. Силами літгуртківців // Радянське село. – 1971. – 16 грудня.

1972

Різун В. Прочитайте цю книгу // Радянське село. – 1972. – 6 травня.

- Різун В.* Концерт для односельчан // Радянське село. – 1972. – 23 травня.
- Різун В.* Пісня комбайнера // Радянське село. – 1972. – 19 липня.
- Різун В.* Батькам наша шана // Радянське село. – 1972. – 24 жовтня.
- Різун В.* Синя казка // Радянське село. – 1972. – 4 листопада.
- Різун В.* Осінь // Радянське село. – 1972. – 4 листопада.
- Різун В.* Правда // Радянське село. – 1972. – 16 листопада.
- Різун В.* Союз нерушимий // Радянське село. – 1972. – 30 грудня.

1973

- Різун В.* Крилатий друг // Радянське село. – 1973. – 4 січня.
- Різун В.* Серце матері // Радянське село. – 1973. – 23 січня.
- Різун В.* Волошкові очі // Радянське село. – 1973. – 7 квітня.
- Різун В.* Їхнє майбутнє – велике життя // Радянське село. – 1973. – 7 липня.
- Різун В.* Листоноші // Радянське село. – 1973. – 14 липня.
- Різун В.* Продавець сільмагу // Радянське село. – 1973. – 21 липня.
- Різун В.* Нагорода за працю // Радянське село. – 1973. – 24 липня.
- Різун В.* Діти допомагають батькам // Радянське село. – 1973. – 26 липня.
- Різун В.* Сумлінні // Радянське село. – 1973. – 4 серпня.
- Різун В.* У рідному колгоспі // Радянське село. – 1973. – 14 серпня.
- Різун В.* “Будь ласка, заходьте!” // Радянське село. – 1973. – 25 серпня.
- Різун В.* Ми – тисячі пагінців... // Радянське село. – 1973. – 1 вересня.
- Різун В.* Народ Чілі переможе // Радянське село. – 1973. – 11 жовтня.
- Різун В.* Навесні, як сонце вище... // Радянське село. – 1973. – 13 жовтня.

Різун В. Людське щастя // Радянське село. – 1973. – 16 жовтня.

Різун В. Моє бажання // Радянське село. – 1973. – 3 листопада.

Різун В. До землі // Радянське село. – 1973. – 1 грудня.

1974

Різун В. Військова справа – кожному // Радянське село. – 1974. – 26 січня.

Різун В. Критика в шкільній стіннівці // Радянське село. – 1974. – 5 лютого.

Різун В. Вожата // Радянське село. – 1974. – 19 лютого.

Різун В. Мати білила хату // Радянське село. – 1974. – 8 березня.

Різун В. Ростуть помічники колгоспу // Радянське село. – 1974. – 12 березня.

Різун В. [Шкільні вісті] // Комсомольський гарт. – 1974. – 16 квітня.

Різун В. [Коротко] // Деснянська правда. – 1974. – 5 травня.

Різун В. Листи з фронту // Радянське село. – 1974. – липень.

1978

Різун В. В. “Король Лір” у перекладах М. Рильського, Б. Пастернака, Ю. Гаврука // Взаємозв’язки літератур братніх народів. – К.: Вища школа, 1978. – С. 105 – 117.

1980

Крижанівська О., Різун В. Нові російські переклади української поезії // Теорія і практика перекладу. – 1980. – Вип. 3. – С. 99 – 105.

1982

Різун В. В. К вопросу о социально-культурной адаптации художественного произведения // Теория и практика перевода. – К., 1982. – С. 3 – 12.

1985

Ризун В. В. Залежність темовидільної функції газетного заголовка від його структурно-семантичних собливостей // Тези доповідей Першої науково-прак-тичної конференції МУіС ф-ту журналістики і журналістів-практиків “Журналістика на етапі удосконалення розвинутого соціалізму”. – К., 1985. – С. 12 – 13.

1986

Ризун В. В. Объект, предмет и аспект изучения в лингвостилистических исследованиях // Особенности языка и стиля средств массовой информации / Киев. ун-т. – К., 1985. – С.224 – 262. – Деп. в ИНИОН АН СССР 5.02.86, №24005.

Ризун В. В. Тематика газеты в лингвистическом освещении // Журналистика на этапе совершенствования социализма / Киев. гос. ун-т. – К., 1986. – С.77 – 88. – Деп. в ИНИОН АН СССР 5.02.86 №24007.

Ризун В. В. Газета починається із заголовка // Журналіст України. – 1986. – Вип. 7. – С. 41 – 42.

Ризун В. В. Социопсихологические основы формирования темы высказывания // Журналистика на етапі удосконалення соціалізму. Тези доповідей 2 наук.-практич. конф. молодих учених ф-тів журналістики і журналістів-практиків. – К., 1986.

1987

Ризун В. В. О теме текста и тематической группе слов (теоретический аспект) // Язык и композиция газетного текста: Теория и практика. – Свердловск: Изд-во Уральского ун-та, 1987. – С.32 – 37.

1988

Ризун В. В. Определение темы текста: Проблема редакторского анализа: Автореф.... на соиск. уч. ст. канд. филол. наук – Киев, 1988. – 22 с.

Ризун В. В. Журналістикознавство і теорія мовної діяльності // Перевбудова: досвід, проблеми, пошуки. Роль журналістської творчості в революційному оновленні соціалістичного суспільства

Тези доповідей і повідомлень науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від дня народження професора Д. М. Прилюка (1918 – 1987). – Київ, 1988. – С. 29 – 30.

1989

- Ризун В. В.* Речь в структуре профессиональной деятельности журналистов // Тезисы конф. “Советская журналистика в 1988 году. Проблемы эффективности печати, телевидения, радио в условиях перестройки”. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – С. 78 – 80.
- Ризун В. В.* Коммуникативная целеустановка автора и эффективность воздействия на читателя // Средства массовой информации в формировании нового мышления / Материалы науч.-практ. конф. – Л., 1989. – С. 9 – 10.
- Ризун В. В.* Психолінгвістичний аспект моделювання навчальної діяльності студентів-журналістів // Матеріали наради завідувачів кафедр факультетів і відділень журналістики університетів країни. – К., 1989. – С.66 – 68.
- Ризун В. В., Фурдуй М. И.* Использование ЭВМ в учебном процессе при подготовке журналистов // Материалы совещания заведующих кафедрами факультетов и отделений журналистики университетов страны (20 – 25 марта 1989 года). – К., 1989. – С.70 – 71.
- Ризун В. В.* Чи потрібна розмова про вивчення слова? // Радянська освіта. – 1989. – 13 червня.
- Ризун В. В.* Філологія - не лікбез // Молодь України. – 1989. – 22 червня.
- Ризун В. В.* Редактор и тема (психолінгвістический аспект) // Журналістика. – 1989. – Вип. 21. – С. 24 – 30.
- Ризун В. В.* Фотография как средство экстерииоризации образной системы текста // Фотография в прессе: проблемы истории, теории и фотожурналистского мастерства / Тезисы докладов всесоюзной научно-практической конференции. – К., 1989. – С. 45 – 47.

Різун В. В. Методичні вказівки до вивчення курсу “Сучасна українська літературна мова” (Тема: “Термінологічно-поняттєвий мінімум із синтаксису”) / Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1989.

1990

Різун В. В. Редактор – інтерпретатор тексту // Журналіст України. – 1990. – Вип. 2. – С. 42 – 44.

Різун В. В. Мовлення в структурі професійної діяльності журналістів // Журналістика. – 1990. – Вип. 22. – С. 73 – 78.

Різун В. В., Фурдуй М. І. Использование ЭВМ при изучении дисциплин языковедческого цикла // Проблемы высшей школы. – К., 1990. – Вып. 70. – С. 51 – 58.

1991

Різун В. В., Волок Л. Б., Чеховська Л. Ф. Автоматизовані редактори і діагностика тексту // Журналістика. – 1991. – Вип. 23. – С. 144 – 151.

Різун В. В. Методичні вказівки до вивчення текстового редактора “TEDUNI”. – К., 1991. – 16 с.

Сучасна українська мова: Підручник / Пономарів О.Д., Різун В. В., Шевченко Л.Ю. та ін. – К.: Либідь, 1991. – 312 с.

1992

Різун В. В., Мелещенко О. К. Інформаційні мережі в засобах масової інформації. Канал ІНФО-ТАСС / Київський ун-т. ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1992. – 96 с.

1993

Сучасна українська мова. Довідник / Шевченко Л. Ю., Різун В. В., Лисенко Ю. В. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.

Різун В. В. Основи комп'ютерного набору і коректури: Підручник. – К.: Либідь, 1993. – 172 с.

1994

Різун В. В., Бондаренко Н. В., Тетеріна О. Б., Фурдуй М. І. Гуманітарні технології. – К.: Видавничий дім “КМ Academia”, 1994. – 60 с.

Різун В. В. Новітні програми з діагностики та розвитку мовлення // Українська мова як іноземна: проблеми методики викладання. – Львів: Каменярь, 1994. – С.103 – 105.

Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник / Пономарів О. Д., Різун В. В. та ін. – К.: Либідь, 1994. – 256 с.

Лексикографія сучасної української мови: методичні матеріали, навчальні словники / Упорядн. А. І. Мамалига, О. М. Пазяк, В. В. Різун, М. І. Фурдуй. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 1994. – 116 с.

1995

Іванов В. Ф., Мелещенко О. К., Різун В. В. Основи комп'ютерної журналістики / Київський ун-т; Ін-т системних досліджень освіти. – К., 1995. – 242 с.

Різун В. В. Моделювання і технологія редакторських систем / Ін-т системних досліджень освіти; Київський ун-т. – К., 1995. – 200 с.

1996

Різун В. В. Літературне редагування: Підручник. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.

Сучасна українська мова. Довідник / Шевченко Л. Ю., Різун В. В., Лисенко Ю. В. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 1996. – 320 с.

Словники сучасної мовної практики. Книга 1 / Мамалига А. І., Пазяк О. М., Різун В. В. та ін.. – К., 1996. – 96 с.

Різун В. В. Редагування в Україні // Сучасна українська журналістика. Поняттєвий апарат. – К.: Школяр, 1997. – С. 45 – 46.

1997

Різун В. В. Журналістська педагогіка // Редакційно-видавнича справа: досвід, проблеми, майбутнє / За ред. В. В. Різуна. – К.: РВЦ “Київ. ун-т”, 1997. – С. 5 – 12.

- Різун В. В.* Використання шкірно-гальванічного рефлексу як методу вивчення компонентної будови теми // Редакційно-видавнича справа: досвід, проблеми, майбутнє / За ред. В. В. Різун. – К.: РВЦ “Київ. ун-т”, 1997. – С. 159 – 163.
- Різун В. В.* Використання шкірно-гальванічного рефлексу як методу вивчення компонентної будови теми // Методологічні проблеми психології мисленнєвої та мовної діяльності. *Studia methodologica*. – Тернопіль, 1997. – Вип. 3. – С. 79 – 81.
- Різун В. В.* Педагогічні роздуми // Друкарство. – 1997. – № 3 – 4. – С. 8 – 9.
- Різун В. В.* Від проекту до вибуху – один крок // Літературна Україна. – 1997. – № 33
- Різун В. В.* Перцептивна структура твору та її роль у формуванні національної свідомості // Язык. Культура. Взаимопонимание. Материалы международной конференции. – Львов: ЛГУ им. И. Франко, 1997. – С. 46 – 49.
- Сучасна українська мова: Підручник / Пономарів О. Д., Різун В. В., Шевченко Л. Ю. та ін. – К.: Либідь, 1997. – 400 с.
- Різун В. В.* Чорнобильські діти: “Час покаже”... // Вечірній Київ. – 1997. – 3 липня.

1998

- Різун В. В.* Хто може стати видавцем? // Друкарство. – 1998. – Березень-квітень. – С. 15
- Гримич М., Непийвода Н., Різун В.* Українська мова щодня. – К.: Заповіт, 1998. – 160 с.
- Різун В. В.* Аспекти теорії тексту // Нариси про текст / Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д.. – К.: РВЦ “Київ. ун-т”, 1998. – С. 3 – 59.

1999

- Різун В. В.* Предмет і завдання лінгвістичної діагностики в освіті // Наукові записки. – Т. 9. – Ч. 1. – К.: Видавничий дім “КМ Academia”, 1999. – С. 22 – 26

- Різун В. В.* Лінгвістична діагностика в освіті // Українська мова та література. – 1999. – № 12. – С. 10 – 11.
- Різун В. В.* Лінгвістичне тестування в освіті // Українська мова та література. – 1999. – № 20. – С. 8.
- Різун В. В.* Лінгвістичний контроль в освіті // Українська мова та література. – 1999. – № 21 – С. 11.
- Різун В. В.* Лінгвістичний моніторинг в освіті // Українська мова та література. – 1999. – № 22.

2000

- Денисенко А., Різун В.* Бачити попереду вічність // Демократична Україна. Тижневий спецвипуск “Простір”. – 2000. – 11 серпня. – С. 2 – 3.
- Різун В. В.* [Виступ на пленумі правління НСЖУ] // Пресінформ. – Лютий – березень 2000. – С. 3.
- Wladimir Rizun.* Nowe kształcenie dziennikarzy na Ukrainie w kontekście zbliżenia Wschodu i Zachodu // Zbliżanie się Wschodu i Zachodu. – Poznań: Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, 2000. – С. 227 – 230.
- Різун В. В.* [З виступу директора Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка на засіданні прес-клубу Асоціації працівників ЗМІ України 7 квітня 2000 року] // Телепрескур’єр. – 2000. – № 3 (4). – С. 26 – 27.
- Різун В. В.* Навчально-методичні проблеми підготовки журналістських кадрів // Всеукраїнська науково-методична конференція “Сучасний стан вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи”. Тези доповідей. – К., 2000. – С. 28 – 31.
- Різун В. В.* Поняття тексту в журналістиці // Вісник Львівського університету. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182 – 186.
- Різун В. В.* Елітність нашого народу // Освіта. – 5 – 12 квітня 2000. – С. 1.
- Різун В. В.* Хто прийде завтра? // Пресінформ. – квітень – травень 2000. – С. 10 – 13.

- Різун В.В.* Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності // Наукові записки Інституту журналістики. – 2000. – Т. 1. – С. 15 – 30.
- Різун В. В.* Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності. Лекція перша / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2000. – 34 с.
- Різун В. В., Черняков Б. І.* Здобутки українського журналістознавства в Київському університеті // Українське журналістознавство. Дисертаційні дослідження, 1982–2000 рр.: Бібліографічний покажчик / Уклад. Б. І. Черняков. – К., 2000. – С. 3 – 7.
- Різун В. В.* Принципова й відповідальна свобода слова – вищий принцип журналістського професіоналізму // Дітер Вайріх. Етика і журналістика / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2000. – С. 4 – 5.

2001

- Різун В. В.* Основи масового спілкування як духовного єднання і порозуміння // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – 2001. – Вип. 21. – С. 20 – 25.
- Різун В. В.* Основи масового спілкування як духовного єднання і порозуміння. Режим доступу: [http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/PART-1_2.htm]
- Ризун Владимир.* Журналистское образование в Украине в контексте проблем СМИ // Роль местных и региональных средств массовой информации в демократизации обществ Восточной и Центральной Европы. – Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, 2001. – С. 104 – 108.
- Сучасна українська мова. Вид. 2-е, перероблене. / За ред. О. Д. Пономарева. – К.: Либідь, 2001. – С. 8 – 26; 219 – 227.
- Різун Володимир.* Про нові перспективи журналістської освіти в Україні // Актуальні проблеми журналістики. Збірник наукових праць / Ужгородський національний університет. – Ужгород, 2001. – С. 205 – 207.
- Різун В. В.* Природа й структура комунікативного процесу // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 2. – С. 17 – 37.

- Різун В.* Журналістське образование на Україні // Mass-media în societățile în tranziție: realități și perspective / Univ. De Stat din Moldova, Fundația Friedrich Ebert (Germania), Central de analiză politică și tehnologii sociale “Captus”; coord. Valeriu Moșneaga. – Ch.: Centrul ed. – poligr. al USM, 2001. – С. 197 – 200.
- Різун В. В.* Про роман Марини Гримич “Ти, чуєш, Марго?” // Українське слово. – 2001. – № 16.
- Різун В. В.* До питання про магістерський курс “Українське журналістикознавство” // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 3. – С. 13 – 14.
- Різун В. В.* Системи масової комунікації // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 3. – С. 22 – 30.
- Різун В. В.* Журналістська освіта в пострадянській Україні (з виступу на міжнародній конференції з питань функціонування ЗМІ в пострадянському просторі, що відбувалася восени 2001 року в Кишинівському університеті) // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 4. – С. 22 – 24.
- Різун В. В.* Журналістська освіта в Україні // Українське журналістикознавство. – 2001. – Вип. 2. – С. 43 – 48.
- Різун В. В.* Педагогічні технології в журналістській освіті // Наукові записки Інституту журналістики. – 2001. – Т. 5. – С. 26 – 30.
- Різун В. В.* Системи масової комунікації на перехідному етапі // Мас-медіа на перехідному етапі: система мас-медіа, політична комунікація, аспекти журналістики, методи дослідження / Центр вільної преси; Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка; За ред. Р. Блюма, М. Герольд, В. Іванова, В. Різун. – К., 2001. – С. 7 – 8.
- Різун В. В.* Передмова (укр.); Vorwort (нім.) // Вернер Д’Інка. Менеджмент / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка; Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні. – К., 2001. – С. 5, 35.
- Різун В.* Закон про теледебати – це дзеркало суспільства і влади // <http://www.telekritika.kiev.ua/comments/?id=1053>. – 2001. – 24.12.

2002

- Різун В. В.* Візьмемо з минулого вогонь, а не попіл // Ігор Шаров. 100 сучасників: роздуми про Україну. – К.: Преса України, 2002. – С. 347 – 349.
- Різун В.* Тележурналістська освіта: тридцять років по тому // Вісник Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення. – 2002. – № 2 (5). – С. 22 – 24.
- [*Різун В. В.*] Вступ до спеціальності: Навчальна програма / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики; Укладач проф. В. В. Різун. – К., 2002. – 8 с.
- [*Різун В. В.*] Журналістська майстерність: Навчальна програма / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики; Укладач проф. В. В. Різун. – К., 2002. – 8 с.
- [*Різун В. В.* та ін.] То чи є в Україні незалежна преса? // Урок української. – 2002. – № 10. – С. 15 – 18.
- Різун В. В.* Природа літературного редагування // Вісник. Журналістика / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2002. – Вип. 10. – С. 7 – 10.
- Різун В. В., Партико З. В.* Журналістика: інформування чи вплив? Погляд на явище з позиції теорії комунікації // Вісник. Журналістика / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2002. – Вип. 10. – С. 22 – 23.
- Різун В. В.* Підсумкові контрольні роботи в системі освітнього моніторингу // Вісник. Журналістика / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 2002. – Вип. 10. – С. 31 – 33.
- Різун В. В.* Штрихи до наукового портрета Д. М. Прилюка // Наукові записки Інституту журналістики. – 2002. – Т. 6. – С. 37 – 52.
- Різун В. В.* Політика дружби і співпраці // Публіцистика і політика. Зб. наукових праць / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2002. – Вип. 3 – С. 5 – 6.
- Різун В. В.* Проблеми стандартизації журналістської освіти // Наукові записки Інституту журналістики. – 2002. – Т. 7. – С. 11 – 13.

Ризун В. Кризис образования?
[//http://www.telekritika.kiev.ua/comments/?id=5103.](http://www.telekritika.kiev.ua/comments/?id=5103) – 2002. – 23.10.

2003

Ризун В. Смена четвертой власти // Киевский телеграф. – 2003. – 17 – 23 февраля. – С. 18.

Ризун В. На передовій журналістської освіти в Україні / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 24 с.

Перлини духовності: Твори укр. світської л-ри від часів Київ. Русі до XVII ст. Навч. посіб. / Упоряд., передм. і комент. Різуна В. В. – К.: Грамота, 2003. – Кн. 1. – 560 с.

Перлини духовності: Твори укр. світської л-ри від часів Київ. Русі до XVII ст. Навч. посіб. / Упоряд. Різуна В. В. – К.: Грамота, 2003. – Кн. 2. – 480 с.

Різуна В. В. Маси. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2003. – 118 с.

Різуна В. В. Про стан нашої науки та вимоги до написання дисертацій // Наукові записки Інституту журналістики. – 2003. – Т. 10. – С. 7 – 13.

2004

Різуна В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 80 с.

Різуна В. В. Українське журналістикознавство на порозі третього тисячоліття // Наукові записки. До 170-річчя Київського Національного університету імені Тараса Шевченка / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: КПВД “Педагогіка”, 2004. – Т. 1. – С. 76 – 82.

Різуна В. В. Поняття мас у зарубіжній і вітчизняній науці // Наукові записки. – Т. V “Факультет соціології та психології. Інститут журналістики” / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: КПВД “Педагогіка”, 2004. – С. 110 – 120.

- Різун В. В.* Проблеми і перспективи розвитку журналістської освіти в Україні початку ХХІ століття / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 19 с.
- Різун В. В.* Метод спостереження в інтерпретації Д. М. Прилюка // Матеріали третіх наукових читань / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – Вип. 1. – С. 7 – 11.
- Різун В. В.* Журналістська освіта й наука в Київському університеті // Київський національний університет у ХХІ столітті. Тези ювілейної науково-теоретичної конференції, присвяченої 170-річчю Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 24 червня 2004 року / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2004. – С. 33 – 34.
- Різун В. В.* Дорогою правди // Нариси історії Київського національного університету імені Тараса Шевченка / В. В. Різун, М. С. Тимошик, А. Є. Конверський та ін.; Передм. В. В. Скопенка. – К.: Наша культура і наука, 2004. – С. 91 – 108.
- Різун В. В.* Працювати на майбутнє // Живі голоси України: нариси про радіожурналістів / Упоряд. Н. М. Сидоренко. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2004. – С. 7 – 8.
- Різун В. В.* Проблеми і перспективи розвитку журналістської освіти в Україні початку ХХІ століття // Наукові записки Інституту журналістики. – 2004. – Т. 16. – С. 6 – 13.

2005

- Інтеграція і різноманітність: нові тенденції політики України у сфері засобів масової інформації та нових комунікаційних послуг: Інформаційна доповідь: Спеціальне видання до 7-ої Європейської міністерської конференції з питань політики у сфері засобів масової інформації / Губерський Л. В., Камінський Є. Є., Ожеван М. А., Шнирков О. І., Різун В. В., Макаренко Є. А., Яковець А. В. – К., 2005. – 120 с.
- Різун В. В., Трачук Т. А.* Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: Монографія / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2005. – 232 с.
- Різун В. В.* До питання про наукові погляди професора А. З. Москаленка на журналістику // Наукові читання Інституту жур-

- налістики. Доповіді та матеріали четвертих наукових читань, присвячених 70-літтю від дня народження А. З. Москаленка. 12 листопада 2004 р. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; За ред. проф. В. В. Різун. – К., 2005. – Вип. 2. – С. 5 – 8.
- Різун В.* Ще раз про журналістську освіту і не тільки про неї... // Медіакритика. – 2005. – № 10. – С. 28 – 31.
- Різун В. В.* Предисловие к украинскому изданию // Мас-медиа, сектор безопасности и власть. Роль новостных средств массовой информации в контроле и подотчетности сектора безопасности: Научное пособие / Капарини М., Рельик Д. и др. – К., 2005. – С. 7.
- Різун В.* Слово до ювіляра, виголошене на урочистій ученій раді Інституту журналістики з нагоди 70-річчя професора О. Д. Пономарева // Наукові читання Інституту журналістики. На пошану О. Д. Пономарева / За ред. проф. В. В. Різун; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – К., 2005. – Вип. четвертий. – С. 4.
- Сучасна українська мова: Підручник / Пономарів О. Д., Різун В. В., Шевченко Л. Ю. та ін. – 3-тє вид., перероб. – К.: Либідь, 2005. – 488 с.
- Різун В. В., Скотникова Т. В.* Методи наукових досліджень у журналістикознавстві. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2005. – 104 с.
- Різун В. В.* Болонський процес як точка зустрічі двох Європ: Погляд з Англії, Ірландії та Польщі // <http://www.day.kiev.ua/153664/>
- Різун В. В.* Болонський процес як точка зустрічі двох Європ: Погляд з Англії, Ірландії та Польщі // День. – 2005. – 2 грудня. – С. 18.
- Різун В. В., Непийвода Н. Ф., Корнєєв В. М.* Лінгвістика впливу. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2005. – 148 с.
- Різун В. В.* Об’єкт і предмет дослідження: зауваження en passant // Українське журналістикознавство. – 2005. – Вип. 6. – С. 4 – 5.

2006

- Різун В.* Штрихи до портрета професора Наталії Непийводи // Наукові читання Інституту журналістики. На пошану Н. Ф. Непийводи / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Вип. п'ятий. – К., 2006. – С. 4 – 7.
- Різун В.* Вершини професора Б. І. Чернякова // Наукові читання Інституту журналістики. На пошану Б. І. Чернякова / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Вип. шостий. – К., 2006. – С. 4 – 8.
- Різун В. В.* Про автора і його творчість // Довкруг проблем зображальної журналістики. Журналістикознавці про наукову творчість Бориса Чернякова / Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Інститут журналістики; Укл. і наук. ред. В. В. Різуна. – К., 2006. – С. 5 – 6.
- Різун В.В.* Трансформація журналістської освіти: європейський контекст. Виступ на Міжнародній науково-практичній конференції // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 1. – С. 3 – 4.
- Різун В.В.* Ідея журналістської освіти в контексті дискурсу про університет // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Филология. – 2006. – Т. 19 (58). – № 5. – С. 335 – 344.

* * *

“...Жодному деспотові, тиранові, кланові не перебороти зрештою і не применшити ролі ЗМК у житті суспільства, навіть якщо ЗМК й існують на їхні гроші: редакційний колектив завжди є сильнішим за засновника,... бо засіб масової комунікації природно, через включеність його у надособистісний, масовий простір спілкування, поза всякими політичними інсинуаціями й маніпуляціями, набуває такої сугестивної сили, яка рикошетом б’є й по тому, хто хотів би, аби та сила була для інших тільки негативною”.

Володимир Різун